

ความต้องการหลักสูตรการฝึกอบรม ด้านสื่อการสอนของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1

นางทัศนะ ชัยยอด

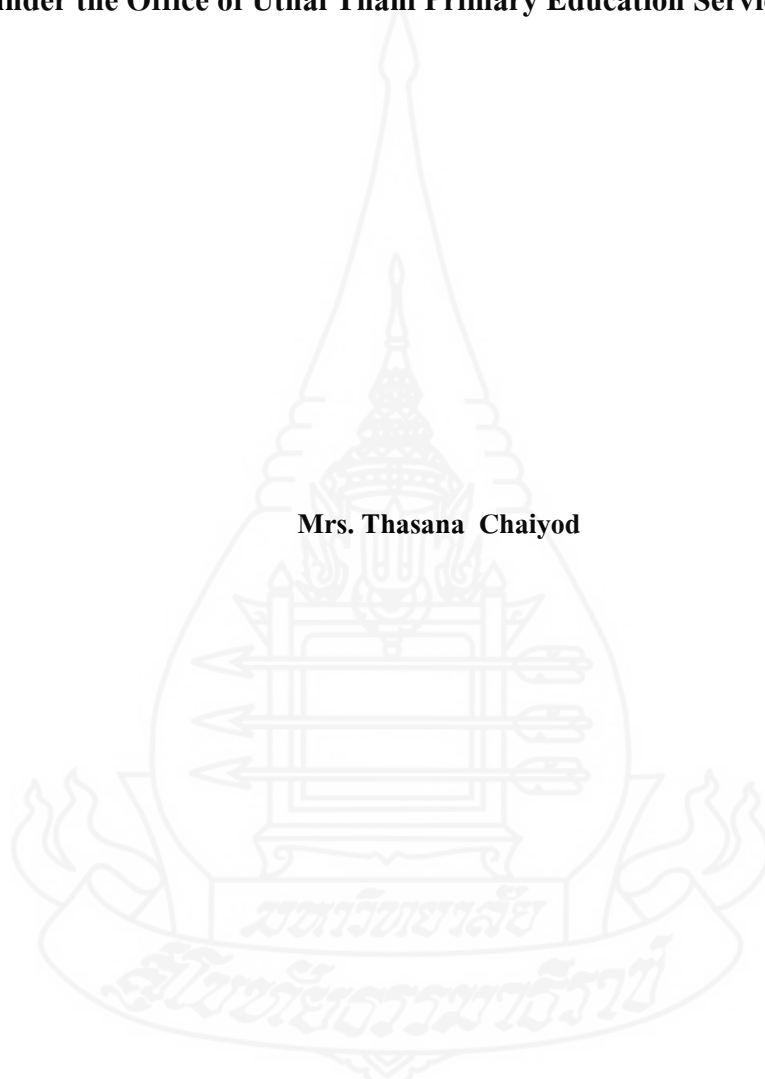

การศึกษาครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2556

**The Needs for In-Service Training Program on Instructional Media of Teachers
under the Office of Uthai Thani Primary Education Service Area 1**

Mrs. Thasana Chaiyod

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Technology and Communications

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2013

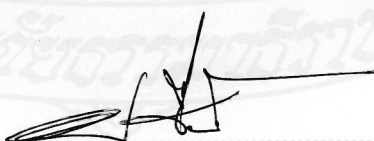
หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ความต้องการหลักสูตรการฝึกอบรม ด้านสื่อการสอนของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1
ชื่อและนามสกุล นางทัศนะ ชัยยอด
แขนงวิชา เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. วรางคณา โตโพธิ์ไทย

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2557

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. วรางคณา โตโพธิ์ไทย)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศันสนีย์ สังสรค์อนันต์)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรรณพ จินะวัฒน์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ความต้องการหลักสูตรการฝึกอบรม ด้านสื่อการสอนของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1

ผู้ศึกษา นางทัศนะ ชัยยอด รหัสนักศึกษา 2552700185

ปริญญา ศีษศาสตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีและสื่อทางการศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.วรางคณา โตโพธิ์ไทย ปีการศึกษา 2556

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการหลักสูตรการฝึกอบรม ด้านสื่อการสอน
ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูระดับปฏิบัติการในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษา
อุทัยธานี เขต 1 จำนวน 275 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางทาโร ยามาเน่ ที่ระดับความเชื่อมั่น
95% แล้วสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า สถิติที่ใช้ใน
การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยปรากฏว่าความต้องการหลักสูตรการฝึกอบรม ด้านสื่อการสอนของครู สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา
รายด้าน พบว่า มีความต้องการในระดับมาก 3 ด้าน ได้แก่ (1) ความต้องการด้านวิทยากรฝึกอบรม คือ
ต้องการคุณสมบัติของวิทยากรที่มีความรู้ ความสามารถในการหลักสูตรฝึกอบรม (2) ความต้องการด้าน
วัตถุประสงค์ คือ เพื่อนำไปใช้พัฒนาความรู้ และ (3) ความต้องการหัวข้อเรื่องของหลักสูตรฝึกอบรม คือ
การผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ส่วนความต้องการในระดับปานกลางมี 6 ด้าน ได้แก่ (1) ความต้องการด้าน
เงื่อนไขการแจกประกาศนียบัตร คือ ต้องการให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมผ่านเกณฑ์การทดสอบ ด้านพุทธิ
พิสัย ทักษะพิสัยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 และมีจำนวนชั่วโมงในการฝึกอบรม ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80 (2) ความ
ต้องการด้านการประเมินผลและติดตามผล คือ ด้านความรู้ประเมินจากการทำแบบสอบถาม ด้านทักษะ
ประเมินจากการฝึกปฏิบัติจริง ด้านเจตคติประเมินจากแบบสังเกต (3) ความต้องการด้านสถานที่ฝึกอบรม
คือ ห้องอบรมของสำนักงานเขตพื้นที่ (4) ความต้องการด้านงบประมาณในการฝึกอบรม คือ งบประมาณ
จากต้นสังกัดทั้งหมด (5) ความต้องการด้านวิธีการฝึกอบรม คือ วิธีการสาธิต และ (6) ความต้องการด้าน
จำนวนของผู้เข้ารับการฝึกอบรม คือ 20-35 คน/รุ่น ส่วนความต้องการในระดับน้อยมี 1 ด้าน ได้แก่ ความ
ต้องการด้านระยะเวลาในการฝึกอบรม คือ อบรมในวันเวลาราชการ จำนวน 3-5 วัน

คำสำคัญ หลักสูตรฝึกอบรม สื่อการสอน ประถมศึกษา อุทัยธานี

Independent Study title: The Needs for In-Service Training Program on Instructional Media of Teachers under the Office of Uthai Thani Primary Education Service Area 1

Author: Mr. Tadsana Chaiyod; **ID:** 2552700185;

Degree: Master of Education (Educational Technology and Communications);

Independence Study advisor: Dr. Varangkana Topothai, Associate Professor;

Academic year: 2013

Abstract

The objective of this research was to study the needs for in-service training program on instructional media of teachers under the Office of Uthai Thani Primary Education Service Area 1.

The research sample consisted of 275 teachers at the practitioner level under the Office of Uthai Thani Primary Education Service Area 1, obtained by simple random sampling. The sample size was determined based on Yamane's table at the 95% confidence interval. The employed research instrument was a rating scale questionnaire. Statistics for data analysis were the percentage, mean, and standard deviation.

Research findings revealed that the overall need for the in-service training program on instructional media of teachers under the Office of Uthai Thani Primary Education Service Area 1 was at the moderate level. When the needs for specific aspects of the training program were considered, it was found that three aspects received the rating means at the high level, six aspects received the rating means at the moderate level, and one aspect received the rating mean at the low level. The needs for three aspects receiving rating means at the high level were the following: (1) the need for the aspect of training resource persons, i.e. they needed resource persons who had knowledge and ability in the training contents; (2) the need for the aspect of training objectives, i.e. the training objective was to enhance the trainees' knowledge; and (3) the need for the training topic, i.e. the training topic of Production of Electronic Media. The needs for six aspects receiving rating means at the moderate level were the following: (1) the need for the requirements for the trainees to be conferred the training certificate of achievement, i.e. to be conferred the training certificate of achievement, the trainees must have passed the 70 percent criteria for the cognitive and psychomotor domain test scores, and must have attendance record of not lower than 80 percent; (2) the need for the evaluation and follow up aspect of the training, i.e. evaluation of the knowledge aspect must be based on results of completion of the questionnaires, evaluation of the skill aspect must be based on actual practice, and evaluation of the attitude aspect must be based on observation as recorded in the observation form; (3) the need for the training venue, i.e. the training room of the primary education service area office; (4) the need for the training budget, i.e. all of the training budget must come from the supervisory offices of the trainees; (5) the need for the training methods, i.e. the demonstration method of training; and (6) the need for the number of trainees, i.e. there must be 20 – 35 trainees for each training badge. The need for one aspect receiving the rating mean at the low level was the need for the training duration, i.e. the training must be offered during weekdays for 3-5 days at a time.

Keywords: Training program, Instructional media, Primary education, Uthai Thani

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระเล่มนี้สำเร็จได้เนื่องจาก ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์จาก รองศาสตราจารย์ ดร.วรางคณา โตโพธิ์ไทย อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยค้นคว้าอิสระ ที่กรุณาให้ คำแนะนำ และติดตามการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเล่มนี้อย่างใกล้ชิดเสมอมา นับตั้งแต่เริ่มต้น จนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศันสนีย์ สังสรรค์อนันต์ ประธาน กรรมการ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่งและขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณี ยะกร รองศาสตราจารย์ ดร.สาริพันธ์ สุภวรรณ และดร.อภิเชษฐ์ นิมพลีสวรรค์ ที่ให้ความกรุณาใน การตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ให้คำปรึกษา ชี้แนะจนทำให้งานวิจัยสำเร็จด้วยดี

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้ผู้วิจัยได้มี ความรู้ ความเข้าใจในศาสตร์ทางด้านเทคโนโลยีการศึกษา

ขอขอบพระคุณ คณะผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ ครูอาจารย์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามการวิจัยเป็นอย่างดี ทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และสามารถนำมาประกอบการวิจัยค้นคว้าอิสระจนกระทั่งสำเร็จ ลุล่วงด้วยดี

ขอขอบคุณเพื่อนๆ แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ที่ให้ความช่วยเหลือแก่ ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาในการศึกษา

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการทำวิจัยเล่มนี้ ผู้วิจัยขอน้อมเป็นเครื่องบูชาพระคุณ แต่บิดา มารดาผู้มีพระคุณและคณาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทุกท่าน

ทัศนะ ชัยยอด

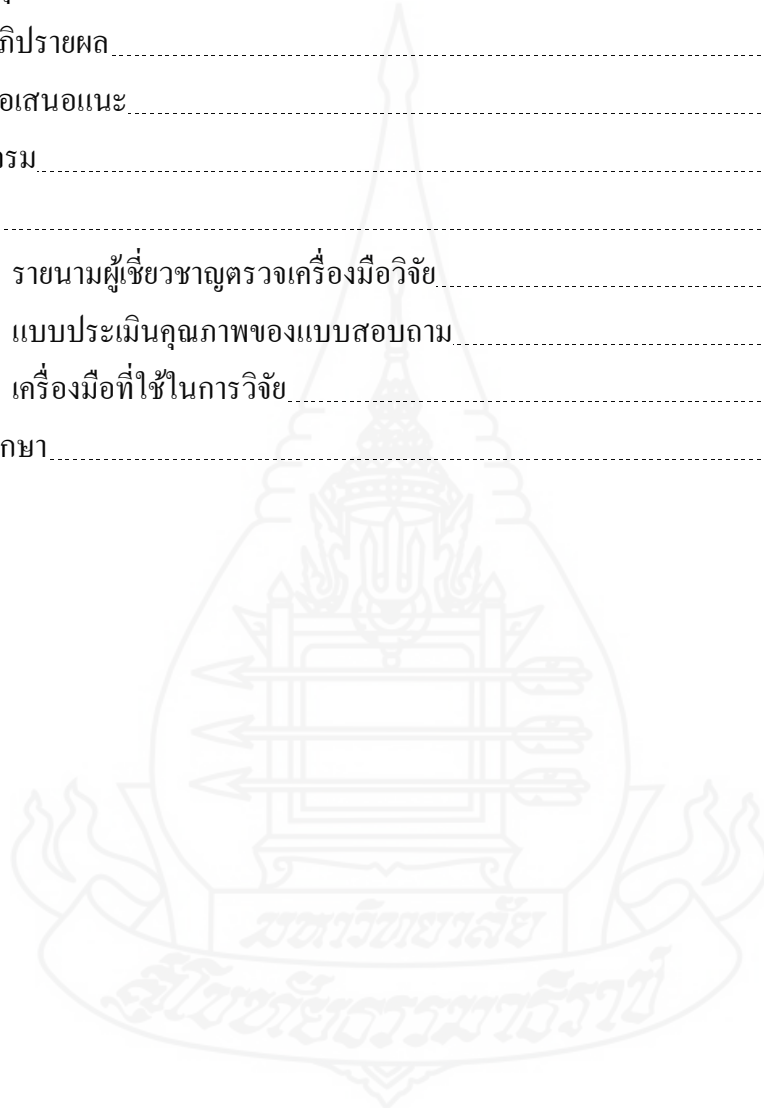
มิถุนายน 2556

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	11
ความต้องการ.....	11
การฝึกอบรม.....	20
สื่อการสอน.....	31
บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1.....	46
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	48
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	51
ประชากร.....	51
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	51
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	54
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	56
ตอนที่ 2 ความต้องการหลักสูตรการฝึกอบรม ด้านสื่อการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1.....	60
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม.....	72

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	75
สรุปการวิจัย.....	75
อภิปรายผล.....	78
ข้อเสนอแนะ.....	80
บรรณานุกรม.....	83
ภาคผนวก.....	88
ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย.....	91
ข แบบประเมินคุณภาพของแบบสอบถาม.....	89
ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	93
ประวัติผู้ศึกษา.....	103

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 จำนวนร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	56
ตารางที่ 4.2 ความต้องการหลักสูตรการฝึกอบรม โดยภาพรวม.....	60
ตารางที่ 4.3 ความต้องการหัวข้อเรื่องของหลักสูตรฝึกอบรม.....	61
ตารางที่ 4.4 ความต้องการด้านวัตถุประสงค์ ในด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร.....	62
ตารางที่ 4.5 ความต้องการด้านวัตถุประสงค์ ในด้านวัตถุประสงค์ของการนำไปใช้.....	63
ตารางที่ 4.6 ความต้องการด้านจำนวนของผู้เข้ารับการฝึกอบรม.....	64
ตารางที่ 4.7 ความต้องการด้านระยะเวลาในการฝึกอบรม ในวัน เวลาราชการ.....	64
ตารางที่ 4.8 ความต้องการด้านระยะเวลาในการฝึกอบรม นอกวัน เวลาราชการ.....	65
ตารางที่ 4.9 ความต้องการด้านสถานที่ฝึกอบรม.....	65
ตารางที่ 4.10 ความต้องการด้านวิทยากรฝึกอบรม ในส่วนของต้นสังกัดของวิทยากร.....	66
ตารางที่ 4.11 ความต้องการด้านวิทยากรฝึกอบรม ในส่วนคุณสมบัติของวิทยากร.....	67
ตารางที่ 4.12 ความต้องการด้านวิธีการฝึกอบรม.....	67
ตารางที่ 4.13 ความต้องการด้านงบประมาณในการฝึกอบรม.....	68
ตารางที่ 4.14 ความต้องการด้านเงื่อนไขการแจกประกาศนียบัตร เรื่องเงื่อนไขเวลา.....	69
ตารางที่ 4.15 ความต้องการด้านเงื่อนไขการแจกประกาศนียบัตร เรื่องเงื่อนไขของเกณฑ์การวัด.....	69
ตารางที่ 4.16 ความต้องการด้านการประเมินผลและติดตามผลในการประเมินด้านความรู้.....	70
ตารางที่ 4.17 ความต้องการด้านการประเมินผลและติดตามผลในการประเมินด้านทักษะ.....	71
ตารางที่ 4.18 ความต้องการด้านการประเมินผลและติดตามผลในการประเมินด้านเจตคติ.....	71
ตารางที่ 4.19 ความต้องการด้านการประเมินผลและติดตามผลในส่วนของระยะเวลาของการติดตามผล.....	72

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระทรวงศึกษาธิการ (2551: 4-11) ได้กำหนดนโยบายการศึกษาที่มุ่งพัฒนาครูโดยปฏิรูประบบการผลิตครูให้มีคุณภาพทัดเทียมกับนานาชาติ สร้างแรงจูงใจให้คนเรียนดีและมีคุณธรรมเข้าสู่วิชาชีพครู พัฒนาระบบความก้าวหน้าของครูโดยใช้การประเมินเชิงประจักษ์ที่อิงชี้วัดความสามารถและวัดสัมฤทธิ์ผลของการจัดการศึกษาเป็นหลัก จัดระบบการศึกษาและฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคุณภาพครูอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งเร่งพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาให้ทัดเทียมกับนานาชาติ จัดให้มีระบบการเรียนแบบอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติ เพื่อเป็นกลไกในการเปลี่ยนกระบวนทัศน์การเรียนรู้ ให้เป็นแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและเอื้อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับพื้นฐาน (2557) ได้กำหนดกลยุทธ์เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ คือ

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตรและส่งเสริมความสามารถด้านเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ โดยมีจุดเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข สามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์และมีทักษะการสื่อสารอย่างน้อย 2 ภาษา มีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเป็นเครื่องมือการเรียนรู้เหมาะสมตามช่วงวัย

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีจุดเน้นให้

1. ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนและพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก

2. ครูและบุคลากรทางการศึกษา สามารถพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ที่ส่งผลให้นักเรียนพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

3. ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้

4. ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีขวัญและกำลังใจในการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานคุณวุฒิ

5. ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีขวัญและกำลังใจได้รับการจูงใจในการพัฒนาผู้เรียนเต็มศักยภาพ

6. ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีผลงานการสอนที่แสดงศักยภาพการสอนอย่างมืออาชีพเป็นเชิงประจักษ์และได้รับการเชิดชูเกียรติอย่างเหมาะสม

อีกทั้งในยุคปัจจุบันชีวิตคนอยู่ท่ามกลางความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ดำเนินไปอย่างรวดเร็วและมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจึงมีอิทธิพลต่อประเทศชาติ และวิถีการดำเนินชีวิตของคนในสังคม ไม่ว่าจะเป็นด้านใด เป็นผลให้เกิดนวัตกรรมขึ้นใหม่ ดังพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 24 (5) กำหนดให้ส่งเสริมสนับสนุนผู้สอนจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้

หมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาตรา 65 ที่กำหนดให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือของครู ในการเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพการสอน และการจัดการศึกษา อีกทั้งเป็นเครื่องมือของผู้เรียนในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้แก่ตนเอง นำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งเป็นการดำเนินการตามนโยบาย ที่เป็นจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สอดคล้องกับอมรวิรัช นาคทรพรพ (2539: ออนไลน์) นักวิชาการคนสำคัญท่านหนึ่งได้กล่าวไว้ว่า โลกอนาคตมิใช่โลกที่จะประชันกันด้วยอาวุธอีกต่อไป แต่จะเป็นโลกที่ประชัน ด้วยกำลังปัญญา ประเทศใดมีกำลังปัญญามาก ก็ย่อมมีหนทางสร้างโอกาสแสวงหาความร่วมมือและสร้างสถานะในเวทีโลกได้มากและสนับสนุนประเด็นที่ว่าครูควรมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ด้วยเช่นกัน ซึ่งสรุปได้ว่า ในโลกยุคใหม่ การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาและเกิดขึ้นได้กับทุกคน

กอร์ปกับในปัจจุบันแนวคิดการฝึกอบรม รวมทั้งการเรียนการสอนทั่วไปกำลังปรับเปลี่ยนเพื่อให้มีความยืดหยุ่นและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เข้ารับการศึกษาหรือ

ผู้เรียนซึ่งแต่เดิมครูอาจารย์หรือผู้ฝึกอบรมเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอนแต่เพียงผู้เดียว ต่อมาเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงบทบาทมาเป็นผู้ดำเนินการหรือผู้เอื้อให้เกิดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มากขึ้น การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์และการค้นพบตัวเอง ซึ่งการฝึกอบรมจะช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้จากศักยภาพและเกิดแรงจูงใจ อันจะส่งผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ในการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องจะช่วยสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความชำนาญในการปฏิบัติงาน บุคลากรจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ช่วยส่งผลให้เกิดขวัญและกำลังใจในการทำงาน ดังนั้นกิจกรรมในด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคลโดยการฝึกอบรมนั้น นับเป็นกลยุทธ์ที่ยอมรับกันว่าเป็นส่วนสำคัญที่ขาดไม่ได้สำหรับทุกองค์กร (สมชาติ กิจยรรยง และอรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง 2550: 3-11)

1.1 สภาพที่พึงประสงค์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 (2557:35) รับผิดชอบการพัฒนาครูและบุคลากรในสังกัดมีแผนปฏิบัติการเร่งด่วนในการปฏิรูปครูและปรับปรุงการบริหารจัดการศึกษาซึ่งเป็นหัวใจของการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน เพื่อที่จะสามารถปฏิบัติหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนและปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

ด้านการจัดการเรียนการสอนของครู ในโลกอนาคตการผลิตองค์ความรู้ใหม่และนวัตกรรมต่างๆ พัฒนาไปอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ซึ่งจะทำให้บุคคลมุ่งสนใจการเรียนรู้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลที่เป็นครูผู้สอน การถ่ายทอดความรู้ จึงจำเป็นที่จะต้องเป็นผู้ที่รู้ลึก รู้จริง สามารถรู้เท่าทันความรู้เรื่องเดียวกันกับประเทศอื่น สามารถใช้ความรู้มาพัฒนาตนเองพัฒนาองค์กร ให้ก้าวหน้า ตลอดจนการใช้ความรู้ในการสร้างความเข้มแข็งให้กับประเทศและสังคมไทย ครูควรเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ มีความรู้ความเข้าใจในระบบพื้นฐานทางกายภาพที่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้ รู้จักจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้มีลักษณะจูงใจช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากพื้นฐานเดิม และจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแนวการปฏิรูปการศึกษา โดยจะต้องเปลี่ยนบทบาทมาเป็นผู้อำนวยความสะดวกและลักษณะการสอนจะต้องนำสื่อมาใช้อย่างหลากหลาย และเกิดประโยชน์สูงสุด ในเวลาที่มีจำกัดเพื่อให้นักเรียนเข้าถึง องค์ความรู้อย่างรวดเร็ว มองเห็นเป็นรูปธรรม

ด้านสื่อการเรียนการสอน ซึ่งเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดองค์ความรู้ ทักษะทัศนคติ สื่อควรมีลักษณะที่ชัดเจน ถูกต้องตามโครงสร้างรายวิชา ตรงตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ มองเห็นเป็นรูปธรรม มีความสะดวกในการใช้งาน มีคุณภาพที่ค้นหาเชื่อถือได้ มีความทันสมัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อยุคดิจิทัลประเภทคอมพิวเตอร์ สื่อประสม หรือสื่อทางไกลประเภทอินเทอร์เน็ต รวมทั้งสื่อด้านโทรคมนาคมอื่นๆ ซึ่งสื่อเหล่านี้กำลังอยู่ในความนิยมและมีบทบาท

ค่อนข้างสูงต่อกระบวนการเรียนรู้และการเรียนการสอนทุกระบบ ไม่ว่าสื่อการสอนนั้นจะเป็นประเภทใดหรืออยู่ในรูปแบบใด ก็ล้วนแต่เป็นทรัพยากรที่สามารถเอื้ออำนวยอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ได้ทั้งสิ้น ซึ่งครูควรเลือกสื่อให้ตรงกับวัยของผู้เรียน เหมาะสมกับเนื้อหา และจุดประสงค์ การเรียนรู้สอนจะช่วยให้ผู้เรียนรู้จักคิดเป็น ทำเป็น นอกจากนี้ครูควรให้ความสำคัญต่อ วิธีเรียนรู้แก่ผู้เรียน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คำนึงถึงความสนใจ ความต้องการ และแรงจูงใจ ที่จะทำให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มศักยภาพ รู้จักคิด วิเคราะห์ มีส่วนร่วม และรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ในขณะเดียวกันครูควรได้วิเคราะห์คุณภาพของสื่อก่อนนำไปใช้ ซึ่งการเลือกสิ่งดีมีประโยชน์ผู้เรียนก็จะได้แต่สิ่งที่มีคุณค่าสามารถนำไปใช้ต่อยอดเพื่อให้เกิดความรู้ที่หลากหลายต่อไป

ดังนั้นในการจัดการอบรมให้ความรู้ในเรื่องสื่อการสอนจะช่วยให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะ และเจตคติที่ดีต่อสื่อการสอน มองเห็นความสำคัญของสื่อในรูปแบบใหม่ๆ เข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติหรือหลักการใช้สื่อประกอบการสอน รวมทั้งสามารถบูรณาการการใช้สื่อให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ การเรียนรู้ สามารถวางแผน และจัดการเลือกสื่อที่ดีมีคุณภาพมาใช้ได้อย่างเหมาะสมใน ทุกๆ บริบท

1.2 สภาพที่เป็นอยู่ปัจจุบัน

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีครูไม่ครบชั้น การดำเนินการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันเป็นดังนี้

ด้านการจัดการเรียนการสอนของครู ภาพรวมของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 พบว่า ครูยึดติดอยู่กับสื่อสิ่งพิมพ์เป็นหลัก และใช้แผนภูมิ แผนภาพเพียงเล็กน้อย ใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย ยึดครูเป็นศูนย์กลาง

ด้านสื่อการเรียนการสอน ในปัจจุบันพบว่าครูใช้สื่อสิ่งพิมพ์เป็นหลัก สื่อที่นำไปใช้ไม่หลากหลาย ใช้สื่อซ้ำซาก สื่อไม่เร้าใจ นำสื่อมาใช้โดยไม่มี การวิเคราะห์ธรรมชาติของผู้เรียน ไม่จัดสภาพการณ์ที่เอื้อต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ ด้านเทคนิควิธีการสอนยึดการสอนแบบบรรยายโดยผู้สอนเป็นศูนย์กลางเป็นส่วนใหญ่ ใช้วิธีการไม่หลากหลาย ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว กลุ่มงานนิเทศและติดตามประเมินผลจึงได้จัดให้มีศูนย์รวมสื่อการเรียนการสอนไว้ที่หน่วยงาน เพื่อเป็นการบริการแก่ครูผู้สอน แต่กลับพบว่าครูส่วนใหญ่ไม่มายืมสื่อที่จัดเตรียมไว้ ทั้งนี้เนื่องจากสื่อที่จัดเตรียมไว้อาจไม่มีความสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนที่อยู่นอกเขตเมือง อีกทั้งความเหมาะสมที่แตกต่างทั้งวัย และพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน ซึ่งหากทำการผลิตใหม่ให้ครบทุกระดับชั้น ทุกบริบทของแต่ละโรงเรียนจะเป็นการใช้งบประมาณที่มาก

สภาพเหล่านี้ได้กลายเป็นความเคยชินในชีวิตประจำวันของระบบการศึกษาไทยที่ ยากจะเยียวยา แต่หากปล่อยไว้นาน ผลพวงจะเกิดกับเยาวชนไทยที่ด้อยคุณภาพทางการเรียนรู้

1.3 สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 (2557: 6-7) สรุปผลการดำเนินงานในรอบปี 2556 ดังนี้

ด้านการจัดการเรียนการสอนของครู จากสภาพการณ์ที่ครูยังใช้วิธีการสอนแบบครู เป็นศูนย์กลาง ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานความสามารถของ ผู้เรียนในเรื่องการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีวิจารณญาณ และคิดสร้างสรรค์ค่อนข้างต่ำ จากข้อมูล ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 จำนวน 88 โรงเรียน ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสามจาก สมศ. จำนวน 28 โรงเรียน คิด เป็นร้อยละ 51.85 และผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิชาภาษาไทย โรงเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยมากกว่า 50% มี 9 โรงเรียน วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยมากกว่า 50% มี 5 โรงเรียน วิชาภาษาอังกฤษ โรงเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ย มากกว่า 50% มี 2 โรงเรียน วิชาคณิตศาสตร์ โรงเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยมากกว่า 50% มี 1 โรงเรียน วิชาวิทยาศาสตร์ โรงเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยมากกว่า 50% มี 5 โรงเรียน

ด้านสื่อการเรียนการสอน สื่อที่นำไปใช้ขาดการวิเคราะห์คุณภาพ นักเรียนไม่เข้าถึง องค์ความรู้ซึ่งเป็นผลให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายกับสภาพการเรียนการสอนมองไม่เห็นเป็น รูปธรรม ช้าช้าก จำเจ ไม่เข้าใจและไม่สามารนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ทั้งหมด นี้เป็น ตัวเหตุสำคัญ ที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่เป็นไปตามเป้าหมาย

อีกทั้งในปัจจุบันเยาวชนไทยไปสนใจเกมคอมพิวเตอร์ที่มีแต่ความสนุกสนาน จน เป็นปัญหาของสังคม สอดคล้องกับ ภาวิช ทองโรจน์ (2551: 23) กล่าวถึงการศึกษาไทยว่าควร ผ่าตัดใหญ่ในด้านคุณภาพการศึกษาพื้นฐานตกต่ำ นักเรียนไทยส่วนใหญ่มีความรู้ต่ำกว่ามาตรฐาน ขาดการคิดเชิงวิเคราะห์ ปัญหาวิชาชีพของครูตกต่ำจนต้องวางยุทธศาสตร์การพัฒนาวิชาชีพครู เพื่อให้กลับมาเป็นวิชาชีพชั้นสูง ปัญหาการขาดวิจัยและพัฒนา ขาดนวัตกรรมการเรียนรู้อันเป็นสิ่ง ที่ สร้างทุนปัญญาทางสังคม และที่สำคัญคือเทคโนโลยีทางการศึกษา พบว่ามีการใช้สื่อการสอน ค่อนข้างต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้ในการศึกษา ซึ่งการใช้สื่อการสอนจะช่วย ให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้เท่าเทียมกัน เข้าถึงองค์ความรู้ด้วยเวลาอันสั้น สามารถทำสิ่งที่ เป็น นามธรรมให้เห็นเป็นรูปธรรม ที่สำคัญที่สุดจะช่วยให้ปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ของระบบการ เรียนรู้ที่เน้นการเรียนมากกว่าการสอน

1.4 ความพยายามแก้ปัญหา

การจัดการเรียนการสอนโดยการนำสื่อการเรียนรู้มาประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในสาระทั้งหมดทั้งมวลนี้จึงเป็นภาระหน้าที่ของครูผู้สอนที่จะต้องจัดหาสื่อประกอบการเรียนรู้ให้ตรงตามวัตถุประสงค์และความต้องการของผู้เรียน โดยต้องอยู่ในหลักเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ สอดคล้องกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ที่จัดทำแผน กลยุทธ์และแผนพัฒนา 3 ปี นำสู่แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2557 โดยจัดทำโครงการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับนักเรียน ซึ่งมีกลุ่มสื่อการสอนเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในด้านการอบรมให้ความรู้ด้านการผลิต และใช้สื่อการเรียนการสอนให้กับครูทุกกลุ่มสาระ เพื่อนำไปวิเคราะห์สภาพผู้เรียนก่อนจัดทำสื่อในเชิงลึกให้เหมาะสมกับนักเรียน และมีความทันสมัย สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ตรงตามตัวชี้วัด อันจะส่งผลให้การเรียนการสอนบรรลุตามเป้าประสงค์ต่อไป อีกทั้งได้จัดโครงการฝึกอบรม

1. เพื่อพัฒนาส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และ ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ และ การบริหารจัดการ
2. เพื่อพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 2557: 15-20)

ความพยายามในการแก้ปัญหาในส่วนของงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เกษมสันต์ สกุรัตน์ (2547: 76) ทำการวิจัย เรื่อง การผลิต และการใช้สื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์ของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการผลิต การใช้ ปัญหา อุปสรรคและความต้องการในการผลิตและการใช้สื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์ของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ผลการศึกษาพบว่า คณาจารย์ส่วนใหญ่ผลิตและใช้สื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์ด้วยตนเอง โดยใช้สื่อ 2 รายวิชาต่อสัปดาห์ และใช้สื่อเป็นเวลา 1-5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ในด้านปัญหาและอุปสรรคในการผลิตและการใช้สื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์ที่พบมากที่สุด คือ คณาจารย์มีภาระงานสอนมากไม่มีเวลาเตรียมเนื้อหาเพื่อผลิตสื่อ และขาดเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกในการใช้สื่อการสอน โดยส่วนใหญ่ต้องการบุคลากรช่วยในการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการออกแบบ นอกจากนี้คณาจารย์ส่วนใหญ่ต้องการเข้ารับการฝึกอบรมในลักษณะการอบรมเชิงปฏิบัติการ และสุภาวดี แดปรเมศรัมย์ (2551: 58) ได้ทำการศึกษาปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอน ภาษาอังกฤษ ระดับช่วงชั้นที่ 3 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ ระดับช่วงชั้น

ที่ 3 ผลการศึกษาพบว่าปัญหาที่เกิดขึ้น ได้แก่ ครูขาดงบประมาณสนับสนุนในการผลิตสื่อการสอน เวลาไม่เพียงพอต่อการผลิต ขาดบุคลากรช่วย รวมถึงขาดความรู้และประสบการณ์ในการผลิต เนื่องจากโรงเรียนไม่มีหน่วยงานที่ให้บริการและให้คำแนะนำ อีกทั้งขาดการแนะแนวและการนิเทศเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อ

สรุป จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าครูส่วนใหญ่ต้องการบุคลากรช่วยในการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการออกแบบ นอกจากนี้ต้องการเข้ารับการฝึกอบรมในลักษณะการอบรมเชิงปฏิบัติการ ทั้งนี้ครูขาดงบประมาณสนับสนุนในการผลิตสื่อการสอน เวลาไม่เพียงพอต่อการผลิต ขาดบุคลากรช่วย รวมถึงขาดความรู้และประสบการณ์ในการผลิต

1.5 แนวทางการแก้ปัญหา

จากกระบวนการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อีกทั้งกระแสความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความสนใจ เป็นสิ่งกำหนดให้ครูต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้าง และก้าวทันต่อยุคสมัยเพื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพ โดย การนำสื่อที่เหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ ตรงตามโครงสร้างหลักสูตร มีความเข้าใจ ชูใจ มีความทันสมัยมาใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการใช้สื่อ อันจะนำไปสู่องค์ความรู้ที่แท้จริง ผู้วิจัยจึงศึกษาความต้องการหลักสูตรฝึกอบรม เรื่องสื่อการสอนของครู โดยดำเนินการสำรวจความต้องการการฝึกอบรมดังกล่าวเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในวิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำโครงการฝึกอบรมต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาความต้องการหลักสูตรการฝึกอบรม ด้านสื่อการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายุทธยานิ เขต 1

2.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ

- 2.2.1 เพื่อศึกษาความต้องการหัวข้อเรื่องของหลักสูตรการฝึกอบรม
- 2.2.2 เพื่อศึกษาความต้องการหลักสูตรฝึกอบรมด้านวัตถุประสงค์
- 2.2.3 เพื่อศึกษาความต้องการหลักสูตรฝึกอบรมด้านจำนวนของผู้เข้ารับการฝึกอบรม
- 2.2.4 เพื่อศึกษาความต้องการหลักสูตรฝึกอบรมด้านระยะเวลาในการฝึกอบรม
- 2.2.5 เพื่อศึกษาความต้องการหลักสูตรฝึกอบรมด้านสถานที่ฝึกอบรม

- 2.2.6 เพื่อศึกษาความต้องการหลักสูตรฝึกอบรมด้านวิทยากรการฝึกอบรม
- 2.2.7 เพื่อศึกษาความต้องการหลักสูตรฝึกอบรมด้านวิธีการฝึกอบรม
- 2.2.8 เพื่อศึกษาความต้องการหลักสูตรฝึกอบรมด้านงบประมาณในการฝึกอบรม
- 2.2.9 เพื่อศึกษาความต้องการหลักสูตรฝึกอบรมด้านเงื่อนไขการแจก

ประกาศนียบัตร

- 2.2.10 เพื่อศึกษาความต้องการหลักสูตรฝึกอบรมด้านการประเมินผลและติดตาม

ผล

3. ขอบเขตการวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ

3.2 ประชากร

ประชากร ได้แก่ ครูระดับปฏิบัติการในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 รวมทั้งสิ้น 630 คน

3.3 ขอบข่ายเนื้อหาสาระ ได้แก่ ความต้องการหลักสูตรการฝึกอบรม ด้านสื่อการสอน ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 โดยกำหนดประเด็น สอบถาม ดังนี้ (1) ความต้องการหัวข้อเรื่องของหลักสูตรการฝึกอบรม (2) ความต้องการด้าน วัตถุประสงค์ (3) ความต้องการด้านจำนวนของผู้เข้ารับการฝึกอบรม (4) ความต้องการด้าน ระยะเวลาในการฝึกอบรม (5) ความต้องการด้านสถานที่ฝึกอบรม (6) ความต้องการด้านวิทยากร การฝึกอบรม (7) ความต้องการด้านวิธีการฝึกอบรม (8) ความต้องการด้านงบประมาณใน การฝึกอบรม (9) ความต้องการหลักสูตรฝึกอบรมด้านเงื่อนไขการแจกประกาศนียบัตร และ (10) ความต้องการด้านการประเมินผลและติดตามผล

3.4 ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา เดือน กุมภาพันธ์ 2557 ถึงเดือน มิถุนายน 2557 รวม เวลาทั้งสิ้น 5 เดือน

3.5 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามความต้องการหลักสูตรการ ฝึกอบรม ด้านสื่อการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

4.1 ความต้องการ คือ ความประสงค์เกี่ยวกับหลักสูตรการฝึกอบรมด้าน สื่อการสอน ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1

4.2 การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ การผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์ การผลิตสื่อออนไลน์ การผลิตสื่อประสม การจัดระบบและออกแบบสื่อการเรียนการสอน การพัฒนานวัตกรรมและประเมินสื่อการศึกษา และการวิจัยและประเมินสื่อการศึกษา

4.3 ความต้องการหลักสูตรการฝึกอบรมของครู หมายถึง ระดับความประสงค์ที่จะได้รับการพัฒนาความรู้ ทักษะ เจตคติ ด้านการใช้สื่อการสอนครอบคลุม (1) ความต้องการหัวข้อเรื่องของหลักสูตรการฝึกอบรม (2) ความต้องการด้านวัตถุประสงค์ (3) ความต้องการด้านจำนวนของผู้เข้ารับการฝึกอบรม (4) ความต้องการด้านระยะเวลาในการฝึกอบรม (5) ความต้องการด้านสถานที่ฝึกอบรม (6) ความต้องการด้านวิทยากรการฝึกอบรม (7) ความต้องการด้านวิธีการฝึกอบรม (8) ความต้องการด้านงบประมาณในการฝึกอบรม(9)ความต้องการหลักสูตรฝึกอบรมด้านเงื่อนไขการแจกประกาศนียบัตร และ(10) ความต้องการด้านการประเมินผลและติดตามผล

4.4 สื่อการสอน หมายถึง ตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้สู่ผู้เรียน ครอบคลุม (1) สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ เอกสารประกอบการเรียน นิทาน แบบฝึก (2) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน อีบุ๊ก เพาเวอร์พอยท์ วิดีทัศน์เพื่อการศึกษา (3) สื่อออนไลน์ ได้แก่ อีเลิร์นนิ่ง สื่อเครือข่ายสังคมออนไลน์ ยูทูป (4) สื่อประสม ได้แก่ ชุดการสอนแผนจุฬา ชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์ ชุดการสอนอิเล็กทรอนิกส์ (5) วิธีการจัดระบบและออกแบบสื่อการเรียนการสอน (6) วิธีการพัฒนานวัตกรรมและประเมินสื่อการศึกษา และ(7) วิธีการวิจัยและประเมินสื่อการศึกษา

4.5 ครู หมายถึง ผู้ปฏิบัติการสอน ระดับปฏิบัติการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1

4.6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 หมายถึง หน่วยงานราชการในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีโรงเรียนในสังกัดทั้งสิ้น 88 โรงเรียน ครอบคลุม 4 อำเภอ มีหน้าที่พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาแก่ประชากรวัยเรียน ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ และส่งเสริมเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ทุกระดับสากล

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 5.1 ได้ผลการศึกษามาวิเคราะห์และดำเนินการจัดทำโครงการฝึกอบรม
- 5.2 ได้ข้อมูลความต้องการหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาครูด้านการสร้างและใช้สื่อการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง ความต้องการหลักสูตรการฝึกอบรม ด้านสื่อการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีจากเอกสาร ตำรา บทความ สื่อสิ่งพิมพ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ครอบคลุมตามลำดับหัวข้อดังนี้ (1) ความต้องการ (2) การฝึกอบรม (3) สื่อการสอน (4) บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 (5) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความต้องการ

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความต้องการหลักสูตรการฝึกอบรม ด้านสื่อการสอนของครู ผู้วิจัยได้รวบรวมวรรณกรรมครอบคลุม (1) ความหมาย (2) ประเภทของความต้องการ (3) ทฤษฎี ความต้องการ

1.1 ความหมาย

นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความต้องการไว้ ดังนี้

วิจิตร อวาทกุล (2540: 179) กล่าวถึงความต้องการ หมายถึง สภาพที่บุคคลยังขาด หรือยังไม่มีสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และมีความต้องการที่จะมีหรือให้ได้มาในสิ่งเหล่านั้น

ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 (2542: 323) กล่าวถึง "ความต้องการ" ว่าหมายถึง ความอยากได้ ใคร่ได้ หรือประสงค์จะได้ และเมื่อเกิดความรู้สึกดังกล่าวจะทำให้ร่างกายเกิดความขาดสมดุลเนื่องมาจากมีสิ่งเร้ามากระตุ้น มีแรงขับภายในเกิดขึ้นทำให้ร่างกายไม่อาจอยู่นิ่ง ต้องพยายาม ดิ้นรนและแสวงหาเพื่อตอบสนองความต้องการนั้นๆ เมื่อร่างกายได้รับการตอบสนองแล้วก็กลับสู่ภาวะสมดุลอีกครั้งหนึ่ง และก็จะเกิดความต้องการใหม่ๆ ขึ้นมาทดแทนวนเวียนอยู่ไม่มีที่สิ้นสุด

อริยา กูหา (2546: 2) ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า ความต้องการ หมายถึง ความต้องการต่างๆ ที่เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานเพื่อการดำรงชีวิตและเป็นตัวผลักดันให้บุคคลมีพฤติกรรมเพื่อลดความต้องการ

ซิลเวอร์แมน (Silverman, 1975: 203) ให้ความหมายว่า ความต้องการมาจากการที่คนเราขาดความอุดมสมบูรณ์ทั้งในร่างกายของเราและจากภาวะแวดล้อมจึงทำให้เกิดแรงขับขึ้นมาทำให้เกิดความต้องการ ความต้องการของคนบางเวลามีมาก บางเวลาน้อยแต่ก็มีความต้องการโดยตลอด

โดยสรุป ความต้องการที่จะมีหรือให้ได้มาในสิ่งเหล่านั้น ความอยากได้ ใครได้ หรือประสงค์จะได้ และเมื่อเกิดความรู้สึกดังกล่าวจะทำให้ร่างกายเกิดการความขาดสมดุล เป็นลักษณะธรรมชาติของมนุษย์ที่พึงปรารถนาสิ่งต่างๆ เพื่อเติมเต็มส่วนที่ขาดหายไป มักจะเกิดขึ้นร่วมกับความรู้สึกและไม่ที่สิ้นสุด ทำให้ร่างกายไม่อาจอยู่นิ่งต้องพยายาม คืบคลานและแสวงหาเพื่อตอบสนองความต้องการนั้นๆ

1.2 ประเภทของความต้องการ

ความต้องการ เป็นรูปแบบทางจิตวิทยาหรือความรู้สึก ที่นำไปสู่จุดมุ่งหมาย หรือเหตุผล การกระทำของพฤติกรรม ได้มีนักวิชาการหลายท่านกล่าวถึงประเภทของความต้องการไว้ ดังนี้
 วิจิตร อวาทกุล (2540 : 179) แบ่งแยกความต้องการได้เป็นสองประเภท คือ

1. ความต้องการในสิ่งที่ใช้ในการดำรงชีวิต (Biological Needs) หรือความต้องการทางร่างกาย เช่น มนุษย์ต้องการน้ำดื่ม ต้องการอาหารเพื่อบำรุงร่างกาย เหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งจำเป็นเบื้องต้นที่มนุษย์ขาดไม่ได้

2. ความต้องการในสิ่งจรโลงใจ (Socio-Psychological Needs) หรือความต้องการทางใจ เมื่อมนุษย์ได้รับการบำบัดความต้องการทางร่างกายซึ่งเป็นความจำเป็นพื้นฐานแล้ว มนุษย์ก็จะมีความต้องการทางด้านสังคมและจิตใจ เช่น การต้องการยอมรับ ความรัก ต้องการเพื่อนฝูง ต้องการตำแหน่งหน้าที่ทางสังคม ต้องการมีฐานะดีขึ้น

โทมัส (Thomas อ้างถึงใน นริพรณ สุวรรณกิตติ 2541: 10) ได้แบ่งประเภทของความต้องการไว้ดังนี้

1. ความต้องการจำเป็นทางชีววิทยา (Biological Needs) มนุษย์ในฐานะที่เป็นสิ่งมีชีวิตอย่างหนึ่ง คือต้องการมีชีวิตรอดทั้งสำหรับตนเองและเผ่าพันธุ์ของตน นอกจากนี้สภาพทางร่างกายและการทำงานของอวัยวะต่างๆ ของมนุษย์ยังก่อให้เกิดความกดดันและความต้องการที่จำเป็น จะต้องได้รับการตอบสนองต่อการมีชีวิตอยู่รอดและการดำรงชีพ คือ ปัจจัย 4 ซึ่งประกอบด้วยอาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค อย่างไรก็ตามเราอาจเพิ่มความต้องการจำเป็นอื่นๆ ทางชีววิทยาอีก ซึ่งถือว่ามีผลสำคัญเท่าปัจจัย 4 เช่น ความร้อนทั้งนี้เพื่อระบายความกดดันของตนเองและสืบต่อมนุษยชาติ ความกระหายน้ำ ความต้องการแสดงอารมณ์ (Emotion) ต่างๆ ออกมาเนื่องจากมีสิ่งเร้าจากภายนอกมากระตุ้นบุคคลทำให้เกิดพลังผันผวนในร่างกายและกดดันให้บุคคลแสดงออกมา เช่น ความกลัว ความโกรธ ความรัก

2. ความต้องการจำเป็นทางสังคมวิทยา (Biological Needs) มนุษย์ในฐานะเป็นสัตว์สังคม (Social Animal) มนุษย์มีความจำเป็นที่จะต้องมีชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมจะต้องมีการติดต่อสังสรรค์ คบหาสมาคมกับผู้อื่น เพื่อที่จะได้เรียนรู้และรู้จักการกระทำต่างๆ จึงกล่าวได้ว่ามนุษย์มีความต้องการจำเป็นจะต้องมีความต้องการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นตลอดเวลาทั้งในด้านวัตถุและจิตใจ

3. ความต้องการจำเป็นทางจิตวิทยา (Psychological Needs) นักจิตวิทยาถือว่ามนุษย์โดยทั่วไปมีสภาพทางจิต (Mental Conditions) จิตมนุษย์มีกระบวนการทำงานโดยอาศัยหลักการเดียวกันเช่นการเรียนรู้ (Learning) สัญชาตญาณ (Instinct) การแสดงความรู้สึก (Affection) การจูงใจ (Motivation) ซึ่งการจูงใจเกิดขึ้นเนื่องจากสภาพทางจิตของมนุษย์และถือว่าเป็นความต้องการจำเป็นขั้นพื้นฐาน มีความสำคัญมากในการช่วยให้เราเข้าใจพฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์

เบญจวรรณ บุญใจเพชร (2556) กล่าวถึงความต้องการแบ่งเป็น 2 ประเภท

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (ความต้องการขั้นต้น) เป็นความต้องการที่มีพลังผลักดันทางร่างกาย ได้แก่ ความต้องการเพื่อให้อวัยวะภายในร่างกายทำงานตามปกติหรืออยู่ในภาวะสมดุล เช่น ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศ การพักผ่อนนอนหลับ การขับถ่าย การออกกำลังกาย ความต้องการทางเพศ ความต้องการการเคลื่อนไหว

2. ความต้องการทางด้านจิตใจและสังคม (ความต้องการขั้นรอง) เป็นความต้องการที่เกิดขึ้นภายในจิตใจและอารมณ์ ได้แก่ ความต้องการความปลอดภัย ความรักความอบอุ่น การยอมรับนับถือ ความสำเร็จ ความต้องการให้สังคมยอมรับ ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง

โดยสรุป ความต้องการ เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต และความต้องการช่วยลดความกดดันที่จะเกิดขึ้นในร่างกาย เป็นความต้องการในสิ่งรอบๆ ตัวที่เป็นปัจจัยผลักดันในการเข้าสู่สังคมอาจเกิดขึ้นเรื่อยๆ ไม่มีที่สิ้นสุด

1.3 ทฤษฎีความต้องการ

ความต้องการเป็นความประสงค์ที่จะได้หรือมีในสิ่งนั้นๆ ซึ่งจะมีลำดับขั้นของความต้องการ และเมื่อได้ในสิ่งที่ต้องการแล้วความประสงค์นั้นจะค่อยๆ ลดลง ดังที่นักจิตวิทยาได้กล่าวไว้ ดังนี้

1.3.1 ทฤษฎีความต้องการของ มาสโลว์

มาสโลว์ (Maslow) เป็นนักจิตวิทยาอยู่ที่มหาวิทยาลัยแบรนดีส์ ได้พัฒนาทฤษฎีการจูงใจที่รู้จักกันมากที่สุดทฤษฎีหนึ่งขึ้นมา Maslow ระบุว่าบุคคลจะมีความต้องการที่เรียงลำดับจากระดับพื้นฐานมากที่สุดไปยังระดับสูงสุด (อนิซวัง แก้วจันทร์ 2552: 66-68)

มาสโลว์ เรียกลำดับความต้องการนี้ว่า “Hierarchy of Needs” ซึ่งประกอบด้วย ลำดับความต้องการของมนุษย์จากระดับต่ำไประดับสูง 5 ระดับ ดังนี้

1. ความต้องการขั้นพื้นฐาน (Physiological Needs) คือ เป็นความต้องการ ด้านร่างกายเพื่อความอยู่รอดของชีวิต เช่น ความต้องการอาหาร อากาศ น้ำ และที่อยู่อาศัย เป็นต้น

2. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety Needs) ความต้องการความปลอดภัยความต้องการลำดับที่สองของ Maslow จะถูกกระตุ้นภายหลังจากที่ความต้องการทางร่างกายถูกตอบสนองแล้ว ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยจะหมายถึงความต้องการสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยปราศจากอันตรายทางร่างกายและจิตใจ ความมั่นคงในการทำงาน

3. ความต้องการทางสังคม (Social Needs) คือ ความต้องการระดับที่สาม โดยความต้องการทางสังคม หมายถึง ความต้องการที่จะเกี่ยวพัน การมีเพื่อนและการถูกยอมรับโดยบุคคลอื่น เพื่อการตอบสนองความต้องการทางสังคม

4. ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง (Esteem Needs) คือ ความต้องการระดับที่สี่เป็นความต้องการที่จะให้ผู้อื่นยกย่องสรรเสริญตัวเอง มีความภาคภูมิใจในสถานภาพทางสังคม ต้องการชื่อเสียงและการยกย่องจากบุคคลอื่น

5. ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Self-Actualization Needs) คือ ความต้องการระดับสูงสุด บุคคลมักจะต้องการ โอกาสที่จะคิดสร้างสรรค์ภายในงาน หรือพวกเขาอาจต้องการความเป็นอิสระและความรับผิดชอบ ซึ่งความต้องการความสมหวังของชีวิตคือ ความต้องการที่จะบรรลุความสมหวังของตนเองด้วยการใช้ความสามารถ ทักษะ และศักยภาพอย่างเต็มที่ บุคคลที่ถูกจูงใจด้วยความต้องการความสมหวังของชีวิตจะแสวงหางานที่ทำทลายความสามารถของพวกเขา การเปิดโอกาสให้พวกเขาใช้ความคิดสร้างสรรค์หรือการคิดค้นสิ่งใหม่

การศึกษาทฤษฎีลำดับความต้องการของมนุษย์ของ มาสโลว์ เป็นการศึกษา เพื่อที่จะทำให้ทราบถึงความต้องการของมนุษย์นั้นมีลำดับขั้นตอนที่แน่นอนจากขั้นต้นไป ขั้นสูงซึ่ง ความปรารถนาขั้นสูงสุดของมนุษย์ทุกคน คือ ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตตามที่ตนเองมุ่งหวัง แต่การที่มนุษย์จะเกิดความต้องการในแต่ละระดับได้นั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่มนุษย์ทุกคน จะต้องได้รับการตอบสนองความต้องการในระดับที่ต่ำกว่าเสียก่อน เพื่อที่จะทำให้เกิดความต้องการในระดับต่อไป ซึ่งถ้าบุคลากรที่ได้รับการตอบสนองตามความต้องการแล้ว ก็จะเกิดความพึงพอใจ มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน รวมถึงสามารถทำงานตามที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

1.3.2 ทฤษฎีความต้องการ ERG ของ อัลเดอร์เฟอร์

อัลเดอร์เฟอร์ (Alderfer อ้างถึงใน สิรินาตย์ กฤษณาธาร 2552) ได้แบ่งความต้องการของมนุษย์เป็น 3 ระดับ คือ

1. ความต้องการที่จะดำรงชีวิต หรือความต้องการที่จะคงอยู่ (Existence: E) เป็นความต้องการที่จะมีชีวิตอยู่ในสังคมด้วยดี เป็นความต้องการปัจจัยสี่ในการดำรงชีวิต ความต้องการทางวัตถุดิบเดือน ประโยชน์ตอบแทน สภาพการทำงาน ปัจจัยอำนวยความสะดวกในการทำงาน เป็นต้น

2. ความต้องการด้านความสัมพันธ์ (Relatedness: R) คือ ความต้องการผูกพันกับผู้อื่นในการทำงาน ต้องการเป็นพวกได้รับความยอมรับ ร่วมรับรู้และแบ่งปันความรู้สึก ระหว่างกันต้องการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น ต้องการเป็นเพื่อน

3. ความต้องการด้านความเจริญเติบโต (Growth: G) เป็นความต้องการที่จะเจริญก้าวหน้าในการทำงาน สามารถทุ่มเทความรู้ ความสามารถของตนในการทำงานอย่างเต็มที่ และสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเพิ่มขึ้นด้วย

1.3.3 ทฤษฎีความต้องการของคูเปอร์

คูเปอร์ (Cooper อ้างถึงใน สิรินาตย์ กฤษณาธาร 2552) กล่าวถึงความต้องการของบุคลากรในการทำงานไว้หลายประการได้แก่ ทำงานที่เขาสนใจ อุปกรณ์ที่ดีสำหรับการทำงาน ค่าจ้างเงินเดือนที่ยุติธรรม โอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน สภาพการทำงานที่ดี รวมทั้งชั่วโมงการทำงานที่เหมาะสม และสถานที่ทำงานที่เหมาะสม ความสะดวกในการไปและกลับ รวมทั้งสวัสดิการ อื่น ๆ ทำงานร่วมกับผู้บังคับบัญชาที่เข้าใจในการควบคุมปกครองโดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นคนที่เขายกย่องนับถือ

1.3.4 ทฤษฎีความต้องการของ แมคเคลแลนด

แมคเคลแลนด (Mc Clelland) กล่าวถึง ความต้องการเป็นทฤษฎีซึ่งเสนอว่า ความต้องการของบุคคลมุ่งที่ความต้องการเฉพาะอย่างมากกว่าความต้องการอื่น คือ (เอช อาร์ ดี กรู๊ป จำกัด 2553)

1. ความต้องการความสำเร็จ (Need for Achievement เขียนย่อว่า nAch) ผู้ที่มีความต้องการความสำเร็จสูง (nAch Person) จะมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะเลือกทำงานที่มีลักษณะท้าทายให้บังเกิดผลดี เป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะเฉพาะตัวดังนี้

1.1 ชอบสถานการณ์ที่ทำให้ตนมีโอกาสได้รับผิดชอบต่อผลงานที่ออกมาโดยตรงจึงไม่ชอบงานที่สถานการณ์เอื้อให้เกิดความสำเร็จได้โดยบังเอิญ เพราะถือว่าทำให้ตนพลาดโอกาสที่จะเรียนรู้ต่อการสร้างความสำเร็จด้วยตนเอง

1.2 ชอบตั้งเป้าหมายการทำงานในระดับที่ยากปานกลาง มีความเสี่ยงอยู่ในวิสัยคิดว่าสำเร็จได้ ทั้งนี้เพราะเห็นว่าความสำเร็จที่มาจากเป้าหมายง่าย ๆ ไม่มีประโยชน์

อะไรขณะเดียวกัน ถ้ากำหนดเป้าหมายยากเกินไปก็อาจพบความสำเร็จได้น้อยมาก ความเสี่ยงต่อความสำเร็จจึงเป็นเครื่องจูงใจสำหรับผู้ที่มีความต้องการความสำเร็จสูง (nAch Person)

1.3 ต้องการได้ข้อมูลย้อนกลับจากการทำงานของตน ทั้งนี้เพราะต้องการใช้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการปรับปรุงกลยุทธ์ที่จะให้บรรลุเป้าหมาย เพื่อให้นำทางในการไปสู่ความสำเร็จในครั้งต่อไป รวมทั้งเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จอีกด้วยผู้ที่มีความต้องการความสำเร็จสูงจะมุ่งแข่งขันกับตนเองและผู้อื่นเพื่อให้ได้ผลงานดีขึ้นสนใจต่อการริเริ่มเป้าหมายที่แปลกใหม่และเป็นเป้าหมายระยะยาว โดยการกระทำดังกล่าวมิได้มุ่งหมายที่จะเอาใจใครหรือทำให้ใครเสียหาย แต่ที่แท้ก็เพื่อมุ่งตอบสนองแรงจูงใจภายในของตน ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่าผู้ที่มีความต้องการความสำเร็จสูงตามทฤษฎีนี้ตัวอย่างของผู้ที่มีความต้องการที่ได้ทำในสิ่งที่ตนปรารถนา (Self-Actualization) และผู้ที่มีความต้องการงอกงาม (Growth Needs) ในทฤษฎีของมาสโลว์และแอลเดอเพอร์ตามลำดับ

2. ความต้องการความรักใคร่ผูกพัน (Need for Affiliation เขียนย่อว่า nAff) ผู้ที่มีความต้องการด้านความรักใคร่ผูกพันสูง (nAff Person) เป็นผู้ที่มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าในการสร้างและรักษามิตรภาพ ยึดมั่นต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กล่าวคือ เป็นคนที่รักใคร่ผูกพันต่อผู้อื่นและต้องการได้ผลตอบแทนทำนองเดียวกันจากผู้อื่น เป็นผู้มีความสามารถพิเศษในการสร้างเครือข่ายกับผู้อื่น ได้อย่างรวดเร็ว เก่งในการติดต่อสื่อสารด้วยรูปแบบวิธีการต่าง ๆ เป็นคนที่ชอบหลีกเลี่ยงความขัดแย้งและแข่งขันกับผู้อื่น บางครั้งชอบผูกพันตนเองกับความต้องการของผู้อื่น ผู้มีความต้องการด้านความรักใคร่ผูกพันตามทฤษฎีนี้จึงตรงกับผู้ที่มีความต้องการเป็นสมาชิกของสังคม (Belonging Needs) และผู้ที่มีความต้องการด้านความสัมพันธ์ (Relatedness Needs) ของทฤษฎีมาสโลว์ และทฤษฎี อี อาร์ จี ตามลำดับ

3. ความต้องการมีอำนาจ (Need for Power เขียนย่อว่า nPow) ผู้ที่ต้องการมีอำนาจสูง (nPow Person) มีความปรารถนาแรงกล้าที่จะมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น ต้องการสร้างผลกระทบหรือสร้างความประทับใจต่อคนอื่น ผู้ที่ต้องการมีอำนาจสูงจะพยายามสร้างสถานการณ์หรือสภาวะแวดล้อมทางสังคมขึ้นเพื่อให้ตนสามารถใช้อิทธิพลควบคุมกำกับผู้อื่น บางครั้งผู้ที่ต้องการมีอำนาจสูงยอมที่จะอยู่ในตำแหน่งที่เสี่ยงอันตรายสูง ผูกพันกับการมีเกียรติศักดิ์ศรีของตน อย่างไรก็ตามความต้องการอำนาจสูงเป็นเรื่องที่มีความซับซ้อน ด้วยเหตุที่อำนาจสามารถใช้เพื่อวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน กล่าวคือ บางคนต้องการมีอำนาจเพื่อใช้เป็นเครื่องมือแสวงหาประโยชน์ส่วนตัว ในขณะที่บางคนต้องการมีอำนาจเพื่อจะใช้ในการให้บริการแก่คนอื่น และทำประโยชน์แก่องค์กรได้มากขึ้น อย่างไรก็ตาม ความต้องการมีอำนาจสูงตามทฤษฎีนี้ค่อนข้างใกล้เคียงกับความต้องการได้ทำดังใจปรารถนา (Self-Actualization) ตามทฤษฎีมาสโลว์มากที่สุดจากทฤษฎีนี้แมคเคล

แลนด์กล่าวไว้ว่า คนจะเกิดแรงจูงใจเมื่อได้ค้นพบและทำงานที่ตรงกับความต้องการของตน กล่าวคือ คนที่มีความต้องการด้านความสำเร็จสูง (nAch Person) จะเหมาะกับงานด้านการตลาดหรือบุคลากรขาย หรือเป็นผู้ประกอบธุรกิจอิสระของตนเอง เนื่องจากงานเหล่านี้ต้องการได้ข้อมูลย้อนกลับ ต้องอาศัยความรับผิดชอบส่วนตัวสูง รวมทั้งเปิดโอกาสให้กำหนดเป้าหมายของงานได้เอง ส่วนผู้ที่มีความต้องการความรักใคร่ผูกพันสูง (nAff Person) มักมีแรงจูงใจต่องานประเภทงานบริการสังคม งานลูกค้าสัมพันธ์ เนื่องจากงานเหล่านี้จำเป็นต้องสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น และประการสุดท้าย สำหรับผู้ที่มีความต้องการอำนาจ (nPow Person) มีแรงจูงใจสูงที่ต้องการมีอิทธิพลและผลกระทบต่อผู้อื่น จึงเหมาะสำหรับงานหนังสือพิมพ์หรืองานด้านบริหาร อย่างไรก็ตามจากผลงานวิจัยของแมคเคลแลนด์พบว่า ผู้บริหารที่มีประสิทธิผลที่สุด ควรมีความต้องการการด้านความรักใคร่ผูกพันอยู่ในระดับต่ำ มีความต้องการด้านอำนาจสูง โดยมีความสามารถในการใช้อำนาจเพื่อเป้าหมายขององค์กรเป็นต้น

สรุปว่า ความต้องการของบุคคลมีความสอดคล้องกับพฤติกรรม ทั้งนี้เพราะความต้องการเป็นเพียงปัจจัยหนึ่งในหลายปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมโดยปัจจัยอื่นที่มีส่วนสำคัญร่วมอยู่ด้วย เช่น ค่านิยม อุปนิสัย และทักษะของบุคคล ตลอดจนปัจจัยแวดล้อมอื่นที่ล้วนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทั้งสิ้นด้วยเหตุนี้ผู้ที่มีความต้องการด้านความสำเร็จสูง ไม่จำเป็นต้องมีแรงจูงใจสูงกว่าผู้ที่มีความต้องการด้านอื่นสูงเสมอไป ตัวอย่างเช่น ผู้ที่มีความต้องการด้านความรักใคร่ผูกพันสูงอาจมีผลงานเหนือกว่าผู้ที่มีความต้องการด้านความสำเร็จสูงเมื่อทำงานแบบทีม ซึ่งยึดเกณฑ์เรื่องมิตรภาพช่วยให้เกิดความร่วมมือที่ดี เป็นต้น

1.3.5 ทฤษฎีความต้องการตามแนวความคิดของ เมอร์เรย์

เมอร์เรย์ (Murray) มีความคิดเห็นว่า ความต้องการเป็นสิ่งที่บุคคลได้สร้างขึ้นก่อให้เกิดความรู้สึกซาบซึ้ง ความต้องการนี้บางครั้งเกิดขึ้นเนื่องจากแรงกระตุ้นภายในของบุคคล และบางครั้งอาจเกิดความต้องการเนื่องจากสภาพสังคมก็ได้ หรืออาจกล่าวได้ว่า ความต้องการเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเนื่องมาจากสภาพทางร่างกายและสภาพทางจิตใจ นั่นเอง ทฤษฎีความต้องการตามหลักการของเมอร์เรย์สามารถสรุปได้ดังนี้ (โยธิน ศันสนบุษย, 2530 : 36)

1. ความต้องการที่จะเอาชนะด้วยการแสดงออกความก้าวร้าว (Need for Aggression) ความต้องการที่จะเอาชนะผู้อื่น เอาชนะต่อสิ่งขัดขวางทั้งปวงด้วยความรุนแรง มีการต่อสู้ การแก้แค้น การทำร้ายร่างกาย หรือฆ่าฟันกัน เช่น การพุดจากระทบกระทั่งกับบุคคลที่ไม่ชอบกัน หรือมี ปัญหากัน เป็นต้น

2. ความต้องการที่จะเอาชนะฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆ (Need for Counteraction) ความต้องการที่จะเอาชนะนี้เป็นความต้องการที่จะฟันฝ่าอุปสรรค ความล้มเหลวต่างๆ ด้วยการ

สร้างความพยายามขึ้นมา เช่น เมื่อได้รับคำดูถูกดูหมิ่น ผู้ได้รับจะเกิดความพากเพียรพยายามเพื่อเอาชนะคำสบประมาทจนประสบความสำเร็จเป็นต้น

3. ความต้องการที่จะยอมแพ้ (Need for Abasement) ความต้องการชนิดนี้เป็นความต้องการที่จะยอมแพ้ ยอมรับผิด ยอมรับคำวิจารณ์ หรือยอมรับการดูถูกโทษ เช่น การเผาตัวตายเพื่อประท้วงระบบการปกครอง พันท้ายนรสิงห์ไม่ยอมรับอภัยโทษ ต้องการจะรับโทษตามกฎหมาย เป็นต้น

4. ความต้องการที่จะป้องกันตนเอง (Need for Defendant) เป็นความต้องการที่จะป้องกันตนเองจากคำวิพากษ์วิจารณ์ การตำหนิติเตียน ซึ่งเป็นการป้องกันทางด้านจิตใจ พยายามหาเหตุผลมาอธิบายการกระทำของตน มีการป้องกันตนเองเพื่อให้พ้นผิดจากการกระทำต่างๆ เช่น ให้เหตุผลว่าสอบตกเพราะครูสอนไม่ดี ครู อาจารย์ที่ไม่มีวิญญูณครู ก็เกียจอบรมตั้งสอนศิษย์ หรือประเภท "รำไม่ดีโทษปี่โทษกลอง"

5. ความต้องการเป็นอิสระ (Need for Autonomy) ความต้องการชนิดนี้เป็นความต้องการที่ปรารถนาจะเป็นอิสระจากสิ่งกีดขวางทั้ง ปวง ต้องการที่จะต่อสู้ดิ้นรนเพื่อเป็นตัวของตัวเอง

6. ความต้องการความสำเร็จ (Need for Achievement) คือ ความต้องการที่จะกระทำสิ่งต่างๆ ที่ยากลำบากให้ประสบความสำเร็จจากการศึกษาพบว่า เพศชายจะมีระดับความต้องการความสำเร็จมากกว่าเพศหญิง

7. ความต้องการสร้างมิตรภาพกับบุคคลอื่น (Need for Affiliation) เป็นความต้องการที่จะทำให้ผู้อื่นรักใคร่ ต้องการรู้จักหรือมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ต้องการเอาอกเอาใจ มีความซื่อสัตย์ต่อเพื่อนฝูง พยายามสร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบุคคลอื่น

8. ความต้องการความสนุกสนาน (Need for Play) เป็นความต้องการที่ต้องการที่จะแสดงความสนุกสนาน ต้องการหัวเราะเพื่อการผ่อนคลายความตึงเครียดมีการสร้างหรือเล่าเรื่องตลกขบขัน เช่น มีการพักผ่อนหย่อนใจมีส่วนร่วมในเกมกีฬา เป็นต้น

9. ความต้องการแยกตนเองออกจากผู้อื่น (Need for Rejection) บุคคลมักจะมี ความปรารถนาในการที่จะแยกตนเองออกจากผู้อื่น ไม่มีความรู้สึกยินดียินร้ายกับบุคคลอื่น ต้องการเมินเฉยจากผู้อื่น ไม่สนใจผู้อื่น

10. ความต้องการความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น (Need for Succorance) ความต้องการประเภทนี้จะเป็นความต้องการให้บุคคลอื่นมีความสนใจ เห็นอกเห็นใจ มีความสงสารในตนเอง ต้องการได้รับความช่วยเหลือ การดูแล ให้คำแนะนำดูแลจากบุคคลอื่นนั่นเอง

11. ความต้องการที่จะให้ความช่วยเหลือต่อบุคคลอื่น (Need for Nurture) เป็นความต้องการที่จะเข้าร่วมในการทำกิจกรรมในการทำกิจกรรมกับบุคคลอื่น โดยการให้ความช่วยเหลือให้บุคคลอื่นพ้นจากภัยอันตรายต่างๆ

12. ความต้องการที่จะสร้างความประทับใจให้กับผู้อื่น (Need for Exhibition) เป็นความต้องการที่จะให้บุคคลอื่นได้เห็น ได้ยินเกี่ยวกับเรื่องราวของตนเอง ต้องการให้ผู้อื่นมีความสนใจ สนุกสนาน แปลกใจ หรือตกใจในเรื่องราวของตนเอง เช่น เล่าเรื่องตลก ขบขัน ให้บุคคลอื่นฟังเพื่อบุคคลอื่นจะเกิดความประทับใจในตนเอง เป็นต้น

13. ความต้องการมีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่น (Need for Dominance) เป็นความต้องการที่จะให้บุคคลอื่นมีการกระทำตามคำสั่งหรือความคิด ความต้องการของตน ทำให้เกิดความรู้สึกว่าคุณมีอิทธิพลเหนือกว่าบุคคลอื่น

14. ความต้องการที่จะยอมรับนับถือผู้อื่น (Need for Deference) เป็นความต้องการที่ยอมรับนับถือผู้อื่นที่อาวุโสกว่าด้วยความยินดี รวมทั้งนิยมชมชื่นในบุคคลที่มีอำนาจเหนือกว่า พร้อมทั้งให้ความร่วมมือกับบุคคลดังกล่าวด้วยความยินดี

15. ความต้องการหลีกเลี่ยงความรู้สึกล้มเหลว (Need for Avoidance of Inferiority) ความต้องการจะหลีกเลี่ยงให้พ้นจากความอับอายทั้งหลาย ต้องการหลีกเลี่ยงการดูถูก หรือการกระทำต่างๆ ที่ก่อให้เกิดความละอายใจ รู้สึกอับอายล้มเหลว พ่ายแพ้

16. ความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงจากอันตราย (Need for Avoidance Harm) ความต้องการนี้เป็นความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงความเจ็บปวดทางด้านร่างกาย ต้องการได้รับความปลอดภัยจากอันตรายทั้งปวง

17. ความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงจากการถูกตำหนิหรือถูกลงโทษ (Need for Avoidance of Blame) เป็นความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงการลงโทษด้วยการคล้อยตามกลุ่ม หรือยอมรับคำสั่งหรือปฏิบัติตามกฎข้อบังคับของกลุ่มกฎเกณฑ์เพราะกลัวถูกลงโทษ

18. ความต้องการความเป็นระเบียบเรียบร้อย (Need for Orderliness) เป็นความต้องการที่จะจัดสิ่งของต่างๆ ให้อยู่ในสภาพที่เป็นระเบียบเรียบร้อย มีความประณีต งดงาม

19. ความต้องการที่จะรักษาชื่อเสียง เป็นความต้องการที่จะรักษาชื่อเสียงของตนที่มีอยู่ไว้จนสุดความสามารถ เช่น การไม่ยอมขโมย แม้ว่าตนเองจะหิว หรือไม่ยอมทำ ความผิด ไม่ลดโกงผู้ใดเพื่อชื่อเสียงวงศ์ตระกูล เป็นต้น

20. ความต้องการให้ตนเองมีความแตกต่างจากบุคคลอื่น (Need for Contrariness) เป็นความต้องการที่อยากจะเด่น น่าสม্মัย ไม่เหมือนใคร

โดยสรุป ความต้องการที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมของครู มีแนวคิดที่สอดคล้อง คือ ความต้องการความสำเร็จ ความต้องการความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น ความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงจากการถูกตำหนิหรือถูกลงโทษ ความต้องการความเป็นระเบียบเรียบร้อย และความต้องการให้ตนเองมีความแตกต่างจากบุคคลอื่น

2. การฝึกอบรม

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมครอบคลุมประเด็นดังนี้ (1) ความหมายของการฝึกอบรม (2) ความสำคัญของการฝึกอบรม (3) หลักสูตรการฝึกอบรม

2.1 ความหมายของการฝึกอบรม

การฝึกอบรมเป็นการพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ความชำนาญที่แตกต่างกันไป ดังที่นักวิชาการได้ให้ความหมายไว้อย่างมากมาย ดังนี้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2547: 7) ให้ความหมายของการฝึกอบรมว่าเป็นกระบวนการพัฒนาความรู้และประสบการณ์ ทักษะ ค่านิยม คุณธรรม และทักษะความชำนาญเฉพาะด้านของบุคลากรที่ไม่สามารถทำได้โดยกระบวนการเรียนการสอนปกติ

สมชาติ กิจจรธรง และอรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง (2550: 77) กล่าวว่า การฝึกอบรมหมายถึง กระบวนการที่จะทำให้ผู้เข้าอบรมเกิดความรู้ (Knowledge) ความเข้าใจ (Understand) ความชำนาญ (Skill) และทัศนคติ (Attitude) ที่ดีเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จนกระทั่งผู้เข้าฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพ

ชูชัย สมितिไกร (2552: 5) ได้ให้ความหมายของการฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างหรือเพิ่มพูนความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) ความสามารถ (Ability) และเจตคติ (Attitude) ของบุคลากร อันจะช่วยปรับปรุงให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ดังนั้น การฝึกอบรมจึงเป็น โครงการที่ถูกจัดขึ้นมาเพื่อช่วยให้พนักงานมีคุณสมบัติในการทำงานสูงขึ้น

กิตติ พัทธวิชัย (2554: 445) กล่าวว่า การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมที่ตรงกับความจำเป็นจริงของปัญหา เพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและเปลี่ยนเจตคติของบุคลากรในการนำประสบการณ์ทั้งหมดที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้แก้ปัญหาของงานที่ทำอยู่ ให้บรรลุความสำเร็จตามความต้องการขององค์กร

ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ และวรางคณา โตโพธิ์ไทย (2555: 12) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นวิธีการพัฒนาบุคลากร ที่ต้องมีการวางแผน มีการจัดลำดับกิจกรรม และมีกระบวนการดำเนินการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้บุคลากรมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยมีความรู้ ความเข้าใจ มีความชำนาญการเกี่ยวกับงานในหน้าที่ภายในระยะเวลาที่กำหนด

โดยสรุปการฝึกอบรมหมายถึง กระบวนการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ให้มีความรู้ทักษะ ความสามารถ ในเทคนิคการปฏิบัติงานและเสริมสร้างเจตคติในการพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้น สมบูรณ์ขึ้น การฝึกอบรมประกอบด้วยกิจกรรมและวิธีการฝึกอบรมต่างๆ กัน จนกระทั่งผู้เข้าฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้ หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมตามที่กำหนดไว้

2.2 ความสำคัญของการฝึกอบรม

นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของการฝึกอบรมไว้ดังนี้

อาชัญญา รัตนอุบล (2540: 8) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการฝึกอบรมว่าการฝึกอบรมมีความสำคัญ และจำเป็นในการพัฒนาประชากรและบุคลากร ซึ่งทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมหลายประการตามได้สรุปไว้ดังนี้

1. การฝึกอบรมช่วยป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น โดยการสร้างเสริมความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง
 2. การฝึกอบรมเป็นกรรมวิธีช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว โดยการสร้างเสริมความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการแก้ปัญหาและฝึกปฏิบัติการแก้ปัญหานั้นๆ
 3. การฝึกอบรมช่วยประหยัดรายจ่าย เพราะ การฝึกอบรมเป็นกรรมวิธีที่จัดขึ้น ในระยะเวลาสั้น ภายในงบประมาณจำกัดและได้ผลคุ้มค่าตามวัตถุประสงค์
 4. การฝึกอบรมเป็นกรรมวิธีที่จะช่วยให้บุคลากรเกิดการเรียนรู้เพิ่มเติม ประสบการณ์ใหม่ๆ ซึ่งอาจจัดในเวลาเรียนตามปกติ หรือในวันหยุดสุดสัปดาห์ก็ได้
 5. การฝึกอบรมเป็นกรรมวิธีที่ก่อให้เกิดความสามัคคี เนื่องจากผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน ทำกิจกรรมร่วมกัน แก้ไขปัญหา ร่วมกัน ก่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน
 6. การฝึกอบรมเป็นกรรมวิธีที่ช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความเชื่อมั่นในงาน กล้าที่จะเผชิญปัญหาและอุปสรรค
 7. การฝึกอบรมเป็นวิธีการที่สนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิตจาก
- กุลธน ธนาพงศธร และไตรรัตน์ โภคพลากร (2546) กล่าวถึง ความสำคัญของการฝึกอบรมจะต้องคำนึงถึงหลักการสำคัญดังนี้

1. ผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมจะต้องมีความสนใจในการเรียนรู้เสียก่อนจึงจะยอมรับ การศึกษาอบรมด้วยดี คือบุคคลแต่ละคนมีความสนใจที่จะเรียนรู้ด้วยเหตุผลที่แตกต่างกันไป ความสนใจที่จะเรียนรู้นี้จะช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้ และทักษะ ทำให้ การดำเนินการฝึกอบรมบรรลุวัตถุประสงค์อย่างแท้จริง

2. การจัดการฝึกอบรมควรต้องจัดให้สนองหรือสอดคล้องกับความต้องการของ แต่ละบุคคลที่เข้ารับการฝึกอบรม ทั้งนี้เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานแต่ละคนมีความแตกต่างกันในภูมิหลัง ทางการศึกษา การเรียนรู้และทักษะ หน่วยงานอาจสำรวจความต้องการแล้วนำข้อมูลที่ได้มาจัดทำ แผนการฝึกอบรมให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับลักษณะงานที่บุคคลเข้ารับการฝึกอบรมจะ นำไปใช้ปฏิบัติ

3. การฝึกอบรมเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงของผู้บังคับบัญชา อาจ เป็นการดำเนินการฝึกอบรมโดยผู้บังคับบัญชาหรืออาจจัดบุคคลอื่นเป็นผู้ให้ความรู้เพื่อนำไป ปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพ

4. การฝึกอบรมควรมีลักษณะที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมแต่ละคนจะสามารถเรียนรู้ ได้ คือควรจัดให้สอดคล้องทั้งหัวข้อเรื่อง วิธีการฝึกอบรม สถานที่และอื่นๆ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เข้ารับ การฝึกอบรมได้นำความรู้และทักษะจากการฝึกอบรมไปใช้ในการปฏิบัติงานได้

สมคิด บางโม (2551: 15) กล่าวถึงความสำคัญของการฝึกอบรมนั้นมีสาเหตุมา จากประเด็นหลายอย่าง ดังนี้

1. เพื่อความอยู่รอดขององค์กร เพราะการฝึกอบรมจะช่วยให้พนักงานมี ประสิทธิภาพในการทำงาน

2. เพื่อให้องค์กรเจริญเติบโต จึงจำเป็นต้องสร้างบุคลากรให้มีความสามารถ เพื่อที่จะรองรับการขยายงานด้านต่างๆ

3. เพื่อให้บุคลากรเข้าใจวิธีการทำงานรวมถึงสภาพการทำงานซึ่งแต่ละองค์กร ย่อมมีความแตกต่างกัน

4. เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ทันต่อเทคโนโลยีที่เจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว

5. เพื่อให้พนักงานมีความกระตือรือร้น

กิตติ พัทธวิชัย (2554: 447-448) กล่าวถึงความสำคัญของการฝึกอบรมว่ามี ความสำคัญต่อองค์กรในหลายๆ ด้าน คือ สร้างความประทับใจให้พนักงานใหม่ เพิ่มประสิทธิภาพ การทำงานให้สูงขึ้น สร้างขวัญและกำลังใจ เพิ่มพูนวิทยาการที่เป็นประโยชน์กับการพัฒนาคุณภาพ ชีวิต ลดงบประมาณค่าวัสดุสูญเปล่า สร้างความสามัคคีในหมู่พนักงาน

เดือนเพ็ญพร ชัยภักดี (2556) กล่าวถึงการฝึกอบรมว่ามีความสำคัญในฐานะที่เป็นกรรมวิธีที่สนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิต การฝึกอบรมจำเป็นต้องจัดทำหลักสูตรขึ้นมาเพื่อช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้เพิ่มเติมประสบการณ์ วิทยาการสมัยใหม่ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งบุคคลต้องปรับปรุงพัฒนาตนเองให้มีสมรรถภาพ การทำงานที่เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยแวดล้อมรอบตัว

ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ และวรางคณา โตโพธิ์ไทย (2555: 8) กล่าวถึงความสำคัญของการฝึกอบรมว่าเป็นกระบวนการที่เน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างเป็นระบบ โดยเน้นกลุ่มเป้าหมายทั้งกลุ่มผู้เรียนที่ต้องการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมนอกหลักสูตรของสถานศึกษา กลุ่มบุคคลที่ทำงานในสถานประกอบการที่ต้องการพัฒนากระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และกลุ่มบุคคลทั่วไปที่ต้องการศึกษาหาความรู้เพื่อใช้ในการดำเนินชีวิต

โดยสรุป การฝึกอบรมมีความสำคัญในการพัฒนาประชากรและบุคลากร ซึ่งทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมหลายประการต่อองค์กรในหลายๆ ด้าน เป็นกรรมวิธีที่สนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิต และช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้เพิ่มเติมประสบการณ์ เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานหรือต้องการใช้ความรู้ที่อบรมนั้นมาใช้ในการดำเนินชีวิต

2.3 หลักสูตรการฝึกอบรม

หลักสูตรการฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่ใช้ในการจัดสรรความรู้ เทคนิค วิชาการในการทำงาน สามารถพัฒนาบุคคลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวร ดังที่นักวิชาการได้กล่าวไว้ ดังนี้

วิจิตร อวาทกุล (2540: 139-194) กล่าวว่า หลักสูตรฝึกอบรมนับเป็นหัวใจของการฝึกอบรม เพราะหลักสูตรการฝึกอบรมจะเป็นเครื่องชี้ให้ทราบอะไรหลายอย่างในการฝึกอบรม เช่น

1. ชี้ให้เห็นแนวทางที่จะพัฒนาบุคคลไปทิศทางเดียวกัน
2. เป็นเสมือนแผนปฏิบัติงานของผู้สอน
3. หลักสูตรฝึกอบรมสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เหมาะสมกับผู้เข้ารับการฝึกอบรมตามสภาพการณ์ ตลอดจนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม
4. หลักสูตรที่จัดได้อย่างดีและมีความเหมาะสม จะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ประโยชน์ เกิดความสนใจ เรียนรู้ มีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
5. หลักสูตรฝึกอบรมที่ดีต้องสร้างขึ้นจากการศึกษา วิเคราะห์ หากความจำเป็นในการฝึกอบรมเฉพาะกลุ่ม
6. หลักสูตรฝึกอบรมที่จะให้เกิดผลทางปฏิบัติงานควรมีการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์การทำงาน เพื่อขยายผลทางวิชาการและการปฏิบัติ

7. วิธีการฝึกอบรมในหลักสูตร ควรจะให้มีการใช้เทคนิคในการฝึกอบรมหรือเทคนิคการถ่ายทอดความรู้ หลายๆ รูปแบบรวมทั้งมีการใช้อุปกรณ์ โสตทัศนศึกษา เทคโนโลยีการศึกษาเข้าประกอบการฝึกอบรมด้วย

8. หลักสูตรฝึกอบรมที่ดี ควรมีการประเมินผลเพื่อรับฟังความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรมและผู้เกี่ยวข้องเพื่อการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาหลักสูตรให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการศึกษาอบรมครั้งต่อไป

ลำดับขั้นตอนในการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมมีดังนี้

1. ทำการศึกษา สำรวจ ตรวจสอบ วิเคราะห์สภาพปัญหาในการดำเนินการฝึกอบรม คือ การที่ผู้ทำโครงการจะต้องศึกษาจากเอกสาร สอบถาม สัมภาษณ์ พุจฉุข พิจารณาว่าหน่วยงาน องค์กรมีปัญหอะไรบ้างที่จะแก้ไขด้วยการฝึกอบรม

2. ระบุปัญหาและความจำเป็นในการฝึกอบรม คือ ข้อบกพร่องต่างๆ ที่ไม่ได้มาตรฐาน ไม่มีประสิทธิภาพ การบริการไม่ดี ขาดความรู้ ความชำนาญในการทำงาน พฤติกรรมในการทำงานยังไม่ถูกต้อง เหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาและเป็นความจำเป็นในการฝึกอบรม

3. กำหนดวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรม ว่ามีความตั้งใจ มีความประสงค์ที่จะจัดการฝึกอบรมครั้งนี้ขึ้น เพื่อให้ได้ประโยชน์แก่หน่วยงานอย่างไร วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่จะแสดงออกให้เห็นได้ วัดได้ อ่านแล้วเข้าใจไปในแนวทางเดียวกัน และมีความเป็นไปได้

4. กำหนดหัวข้อวิชา

5. กำหนดวัตถุประสงค์ของแต่ละหัวข้อวิชา เป็นการวางขอบเขตและวัตถุประสงค์ของวิชา โดยปรึกษาหารือเพื่อนร่วมงาน วิทยากร เขียนขอบเขตให้กะทัดรัด

6. ลำดับหัวข้อวิชาในการฝึกอบรม

7. กำหนดระยะเวลาของหัวข้อวิชาและหลักสูตร

8. กำหนดเทคนิคที่จะใช้ ในการฝึกอบรมในแต่ละหัวข้อวิชาและทั้งหลักสูตร เป็นการพิจารณาว่าจะใช้เทคนิคหรือวิธีการใดในการฝึกอบรมที่จะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้ได้รับประโยชน์ เกิดการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด

9. กำหนดสื่อในการฝึกอบรม

10. กำหนดวิทยากร ควรคัดเลือกวิทยากรที่มีความสามารถในการถ่ายทอด มีประสบการณ์เพียงพอ มีทักษะการสอน มีความตั้งใจในการสอน การถ่ายทอด มีทัศนคติที่ดี

11. ดำเนินการฝึกอบรม

12. กำหนดการวัดผลประเมินผล ติดตามผล เป็นกระบวนการในการพิจารณาตัดสิน ประเมินค่าของการฝึกอบรม ว่าสูงหรือต่ำกว่าเกณฑ์ เป็นที่น่าพอใจเพียงไร จะใช้วิธีการ

อย่างไร เครื่องมืออะไรบ้าง จะใช้แต่เพียงแบบกรอกคำถามมาพิจารณาไม่ได้เพราะผู้กรอกจะเข้าใจตนเอง

13. วิเคราะห์ หาแนวทาง ปรับปรุงพัฒนา

กุลชน ธนาพงศธร และไตรรัตน์ โภคพลากร (2546) กล่าวถึง การฝึกอบรม จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบดังนี้

1. หัวเรื่องการฝึกอบรม ควรเรียกตามตำแหน่งงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรม หรือเรียกตามลักษณะเนื้อหาวิชา

2. วัตถุประสงค์ในการฝึกอบรม เป็นการกำหนดว่าต้องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้เป็นไปในลักษณะใดหรือระดับใดจึงจะแก้ไขปัญหาที่เป็นความต้องการของการฝึกอบรมได้

3. ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ต้องระบุให้ชัดเจนว่าเป็นบุคคลใด ตำแหน่งใด จำนวนเท่าใด และถ้าจะแบ่งเป็นรุ่น จะมีกี่รุ่น แต่ละรุ่นจำนวนเท่าใด

4. ระยะเวลาในการฝึกอบรม จะต้องระบุว่าใช้เวลากี่วัน ระยะเวลาไม่ควรสั้นหรือยาวเกินไป เพราะถ้าระยะเวลาสั้นจะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมไม่เกิดองค์ความรู้ แต่ถ้านานเกินไปก็เกิดการเบื่อหน่าย ท้อแท้ได้

5. วิธีการฝึกอบรม จำเป็นต้องระบุว่าจะใช้วิธีการใดผู้เข้ารับการฝึกอบรมจึงจะเกิดการเรียนรู้ ในกรณีที่ต้องการให้เกิดทักษะในการปฏิบัติ อาจทำได้โดยการให้ฝึกปฏิบัติ เป็นการสอนให้ทำงานจริง เพื่อให้เข้าและได้เรียนรู้ถึงวิธีการ ในการอบรมแบบนี้จะต้องมีผู้ช่วยวิทยากรให้คำแนะนำช่วยเหลืออย่างเพียงพอ ข้อดีคือจะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเรียนรู้งานได้เร็ว แต่จะต้องมีค่าใช้จ่ายที่สูงเนื่องจากต้องมีเครื่องมือเครื่องใช้เพียงพอกับจำนวนของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

6. วิทยากรในการฝึกอบรม จะต้องมีความสามารถทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความรู้ ความเข้าใจและเกิดทัศนคติที่ดี จนกระทั่งมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม คุณสมบัติของวิทยากรที่ดี ควรมีความสามารถ มีความรู้ในรายละเอียดของหัวข้อที่รับผิดชอบ มีความสามารถเชื่อมโยง ความรู้ความเข้าใจมายังสภาพการณ์ในปัจจุบันของผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้อย่างชัดเจน

7. สถานที่ฝึกอบรม การเลือกสถานที่ควรจะตอบสนองวิธีการฝึกอบรม สะดวกสบายต่อการคมนาคมและประหยัดงบประมาณ

8. งบประมาณในการฝึกอบรม เป็นข้อมูลที่มีความสำคัญเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจจำแนกได้เป็น 2 ลักษณะคือ งบประมาณที่จ่ายจริง และงบประมาณที่ไม่ได้จ่ายจริง

9. การแจกประกาศนียบัตรหรือวุฒิบัตร ควรมีการระบุหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเงื่อนไขหรือ เงื่อนไขเวลา อะไร อย่างไร ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจึงจะมีสิทธิ์ได้รับประกาศนียบัตรหรือวุฒิบัตรนั้น

10. การประเมินผลและติดตามผล เป็นการวัดความสำเร็จในการฝึกอบรมว่า ภายหลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรมแล้วผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ทักษะ ทักษะคิดเป็นอย่างไร โดยปกติจะประเมินผลในวันสิ้นสุดการฝึกอบรม และติดตามผลหลังจากที่ได้เสร็จสิ้นการฝึกอบรมไปแล้วระยะหนึ่ง เพื่อวัดคุณค่าและค้นหาความสำเร็จในการฝึกอบรมว่าได้นำความรู้และทักษะไปใช้ปฏิบัติงานในหน้าที่หรือไม่อย่างไร

สมชาติ กิจจรยง และอรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง (2550: 78-94) กล่าวถึงการฝึกอบรม ประกอบด้วยส่วนย่อย 2 ส่วน คือ (1)โครงการเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ (2)โครงการเกี่ยวกับงานบริหาร และงานธุรการอื่นๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม

ซึ่งรูปแบบหรือโครงสร้างของการและหลักสูตรฝึกอบรมครอบคลุม (1) ชื่อโครงการและหลักสูตรฝึกอบรม (2) หลักการและเหตุผล (3) วัตถุประสงค์ (4) หลักสูตรการฝึกอบรม (5) รายละเอียดหัวข้อการฝึกอบรม (6) คุณสมบัติและจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม (7) กำหนดเวลาฝึกอบรมและสถานที่อบรม (8) รายชื่อวิทยากร (9) การรับรองผลการฝึกอบรม (10) การประเมินผลและติดตามผล (11) ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ (12) ผู้รับผิดชอบ (13) ตารางการฝึกอบรม (14) รายชื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรม (15) งบประมาณการฝึกอบรม มีรายละเอียดดังนี้

1. ชื่อโครงการและหลักสูตรฝึกอบรม

การกำหนดชื่อโครงการจะต้องเหมาะสม ชัดเจน กะทัดรัด สามารถรู้ได้ในเบื้องต้นก่อนว่าจะฝึกอบรมอะไร หรือฝึกอบรมใคร การกำหนดชื่อโครงการอาจกำหนดตามกลุ่มผู้เข้ารับ การอบรมหรือชื่อวิชาเนื้อหาหลัก

2. หลักการและเหตุผล

หลักการและเหตุผลแสดงถึงปัญหาและความจำเป็น ซึ่งได้จากการวิเคราะห์ ความจำเป็นในการฝึกอบรมซึ่งต้องหาเหตุผล หลักการและทฤษฎีต่างๆ มาสนับสนุนโครงการ เพื่อให้ผู้พิจารณาเห็นถึงความจำเป็น

3. วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์จะต้องระบุถึงความรู้ ทักษะและทัศนคติที่ต้องการให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เรียนรู้ การเขียนวัตถุประสงค์ที่ดีจะต้องมีความสอดคล้องกับความจำเป็นในการ

ฝึกอบรม มีความชัดเจน เข้าใจง่าย เป็นที่เข้าใจตรงกันทุกฝ่าย ระบุพฤติกรรมที่ต้องการให้เปลี่ยนแปลงได้ชัดเจน

4. หลักสูตรการฝึกอบรม

เป็นการกำหนดว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะได้เรียนรู้ ทักษะและทัศนคติในเรื่องใดบ้าง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและช่วยแก้ปัญหาที่จำเป็นในการฝึกอบรมครั้งนั้น ควรกำหนดหัวข้อเรื่องให้ชัดเจน เฉพาะเจาะจงว่าจะศึกษาเรื่องใด

5. รายละเอียดหัวข้อการฝึกอบรม

เป็นการกำหนดว่าในเรื่องนั้นๆ จะให้ผู้เรียนเรียนรู้ในเรื่องใดบ้าง ระบุขอบเขต เนื้อหาโครงร่างของเรื่องที่จะอบรมเพื่อให้เป็นที่เข้าใจตรงกันของทุกฝ่าย ช่วยให้วิทยากรบรรยายได้ตรงประเด็นไม่ซ้ำซ้อนกัน ควรเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมให้ชัดเจน รวมถึงเทคนิควิธีการ ฝึกอบรมว่าเป็นแบบใด วิทยากรควรมีความเชี่ยวชาญในเรื่องที่อบรม มีความรู้ ความสามารถในการถ่ายทอด ซึ่งอาจมีการสรรหาวิทยากรจากภายในองค์กรหรือนอกองค์กรเพื่อความเหมาะสม

6. คุณสมบัติและจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม

เพื่อเป็นข้อบังคับว่าผู้ที่เข้ารับการอบรมควรมีประสบการณ์ใด เป็นบุคคลระดับไหน อาชีพใด จะต้องผ่านการอบรมอะไรมาก่อนจึงจะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี สัดส่วนจำนวนของผู้เข้ารับการอบรมต้องสอดคล้องกับความจำเป็นว่ามีกลุ่มเป้าหมายจำนวนเท่าใด

7. กำหนดเวลาฝึกอบรมและสถานที่อบรม

การกำหนดวันเวลาขึ้นอยู่กับความจำเป็นและความเหมาะสมต่างๆ ในแง่ของการดำเนิน โครงการและผู้เข้ารับการอบรม ช่วงเวลาไม่ควรจะตรงกับช่วงที่ผู้เข้ารับการอบรมมีงานยุ่ง

สถานที่ฝึกอบรม ควรระบุว่าจะใช้สถานที่ใด ห้องประชุมใด ในกรณีที่ใช้สถานที่อบรมหลายแห่งควรจะต้องระบุเอาไว้ให้ชัดเจน

8. รายชื่อวิทยากร

ควรระบุว่า เป็นวิทยากรภายนอก/ภายในองค์กร ต้องระบุชื่อ/ตำแหน่งของวิทยากร เพื่อพิจารณาความเหมาะสมกับหัวข้อวิชา และผู้รับการอบรม ตลอดจนต้องมีการระบุสถานที่ทำงานและสถานที่ติดต่อ

9. การรับรองผลการฝึกอบรม

เป็นการระบุเงื่อนไขผู้เข้ารับการฝึกอบรมต้องปฏิบัติอย่างไรจึงจะมีสิทธิรับวุฒิบัตร หรือประกาศนียบัตร

10. การประเมินผลและติดตามผล

การประเมินผลเรื่องอะไร เมื่อไร และจะประเมินเท่าไร การติดตามผลต้องระบุให้ชัดเจนว่าจะติดตามเรื่องอะไร เมื่อไร และอย่างไร

11. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เป็นการระบุผลประโยชน์ที่พึงได้จากความสำเร็จของโครงการ เป็นผลกระทบที่ดีทั้งทางตรงและทางอ้อม เป็นการระบุว่าใครจะได้รับประโยชน์หรือเปลี่ยนแปลงในเรื่องอะไร อย่างไร ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ

12. ผู้รับผิดชอบ

ผู้รับผิดชอบโครงการเป็นการระบุถึงเจ้าหน้าที่ ผู้รับผิดชอบในการจัดทำโครงการ ตลอดจนการฝึกอบรมตามโครงการ ทั้งนี้เพื่อเป็นการประเมินความเหมาะสมและความน่าเชื่อถือตามประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจว่าแบบใดจะเหมาะสมกับองค์การของเรามากกว่า

13. ตารางการฝึกอบรม

เป็นการกำหนดการจัดลำดับหัวข้อวิชาก่อน-หลัง บอกเวลาเริ่มต้น สิ้นสุดเวลา หยุดพัก กำหนดการของกิจกรรมในแต่ละวัน ตลอดจนรายนามวิทยากรแต่ละหัวข้อด้วยตารางการฝึกอบรม

14. รายชื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรม

เป็นการระบุชื่อ ตำแหน่ง หน่วยงาน สังกัด วุฒิการศึกษาของผู้เข้ารับการอบรม เพื่อใช้ในการพิจารณาเบื้องต้นถึงความเหมาะสมของโครงการ ใช้เป็นเครื่องมือสำหรับวิทยากร การทราบภูมิหลังของผู้เข้ารับการอบรมเพื่อจะได้เตรียมการให้เหมาะสม

15. งบประมาณการฝึกอบรม

เป็นการระบุถึงงบประมาณที่ต้องใช้ในการฝึกอบรม ส่วนใหญ่ในการคำนวณงบประมาณฝึกอบรมโดยทั่วไปจะคิดเฉพาะงบประมาณที่จ่ายจริง

สมคิด บางโม (2551) ได้กล่าวถึงหลักสูตรการฝึกอบรมว่ามีองค์ประกอบหลายอย่าง ดังนี้

1. ชื่อหลักสูตรฝึกอบรม อาจกำหนดจากชื่อวิชา กำหนดจากกลุ่มผู้เข้ารับการฝึกอบรม หรือกำหนดตามชื่อวิชาและผู้เข้ารับการฝึกอบรม
2. วัตถุประสงค์ เป็นการบรรยายภาพรวมของความต้องการที่จะให้เกิดขึ้นอย่างกว้างๆ เป็นข้อๆ ซึ่งต้องตรงกับความจำเป็นในการฝึกอบรม มีความเป็นไปได้ ระบุพฤติกรรมที่ต้องการเปลี่ยนแปลง โดยทั่วไปจะมุ่งพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะและทัศนคติ

3. วิธีการฝึกอบรม ขึ้นอยู่กับหัวข้อที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมด้วย ควรกำหนดวิธีการฝึกอบรมว่าจะใช้วิธีใด เช่น

3.1 การบรรยาย

เป็นวิธีการที่วิทยากรพูดหรืออธิบายให้ฟัง มีข้อดีคือ ใ้เนื้อหาวិชาตามหัวข้อที่กำหนดครบถ้วน การเสนอเนื้อหาเป็นระเบียบตามลำดับ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีโอกาสซักถามสามารถใช้กับการฝึกอบรมที่มีผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นจำนวนมาก

3.2 การประชุมกลุ่มอภิปราย

เป็นการเปิดโอกาสให้กลุ่มช่วยกันวิเคราะห์ปัญหาที่ได้รับมอบหมาย เปิดโอกาสให้ทุกคนแสดงความคิดเห็น บรรยายภาพเป็นกันเอง

3.3 การฝึกปฏิบัติ

เป็นการให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ปฏิบัติจริงหลังจากที่วิทยากรแนะนำ ข้อดีคือ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เรียนรู้ฝึกปฏิบัติจริง สามารถพบข้อผิดพลาดและได้แก้ปัญหาในขณะที่ทำได้ ทำให้เกิดทักษะในการฝึกปฏิบัติ ซึ่งจะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมไม่เบื่อหน่าย

3.4 บทบาทสมมติ

เป็นการแสดงบทบาทอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กำหนดให้ ข้อดีคือกระตุ้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสนใจ ทำให้ได้แนวทางที่จะนำไปแก้ปัญหาได้และเป็นกิจกรรมที่มีบรรยากาศเป็นกันเอง

3.5 การใช้เกมหรือกรณีศึกษา

การใช้เกม เป็นการแข่งขันกันตามเกม ข้อดีคือเป็นการย่อสถานการณ์จริงให้ฝึกในช่วงสั้นๆ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีส่วนร่วมในการช่วยคิด ช่วยทำ

การใช้กรณีศึกษาเป็นการช่วยกันวิเคราะห์แก้ปัญหาในกรณีศึกษา ข้อดีคือ ช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้วิเคราะห์ตัดสินใจปัญหาในเรื่องที่เหมือนจริงและสามารถนำไปปรับใช้กับการปฏิบัติงานได้ จะมีบรรยากาศเป็นกันเอง

3.6 การสาธิต

เป็นการแสดงให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เห็นการปฏิบัติจริงจากการกระทำจะมีลักษณะคล้ายสอนงาน ข้อดีคือผู้เข้ารับการฝึกอบรมเข้าใจได้เร็วและมีความน่าเชื่อถือสูงเพิ่มทักษะได้ดี สามารถปฏิบัติได้หลายครั้ง

3.7 การศึกษาดูงานนอกสถานที่

เป็นการนำผู้เข้ารับการฝึกอบรมไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ ข้อดีคือเพิ่มความรู้ความเข้าใจ ได้เห็นการปฏิบัติงานจริง สร้างความสนใจและกระตือรือร้น สร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้ารับการฝึกอบรม

4. วิทยากร โดยปกติจะเป็นวิทยากรที่มีความรู้ ความชำนาญในแต่ละรายวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร วิทยากรอาจเป็นบุคคลในองค์กร หรือนอกองค์กรขึ้นอยู่กับความเหมาะสม

5. คุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม เป็นการกำหนดว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมควรเป็นใคร ต้องมีความรู้หรือประสบการณ์ หรือผ่านหลักสูตรใดมาก่อน หรือผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะต้องดำรงตำแหน่งใด การกำหนดคุณสมบัติควรกำหนดจากภารกิจ หน้าที่ และความจำเป็นในการฝึกอบรม เพื่อให้การฝึกอบรมเกิดประสิทธิผลอย่างแท้จริง

6. วุฒิบัตรหรือประกาศนียบัตร ให้กำหนดเงื่อนไขหรือเงื่อนไขในการฝึกอบรมว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะต้องปฏิบัติอย่างไรจึงจะมีสิทธิ์ได้รับวุฒิบัตรหรือประกาศนียบัตร

7. ระยะเวลา ให้ระบุจำนวนวัน หรือสัปดาห์ หรือเดือน และระบุว่าจะจากวันใดถึงวันใด การกำหนดระยะเวลาขึ้นอยู่กับปัจจัยต่อไปนี้

7.1 ระดับความจำเป็นในการฝึกอบรมมีมากน้อยเพียงใด หากมีความจำเป็นมาก ต้องใช้เวลานาน

7.2 ระดับผู้เข้ารับการฝึกอบรม ผู้บริหารระดับสูงจะใช้เวลาน้อยกว่าระดับปฏิบัติการ

7.3 หลักสูตรการฝึกอบรม ถ้ามีรายวิชามากจะต้องใช้เวลามากตามไปด้วย

7.4 วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม ถ้าต้องการเพิ่มความรู้ อาจใช้เวลาไม่นานนัก แต่ถ้าต้องการเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหรือเพิ่มทักษะมาก อาจต้องใช้นาน

8. สถานที่ฝึกอบรม เป็นการระบุว่าจะใช้สถานที่ใด ห้องประชุมใดหรือตึกใด ชั้นใด ในกรณีที่ใช้สถานที่หลายแห่งต้องมีการระบุให้ชัดเจน

9. งบประมาณ เป็นการกำหนดจำนวนเงินที่จะต้องใช้จ่ายที่จำเป็น จะต้องจ่ายจริงในการฝึกอบรมโดยทั่วไปจะใช้เงิน 3 หมวดคือ หมวดค่าตอบแทนวิทยากร หมวดค่าใช้สอย และหมวดค่าวัสดุ

10. การประเมินผล ควรระบุว่าจะใช้วิธีการประเมินผลอย่างไร เช่น การสังเกต การตรวจงาน การทดสอบ การสอบถาม โดยใช้แบบสอบถาม และระบุว่าประเมินเมื่อไร ประเมินก่อนอบรม ระหว่างการอบรม หรือหลังจากอบรมแล้ว

โดยสรุป หลักสูตรการฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่ใช้ในการจัดสรรความรู้ เทคนิค วิชาการในการทำงาน สามารถพัฒนาบุคคลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม มีองค์ประกอบหลายอย่างเพื่อ เป็นการกำหนดว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะได้เรียนรู้ ทักษะและทัศนคติ ในเรื่องใดบ้าง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและช่วยแก้ปัญหาที่จำเป็นในการฝึกอบรม

3. สื่อการสอน

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับสื่อการสอนผู้วิจัยได้รวบรวมครอบคลุม ดังนี้ (1) ความหมายของสื่อการสอน (2) ความสำคัญของสื่อการสอน (3) หลักการใช้สื่อการสอน (4) วัตถุประสงค์ของการใช้สื่อ (5) ประเภทของสื่อการสอน (6) คุณภาพของสื่อการสอน (7) ประโยชน์ของการใช้สื่อการสอน

3.1 ความหมายของสื่อการสอน

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของสื่อการสอนไว้ดังนี้

กิดานันท์ มลิทอง (2544: 1) แสดงความคิดเห็นว่าสื่อ คือ สิ่งที่บรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนและการฝึกอบรมในรูปแบบของวัสดุ อุปกรณ์ และเทคนิควิธีการ โดยอาจเป็นหนังสือ แผนภูมิ รูปภาพ สไลด์ แถบวีดิทัศน์ แผ่นโปร่งใส เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เครื่องฉายวิดีโอ เซอร์ เครื่องเล่นวีซีดี ลำโพง ไมโครโฟน โปรแกรมคอมพิวเตอร์คอมพิวเตอร์ การสาธิต การศึกษานอกสถานที่ รวมถึงการนำเทคโนโลยีสารสนเทศในรูปแบบเครือข่ายมาใช้ร่วมในการสอนให้มี ประสิทธิภาพสูงสุด และได้ประสิทธิผลเพิ่มพูนยิ่งขึ้น

กรมวิชาการ (2546: 26) ให้ความหมายของสื่อ การสอนหมายถึง สื่อชนิดใดก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นเทปบันทึกเสียง สไลด์ วิดีโอ โทรทัศน์ วีดิทัศน์ แผนภูมิ ภาพนิ่ง คอมพิวเตอร์ ซึ่งบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับบทเรียนในหลักสูตร อาจเป็นวัสดุอุปกรณ์ทางกายภาพที่นำมาใช้ในเทคโนโลยีการศึกษา และเป็นสิ่งที่ใช้เป็นเครื่องมือหรือช่องทางสำหรับการสอนของผู้สอนส่ง ไปถึงผู้เรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2551: 27) กล่าวถึง สื่อการเรียนรู้เป็นเครื่องมือส่งเสริม สนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะตามมาตรฐานของหลักสูตร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนรู้มีหลากหลายประเภท ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และเครือข่ายการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีในท้องถิ่น การเลือกใช้สื่อควรเลือกให้มีความเหมาะสมกับระดับพัฒนาการ และลีลาการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน การจัดหาสื่อการเรียนรู้ ผู้เรียนและผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาขึ้นเอง หรือปรับปรุง

เลือกใช้อย่างมีคุณภาพจากสื่อต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัวเพื่อนำมาใช้ประกอบในการจัดการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมและสื่อสารให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยสถานศึกษาควรจัดให้มีอย่างพอเพียง เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สายัณ (2551) กล่าวถึงสื่อการเรียนการสอน หมายถึง ตัวกลางหรือช่องทางในการถ่ายทอดองค์ความรู้ทักษะ ประสบการณ์ จากแหล่งความรู้ไปสู่ผู้เรียน และทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพประเภทของสื่อการเรียนการสอนสื่อการเรียนการสอนแบ่งตามคุณลักษณะได้ 4 ประเภท คือ (1) สื่อประเภทวัสดุ ได้แก่สไลด์ แผ่นใส เอกสาร ตำรา สารเคมี สิ่งพิมพ์ต่างๆ และคู่มือการฝึกปฏิบัติ (2) สื่อประเภทอุปกรณ์ ได้แก่ของจริง หุ่นจำลอง เครื่องเล่นเทปเสียง เครื่องเล่นวีดิทัศน์ เครื่องฉายแผ่นใส อุปกรณ์และเครื่องมือในห้องปฏิบัติการ (3) สื่อประเภทเทคนิคหรือวิธีการ ได้แก่การสาธิต การอภิปรายกลุ่ม การฝึกปฏิบัติการฝึกงาน การจัดนิทรรศการ และสถานการณ์จำลอง 4) สื่อประเภทคอมพิวเตอร์ ได้แก่ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) การนำเสนอด้วยคอมพิวเตอร์ (Computer Presentation) การใช้ Intranet และ Internet เพื่อการสื่อสาร (Electronic mail: E-mail) และการใช้ WWW (World Wide Web)

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2554: 1-22) ให้ความหมาย สื่อการสอน คือ วัสดุอุปกรณ์และวิธีการประกอบการสอนเพื่อใช้เป็นสื่อกลางในการสื่อความหมาย ที่ผู้สอนประสงค์จะส่ง หรือถ่ายทอดไปยังผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพนอกจากนี้ ยังมีคำอื่น ๆ ที่มีความหมายใกล้เคียงกับสื่อการสอน เป็นต้นว่า สื่อการเรียน หมายถึง เครื่องมือ ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ ที่จะมาสนับสนุนการเรียนการสอน ได้รับความสนใจของผู้เรียนรู้ให้เกิดการเรียนรู้ เกิดความเข้าใจดีขึ้น อย่างรวดเร็ว สื่อการศึกษา คือ ระบบการนำวัสดุ และวิธีการมาเป็นตัวกลางในการให้การศึกษาความรู้แก่ผู้เรียนโดยทั่วไป โสตทัศนูปกรณ์ หมายถึง วัสดุทั้งหลายที่นำมาใช้ในห้องเรียน หรือนำมาประกอบการสอนให้เข้าใจแจ่มแจ้งยิ่งขึ้น

จินตนา ไบกาชุย (ม.ป.ป.: 11) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง วัสดุหรือเครื่องมือที่จัดทำขึ้น ซึ่งมีข้อมูลเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ต่อประสบการณ์การเรียนรู้ สำหรับนำไปใช้ในกระบวนการเรียนการสอนของครูและนักเรียนให้เป็นไปตามหลักสูตรกำหนด เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการใช้ประกอบการสอนให้ผู้เรียนเกิดทักษะกระบวนการความรู้สึกรู้จักคิด อันจะนำไปสู่จุดหมายของหลักสูตร

โดยสรุป สื่อการสอน หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่ผู้สอนนำมาใช้ประกอบการสอนหรือนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อกระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้จากผู้สอนไปสู่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือสิ่งที่ผู้สอนนำมาใช้ประกอบการสอนแล้วทำให้ผู้เรียนเข้าใจในเนื้อหาบทเรียน

จากสิ่งที่เข้าใจยาก ทำให้เข้าใจง่ายขึ้น และทำให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ หรือจุดหมายที่ผู้สอนคาดหวังไว้ได้เป็นอย่างดี หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นสื่อกลางในการสื่อความหมายหรือถ่ายทอดไปยังผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจ ตามเป้าหมายของหลักสูตร

3.2 ความสำคัญของสื่อการสอน

ความสำคัญของสื่อการสอนมีนักวิชาการได้กล่าวไว้ ดังนี้

อภิชัย ชินทัฬห (2551) กล่าวว่า สื่อมีความสำคัญคือทำหน้าที่เป็นแหล่งข่าวสาร แหล่งความรู้ที่มีความหมายและยังช่วยให้ครูสอนได้ตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ทำให้การเรียนการสอน เกิดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ในรูปแบบต่างๆ ได้อย่างต่อเนื่องและช่วยให้ครูจัดเนื้อหาวิชาได้อย่างมีความหมาย เป็นเครื่องมือที่สำคัญของครูในการเรียนการสอนช่วยให้ครูสอนได้อย่างรวดเร็วและถูกต้องมากขึ้น ช่วยให้เอาชนะความลำบากในการเรียนได้ง่ายขึ้น และช่วยให้ครูสอนเนื้อหาได้ง่ายขึ้น ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนทำกิจกรรมสร้างสรรค์ได้ง่ายและช่วยจัดประสบการณ์ให้ ผู้เรียน ได้มาก เป็นตัวดึงความสนใจและควบคุม ความตั้งใจของผู้เรียนได้อย่างดี เป็นแบบอย่างให้ผู้เรียน และเป็นตัวชี้แนะช่วยเหลือผู้เรียนและช่วยครูในการควบคุม ผู้เรียนให้มีพฤติกรรมในทางที่พึงปรารถนาได้กระตุ้นให้ระลึกถึงสิ่งที่เรียนมาแล้วให้สัมพันธ์เชื่อมโยงกับสิ่งที่จะเรียนรู้ใหม่ เสนอ สิ่งสิ่งเร้าเพื่อการเรียนรู้ใหม่ ให้ข้อมูลย้อนกลับและประเมินผล

พิมพ์พร แก้วเครือ (2544) กล่าวถึง สื่อการเรียนการสอนเป็นตัวกลางซึ่งมีความสำคัญ ในกระบวนการเรียนการสอนมีหน้าที่เป็นตัวนำความต้องการของครูไปสู่ตัวนักเรียน อย่างถูกต้องและรวดเร็ว เป็นผลให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามจุดมุ่งหมายการเรียนการสอนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2554: 1-22) กล่าวว่า สื่อการสอน เป็นตัวกลางที่ครูใช้สำหรับ นำเนื้อหา ความรู้ ความคิด ของครูให้นักเรียนได้รับรู้โดยง่าย รวดเร็วและถูกต้อง สื่อการสอนจะ ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

โดยสรุป สื่อการสอนมีความสำคัญคือเป็นตัวกลางระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ช่วยให้ การเรียนการสอนเกิดกิจกรรมหลากหลาย ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น และยังเป็นตัวช่วยดึงความสนใจของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

3.3 หลักการใช้สื่อการสอน

หลักในการใช้สื่อในการพิจารณาเลือกใช้สื่อการสอนแต่ละครั้งครูควรพิจารณาถึงความเหมาะสมของสื่อการสอนแต่ละชนิด ดังที่นักวิชาการได้กล่าวไว้ดังนี้

สมคิด จันทะเวช (2550) กล่าวถึง หลักการใช้สื่อการสอนไว้อย่างหลากหลาย ได้แก่

1. ความเหมาะสม สื่อที่จะใช้นั้นเหมาะสมกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการสอนหรือไม่

2. ความถูกต้อง สื่อที่จะใช้ช่วยให้นักเรียนได้ข้อสรุปที่ถูกต้องหรือไม่

3. ความเข้าใจ สื่อที่จะใช้นั้นควรช่วยให้นักเรียนรู้จักคิดอย่างมีเหตุผลและให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่นักเรียน

4. ประสบการณ์ที่ได้รับ สื่อที่ใช้นั้นช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์ให้แก่ นักเรียน

5. เหมาะสมกับวัย ระดับความยากง่ายของเนื้อหาที่บรรจุอยู่ในสื่อชนิดนั้นๆ เหมาะสมกับระดับความสามารถ ความสนใจ และความต้องการของนักเรียนหรือไม่

6. เทียบตรงในเนื้อหา สื่อที่ใช้นั้นช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหาที่ถูกต้องหรือไม่

7. ใช้การได้ดี สื่อที่นำมาใช้ควรทำให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ได้ดี

8. คุ่มค่ากับราคา ผลที่ได้จะคุ้มค่ากับเวลา เงิน และการจัดเตรียมสื่ออื่นหรือไม่

9. ตรงกับความต้องการ สื่อที่ใช้นั้นช่วยให้นักเรียนร่วมกิจกรรมตามที่ครูต้องการหรือไม่

10. ช่วยเวลาความสนใจ สื่อที่ใช้นั้นช่วยกระตุ้นให้นักเรียนสนใจในช่วงเวลานานพอสมควรหรือไม่

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2554 : 1-37-1-38) กล่าวถึง การใช้สื่อการสอนควรยึดหลัก 7 ประการ คือ

1. ใช้ธรรมชาติการชอบเล่นของผู้เรียนมาเป็นประโยชน์ต่อการสอน เพื่อเป็นสื่อหรือช่องทางในการถ่ายทอดความรู้ให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก

2. ใช้สื่อการสอนทุกครั้งที่เป็นเนื้อหาที่ยาก เพื่อเป็นตัวช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น นอกเหนือจากการสอนโดยอธิบายเพียงอย่างเดียว

3. กำหนดวัตถุประสงค์สื่อแต่ละอย่างให้แน่นอน ซึ่งครูต้องทราบว่าจะใช้สื่อการสอนเพื่ออะไร อย่างไร จึงจะบรรลุวัตถุประสงค์

4. ยึดหลักการใช้สื่อประสมในรูปชุดการเรียน สื่อประสม คือ การนำสื่อตั้งแต่ 2 ชนิดขึ้นไปนำมาใช้สอนเนื้อหาสาระร่วมกัน แต่ชุดการสอนเป็นการใช้สื่อประสมตามระบบที่กำหนดไว้ มีการกำหนดขั้นตอนอย่างเด่นชัด โดยการเตรียมการสอนที่ถูกจำแนกเป็นเนื้อหา หัวเรื่อง แต่ละหัวเรื่องจะมีกิจกรรมและสื่อการเรียนแตกต่างกัน

5. ทดสอบประสิทธิภาพสื่อใหม่ทุกครั้ง เพื่อให้ได้สื่อที่มีคุณภาพอย่างแท้จริง

6. ตรวจสอบสื่อเก่าก่อนใช้ทุกครั้ง ตรวจสอบสื่อที่มีผู้ผลิตไว้แล้วว่ามีวิธีการใช้อย่างไร เนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนหรือไม่

7. ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการผลิตและใช้สื่อการสอน มากกว่าเป็นเครื่องช่วยครูสอน การใช้สื่อการสอนใดๆ ควรมุ่งให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ นั้น ซึ่งจะเป็นการช่วยให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจและทำให้บรรยากาศน่าเรียนรู้อีกขึ้น

เฮนนิชและรัสเซล (Heinich และ Russel, 1993 : 34-35) กล่าวถึงการวางแผนใช้สื่อการศึกษาว่า

1. วิเคราะห์ลักษณะผู้เรียนก่อนที่จะใช้การสอนชนิดใด ต้องศึกษาลักษณะผู้เรียนเพื่อทราบข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนซึ่งจะเป็นสิ่งที่จะช่วยในการเลือกสื่อการศึกษาและวิธีการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ซึ่งลักษณะของผู้เรียนแบ่งเป็น ลักษณะทั่วไป ได้แก่ อายุ เพศ ระดับชั้นความสามารถทางสติปัญญา ทักษะคิด และวัฒนธรรมส่วนตัวทางสังคม ทำให้ช่วยกำหนดความยากง่ายของบทเรียน

2. กำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจนที่สุดอาจกำหนดจากแนวหลักสูตรการศึกษา หรือผู้สอนกำหนดเอง จุดมุ่งหมายที่กำหนดควรเป็นจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

3. การเลือกปรับปรุงหรือออกแบบวัสดุ ในขั้นนี้เป็นขั้นเชื่อมโยงหรือขั้นสร้างสะพาน เชื่อมระหว่างจุดเริ่มต้นเมื่อทราบลักษณะผู้เรียนแล้วและจุดหมายปลายทาง เมื่อสามารถกำหนดจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมเชิงพฤติกรรมแล้ว การเชื่อมทำได้ 3 กรณีดังนี้ เลือกวัสดุที่มีอยู่แล้ว ปรับปรุงวัสดุเก่าให้สามารถนำมาใช้ได้ และออกแบบทำขึ้นมาใหม่โดยคำนึงถึงผู้เรียนราคา ความชำนาญทางเทคนิคเครื่องมือ สถานที่ และเวลา

4. การใช้วัสดุต้องวางแผนว่าจะใช้วัสดุอะไร ใช้เวลานานเท่าไร จากนั้นต้องเตรียมชั้นเรียน เครื่องมือที่จำเป็นตลอดจนสถานที่ให้พร้อม ควรนำเทคนิคต่างๆ เข้ามาใช้ด้วย เช่น สื่อที่เหมาะสมกับขนาดของกลุ่มผู้เรียนหรือการศึกษาด้วยตนเอง โดยเฉพาะการใช้สื่อประสม จะก่อให้เกิดความเร้าความสนใจได้สูง ผู้สอนควรควบคุมความสนใจในห้องเรียน สร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง มีอารมณ์ขัน

5. การตอบสนองของผู้เรียนเพื่อให้เกิดความมั่นใจในการเรียนรู้ ผู้เรียนควรฝึกปฏิบัติสิ่งที่ได้เรียนไป ควรได้รับการเสริมแรงเมื่อตอบถูก การอภิปรายหรือการทำแบบฝึกหัดเท่ากับเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ตอบสนองต่อสิ่งเร้าในขณะที่มีกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมติดตามผลอื่นๆ

6. การประเมิน ผลภายหลังการสอนแล้ว จำเป็นต้องมีการประเมินทั้งตัวผู้เรียน สื่อการสอนและวิธีการ เพื่อหาประสิทธิผลที่เกิดขึ้นของกระบวนการสอน เช่น นักเรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้หรือไม่ สื่อการสอนช่วยให้นักเรียนได้บรรลุการเรียนรู้หรือไม่ นักเรียน

ใช้สื่อการศึกษาและวัสดุการศึกษาต่างๆอย่างถูกต้องหรือไม่ สภาพแวดล้อมเป็นอย่างไร ผู้สอนได้ส่งเสริมการเรียนรู้โดยช่วยเหลือเป็นรายบุคคลอย่างเพียงพอหรือไม่

โดยสรุปการจัดระบบสื่อต้องมีความเหมาะสม สื่อที่จะใช้นั้นเหมาะสมกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการสอนหรือไม่ ความถูกต้อง สื่อที่จะใช้ช่วยให้นักเรียนได้ข้อสรุปที่ถูกต้องหรือไม่ความเข้าใจ สื่อที่จะใช้นั้นควรช่วยให้นักเรียนรู้จักคิดอย่างมีเหตุผลและให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่นักเรียน ประสบการณ์ที่ได้รับ สื่อที่ใช้นั้นช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์ให้แก่นักเรียน เหมาะสมกับวัย ระดับความยากง่ายของเนื้อหาที่บรรจุอยู่ในสื่อชนิดนั้น ๆ ใช้สื่อการสอนทุกครั้งที่เป็นเนื้อหาที่ยาก และที่สำคัญต้องตรวจสอบสื่อทุกครั้งก่อนนำไปใช้จริง

3.4 วัตถุประสงค์ของการใช้สื่อ

การนำสื่อไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ที่จะนำไปใช้ หากใช้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ องค์ความรู้ย่อมไม่เกิด ประสิทธิภาพย่อมไม่มี จึงมีนักวิชาการกล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการใช้สื่อไว้หลากหลาย ดังนี้

ยุวดี (2556) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการนำสื่อไปใช้ คือ

1. เพื่อเร้าผู้เรียนให้เกิดความสนใจ และเปลี่ยนพฤติกรรมในเบื้องต้น โดยปรับตนเองให้พร้อมที่จะเรียนรู้บทเรียนใหม่ ซึ่งอาจกระทำได้โดยการรื้อฟื้นความรู้เดิม (assimilation) หรือขยายความรู้เดิม (accommodation) เพื่อนำมาใช้ให้ประสานกันกับความรู้ใหม่ ซึ่งจะเรียนในขั้นต่อไป
2. เพื่อช่วยให้ความกระจ่างในเนื้อหาที่เรียนหรือทำให้ผู้เรียน เรียนรู้ได้ง่ายขึ้น และเข้าใจข้อเท็จจริงในเนื้อหาอย่างแท้จริงในรูปของการ เกิด Concept เข้าใจหลักการสำคัญ และมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในแนวทางที่ดีขึ้นตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ที่ได้กำหนดไว้
3. เพื่อขยายขอบเขตความรู้ของผู้เรียนให้ก้าวหน้าและเจริญงอกงาม ทั้งในด้านความกว้างและความลึกของภูมิปัญญา ซึ่งเป็นผลของการเรียนอย่างแท้จริง
4. เพื่อย่อสรุปเนื้อหาสำคัญของบทเรียนเกิดเป็น Concept ในเนื้อหาแต่ละเรื่อง
5. เพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้มีการฝึกและพัฒนาตนเองให้รู้จักขั้นตอนและมีความคิดสร้างสรรค์

บุษบง เขียงดำ (2556) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการนำสื่อการสอนไปใช้ ดังนี้

1. เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่
 - 1.1 เรียนรู้ได้ดีขึ้นจากประสบการณ์ที่มีความหมายในรูปแบบต่างๆ
 - 1.2 เรียนรู้ได้อย่างถูกต้อง
 - 1.3 เรียนรู้ได้ง่ายและเข้าใจได้ชัดเจน

- 1.4 เรียนรู้ได้มากขึ้น
- 1.5 เรียนรู้ได้ในเวลาที่จำกัด
2. เพื่อให้สามารถเอาชนะข้อจำกัดต่าง ๆ ในการเรียนรู้ได้แก่
 - 2.1 ทำสิ่งซับซ้อนให้ง่ายขึ้น
 - 2.2 ทำสิ่งเคลื่อนไหวช้าให้เร็วขึ้น
 - 2.3 ทำสิ่งเคลื่อนไหวเร็วให้ช้าลง
 - 2.4 ทำสิ่งเล็กให้ใหญ่ขึ้น
 - 2.5 ทำสิ่งใหญ่ให้เล็กลง
 - 2.6 นำสิ่งที่อยู่ไกลมาศึกษาได้
 - 2.7 นำสิ่งที่เกิดในอดีตมาศึกษาได้ช่วยกระตุ้นความสนใจ
 - 2.8 ช่วยให้งจดจำได้นาน เกิดความประทับใจและมั่นใจในการเรียน
 - 2.9 ช่วยให้นักเรียนได้คิดและแก้ปัญหา
3. เพื่อเอาชนะข้อจำกัดเรื่องความแตกต่างกันของประสบการณ์ดั้งเดิมของผู้เรียน คือเมื่อใช้สื่อการเรียนการสอนแล้วจะช่วยให้เด็กซึ่งมีประสบการณ์เดิมต่างกันเข้าใจได้ใกล้เคียงกัน
 4. ขจัดปัญหาเกี่ยวกับเรื่องสถานที่ ประสบการณ์ตรงบางอย่าง หรือการเรียนรู้
 5. เพื่อให้ให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากสิ่งแวดล้อมและสังคม
 6. เพื่อให้ให้นักเรียนมีความคิดรวบยอดเป็นอย่างเดียวกัน
 7. เพื่อให้ให้นักเรียนมีมโนภาพเริ่มแรกอย่างถูกต้องและสมบูรณ์
 8. เพื่อให้ให้นักเรียนมีความสนใจและต้องการเรียนในเรื่องต่าง ๆ มากขึ้น
 9. เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจและเร้าความสนใจ
 10. เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์จากรูปธรรมสู่นามธรรม

โดยสรุป วัตถุประสงค์ของการใช้สื่อในการสอน คือ เพื่อเร้าผู้เรียนให้เกิดความสนใจ เพื่อช่วยให้ความกระจ่างในเนื้อหาที่เรียน เพื่อขยายขอบเขตความรู้ของผู้เรียนให้กว้างหน้า และเจริญงอกงาม เพื่อย่อสรุปเนื้อหาสำคัญของบทเรียนเกิดเป็น Concept ในเนื้อหาแต่ละเรื่อง เพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้มีการฝึกและพัฒนาตนเองให้รู้จักขั้นตอนและมีความคิดสร้างสรรค์ เพื่อเอาชนะข้อจำกัดเรื่องความแตกต่างกันของประสบการณ์ดั้งเดิมของผู้เรียน เพื่อให้นักเรียนมีความคิดรวบยอดเป็นอย่างเดียวกัน เพื่อให้นักเรียนมีความสนใจและต้องการเรียนในเรื่องต่างๆ มากขึ้น เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์จากรูปธรรมสู่นามธรรม

3.5 ประเภทของสื่อการสอน

สื่อการสอนที่ครูใช้มีมากมายหลากหลาย มีนักวิชาการได้แบ่งเป็นสื่อเป็นประเภทไว้ดังนี้

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2533: 137) ยังได้แบ่งสื่อการสอนตามรูปร่างของสื่อการสอน จำแนกได้ 4 ประเภท คือ

1. สื่อประเภทเครื่องมือ เป็นสื่อการสอนที่ได้มาจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์แขนงวิศวกรรม ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เช่น เครื่องฉายต่างๆ เช่น เครื่องเสียง โทรทัศน์
2. สื่อประเภทวัสดุ หมายถึง สื่อที่เป็นผลผลิตมาจากวิทยาศาสตร์ เป็นวัสดุที่ใช้แล้วสิ้นเปลืองผุพังได้ง่าย เช่น แผ่นภูมิ แผนที่ फिल्म แผ่นโปร่งใส
3. สื่อประเภทวิชาการ หมายถึง สื่อที่ประเภทเทคนิค ระบบ กระบวนการต่างๆ เช่น การสาธิตการศึกษาออกสถานที่ การทดลอง นิทรรศการ
4. สื่อประสม หมายถึง การนำสื่อประเภทต่างๆ ทั้งที่เป็นเครื่องมือ วัสดุ และวิธีการมาใช้ร่วมกัน อย่างมีความสัมพันธ์กัน ในลักษณะที่สื่อแต่ละอย่างส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกัน เช่น บทเรียนโปรแกรม ชุดการสอน เป็นต้น

เอดการ์ เดล (Edgar Dale อ้างถึงใน กรมวิชาการ, 2546 : 26-28) ได้พัฒนากรวยประสบการณ์ (Cone of Experiences) โดยการแบ่งเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ประสบการณ์ตรง เป็นประสบการณ์ขั้นที่เป็นรูปธรรมมากที่สุดโดยการให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์โดยตรงจากของจริง สถานการณ์จริง หรือด้วยการกระทำของตนเอง เช่น การจับต้องและการเห็น เป็นต้น
2. ประสบการณ์รอง เป็นการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนเรียนจากสิ่งที่ใกล้เคียงเป็นความจริงที่สุด ซึ่งอาจเป็นของจำลองหรือการจำลองก็ได้ หากสื่อที่จะนำมาใช้ในการเรียนรู้มีขนาดใหญ่เกินกว่าจะนำมาแสดงในชั้นเรียนได้ หรือเป็นสิ่งที่อยู่ภายในและไม่สามารถนำออกมาแสดงให้เห็นของจริงได้ ก็สามารถใช้หุ่นจำลองนำเสนอแทน เช่น อวัยวะภายในร่างกาย
3. ประสบการณ์นาฏกรรมหรือการแสดง เป็นการแสดงบทบาทสมมติหรือการแสดงละคร เพื่อเป็นการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนในเรื่องที่มีข้อจำกัดด้วยยุคสมัย เวลาและสถานที่ เช่น เหตุการณ์ในประวัติศาสตร์หรือเรื่องราวที่เป็น นามธรรม เป็นต้น
4. การสาธิต เป็นการแสดงหรือกระทำประกอบคำอธิบายเพื่อให้เห็นลำดับขั้นตอนของการกระทำนั้น

5. การศึกษานอกสถานที่เป็นการให้ผู้เรียนรู้ประสบการณ์ต่างๆ ภายนอกสถานที่เรียน อาจเป็นการเยี่ยมชมสถานที่ต่างๆ การสัมภาษณ์บุคคลต่างๆ

6. นิทรรศการ เป็นการจัดแสดงสิ่งของต่างๆ การจัดป้ายนิเทศ ฯลฯ เพื่อให้สารประโยชน์และความรู้แก่ผู้ชม เป็นการให้ประสบการณ์แก่ผู้ชมโดยการนำประสบการณ์หลายอย่างผสมผสานกันมากที่สุด เช่น นำเสนอเนื้อหาด้วยภาพถ่าย ภาพวาดพร้อมคำบรรยายโดยมีวิดิทัศน์ฉายประกอบ และมีการให้ผู้ชมร่วมกิจกรรมตอบปัญหาหรือสัมผัสสื่อที่จัดแสดง

7. โทรทัศน์ โดยใช้ทั้งโทรทัศน์การศึกษาและโทรทัศน์การสอนเพื่อให้ข้อมูลความรู้แก่ผู้เรียนหรือผู้ชมที่อยู่ในห้องเรียนหรืออยู่ทางบ้าน และใช้ส่งได้ทั้งในระบบวงจรเปิดและวงจรปิดการสอนอาจจะเป็นการสอนสดหรือบันทึกลงวิดิทัศน์ก็ได้

8. ภาพยนตร์ เป็นภาพที่บันทึกเรื่องราวเหตุการณ์ลงบนฟิล์ม เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ทั้งภาพและเสียงโดยใช้ประสาทตาและหู

9. การบันทึกเสียง วิทยู ภาพนิ่ง การบันทึกเสียงอาจเป็นทั้งในรูปของแผ่นเสียงหรือเทปบันทึกเสียง วิทยูเป็นสื่อที่ให้เฉพาะเสียง ส่วนภาพนิ่งอาจ เป็นรูปภาพ สไลด์ โดยเป็นภาพวาด ภาพถ่าย หรือเป็นภาพเหมือนจริงก็ได้ ข้อมูลที่อยู่ในสื่อขั้นนี้จะให้ประสบการณ์แก่ผู้เรียนที่ถึงแม้อ่านหนังสือไม่ออก แต่ก็สามารถจะเข้าใจเนื้อหาเรื่องราวที่สอนได้ เนื่องจากเป็นการฟังหรือดูภาพเท่านั้น ไม่จำเป็นต้องอ่าน

10. ทัศนสัญลักษณ์ เช่น แผนที่ แผนภูมิ แผนสถิติ หรือเครื่องหมายต่างๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์แทนความเป็นจริงของสิ่งต่างๆ หรือข้อมูลที่ต้องการให้เรียนรู้

11. วจนสัญลักษณ์ เป็นประสบการณ์ขั้นที่เป็นนามธรรมมากที่สุด ได้แก่ ตัวหนังสือในภาษาเขียนและเสียงของคำพูดในภาษาพูด

กิดานันท์ มลิทอง (2546) แบ่งสื่อการสอนตามลักษณะของกายภาพ ดังนี้

1. สื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึง สิ่งพิมพ์ต่างๆ ซึ่งได้แสดงหรือจำแนกหรือเรียบเรียงสาระความรู้ต่างๆ โดยใช้ตัวหนังสือที่เป็นตัวเขียนหรือตัวพิมพ์เป็นสื่อเพื่อแสดงความหมาย เช่น เอกสาร ตำรา นิตยสาร วารสาร วิทยานิพนธ์ บันทึก เป็นต้น

2. สื่อเทคโนโลยี หมายถึง วัสดุที่ได้ผลิตขึ้นเพื่อใช้ควบคู่กับโสตทัศนอุปกรณ์หรืออุปกรณ์ที่ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น วิดิทัศน์ แถบบันทึกเสียง สไลด์ แผ่นซีดี บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน นอกจากนี้สื่อเทคโนโลยียังรวมถึงกระบวนการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการนำเอาเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน เช่น การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการสอน การนำทางไกลผ่านดาวเทียม เป็นต้น

3. สื่ออื่นๆ ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สื่อกิจกรรม และ กระบวนการ สื่อวัสดุ/เครื่องมืออุปกรณ์

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2554 : 24-28) จำแนกสื่อการสอนเป็น 3 ประเภท คือ (1) สื่อการสอนประเภทวัสดุ (2) สื่อการสอนประเภทอุปกรณ์ และ (3) สื่อการสอนประเภทวิธีการ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. สื่อการสอนประเภทวัสดุ ได้แก่ สื่อการสอนที่เป็นวัสดุสิ้นเปลืองใช้แล้วหมดไป หรือผู้ฟังได้ง่าย สื่อประเภทวัสดุมีหลายอย่าง จำแนกเป็นกลุ่มใหญ่ได้ 2 จำพวก

1.1 วัสดุที่มีผู้จัดทำจำหน่าย ได้แก่

1.1.1 สิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือและตำราในรูปแบบต่างๆ มีความยากง่ายตามระดับสติปัญญาผู้อ่าน

1.1.2 ภาพชุด ได้แก่ ภาพประกอบการสอนแต่ละเรื่อง มีภาพหลายภาพต่อเนื่องกัน ส่วนมากมักมีคำบรรยายภาพ แต่มิได้เขียนรวมเป็นเล่ม

1.1.3 แผนภูมิหรือแผนภาพ ได้แก่ การเสนอเนื้อหาในรูปของแผนภูมิหรือแผนภาพขนาดใหญ่ หากมีหลายแผ่นมีเนื้อหาเกี่ยวโยงกันก็เป็นแผนภูมิพลิก เหมาะสำหรับใช้สอนนักเรียนทั้งชั้น

1.1.4 แผ่นใสด้วยคอมพิวเตอร์หรือสไลด์คอมพิวเตอร์ เป็นข้อความและภาพครูผู้สอนใช้ประกอบการบรรยาย

1.1.5 เทปภาพ/วิดิทัศน์ เป็นการเสนอเนื้อหาที่ให้ทั้งภาพเคลื่อนไหว ภาพนิ่ง และเสียง

1.1.6 เทปเสียงให้เสียงประกอบการตำรา เป็นการเสนอเนื้อหาในรูปของเทปเสียง หรือซีดีเสียงซึ่งนิยมใช้เทปเสียง ซีดีเสียง และมีตำรา หรือหนังสือประกอบ เช่น ในการสอนภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

1.1.7 ชุดอุปกรณ์ (Kit) หมายถึง ชุดวัสดุที่เตรียมไว้สำหรับสอนเนื้อหาหลายๆ อย่าง เช่น ชุดอุปกรณ์การสอนวิทยาศาสตร์ที่มีเคมีภัณฑ์ หลอดทดลองต่างๆ เป็นต้น

1.1.8 ชุดการสอน (Package) หมายถึง ชุดสื่อการสอนที่ เตรียมไว้สำหรับสอนเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น ชุดการสอนเรื่อง “กบ” ซึ่งจะนำไปสอนเรื่องอื่นๆ ไม่ได้

1.2 วัสดุที่ครูจัดทำขึ้นเอง หมายถึง วัสดุที่ครูสามารถหาได้ในท้องถิ่น และวัสดุที่ครูผลิตขึ้นมาเอง ดังนี้

1.2.1 วัสดุที่หาได้ในท้องถิ่น ได้แก่ วัสดุเหลือใช้ เช่น กล่องไม้ขีดไฟ ฯลฯ และวัสดุที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น เมล็ดพืช กิ่งไม้ เป็นต้น หากครูใช้ความพยายามก็สามารถ

จะหาวัสดุในท้องถิ่นประกอบการสอนได้เสมอ นักเรียนและผู้ปกครองก็อาจมีส่วนช่วยจัดหาวัสดุประเภทนี้มาให้ครูได้

1.2.2 วัสดุที่ครูผลิตขึ้นมาใช้เอง ได้แก่ สื่อการสอนที่ครูหรือนักเรียนช่วยกันผลิตขึ้นมาใช้เอง โดยใช้วัสดุที่หาได้ในท้องถิ่น หรือวัสดุเหลือใช้มาทำเป็นสื่อการสอน เช่น การทำนาฬิกาจากฝากระป๋องสี หรือทำลูกคิดจากเมล็ดพืชบางประเภท วัสดุที่หาได้ในท้องถิ่นและวัสดุที่ครูจัดทำขึ้นมาเองนี้เป็นการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับท้องถิ่นที่ฝรั่งเรียกว่า “Appropriate Technology” ซึ่งเป็นแนวโน้มการใช้เทคโนโลยีการศึกษาในประเทศกำลังพัฒนาอยู่ในปัจจุบัน

2. สื่อการสอนประเภทอุปกรณ์ ได้แก่ สื่อการสอนประเภทเครื่องมือที่ครูนำมาใช้ในการสอน ซึ่งรวมเครื่องมือที่ใช้ประกอบการสอนโดยตรง เช่น ของจริงหรือหุ่นจำลองต่างๆ และเครื่องมือที่ใช้สำหรับเสนอวัสดุ เช่น เครื่องฉายจำแนกได้เป็น 3 ประเภท คือ

2.1 อุปกรณ์ประเภทเครื่องเสียง หมายถึง เครื่องมือที่ใช้ในการขยายเสียงบันทึกเสียง หรือเล่นกับเสียงที่ได้บันทึกไว้แล้ว ทั้งที่เป็นเครื่องที่ต้องใช้ไฟฟ้าหรือไม่ต้องใช้ไฟฟ้า เครื่องเสียงที่ไม่ต้องใช้ไฟฟ้า ได้แก่ เครื่องโทรโข่ง เช่น ที่ใช้กระจายเสียงมาพบเป็นลำโพงเวลาพูดก็กรอกเสียงลงไปที่ดินลำโพงเสียงที่ปรากฏออกมาจะดังกว่าปกติ นอกจากนี้ ก็เป็นเครื่องเล่นแผ่นเสียงสมัยเก่าที่บันทึกเสียงลงแผ่นโลหะหรือแผ่นครั่ง เครื่องเสียงที่ต้องใช้ไฟฟ้า ที่เป็นที่ยุ้จักกันนาน คือ 1) เครื่องขยายเสียง 2) เครื่องซีดี 3) เครื่องบันทึกเสียง และ 4) เครื่องรับวิทยุ

2.2 อุปกรณ์ประเภทเครื่องฉาย หมายถึง เครื่องที่ใช้ฉายวัสดุประเภท โปร่งใส มีลักษณะต่างๆ ที่รู้จักกันมาก คือ เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องฉายสไลด์ และเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ ลักษณะสำคัญของเครื่องฉาย คือ ต้องมีแหล่งแสง ซึ่งอาจเป็นไฟฟ้าตามบ้าน แสดงดวงอาทิตย์ หรือจากแบตเตอรี่ อุปกรณ์ประเภทเครื่องฉายปัจจุบันไม่นิยมใช้จะนำเครื่อง LCD มาใช้แทน เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์ หรือสิ่งที่เรียกกันง่ายๆ ว่า “เครื่องรับโทรทัศน์” รวมทั้งที่รับจากสถานี และจากเครื่องบันทึกภาพ หรือเทปโทรทัศน์ จัดเป็นเครื่องฉายประเภทหนึ่ง แม้ลักษณะการฉายจะแตกต่างจากเครื่องฉายด้วยแสง เพราะโทรทัศน์เป็นการฉายด้วยอิเล็กทรอนิกส์

2.3 อุปกรณ์ที่ไม่เกี่ยวกับการให้เสียงหรือให้ภาพ มีอุปกรณ์บางประเภทที่ครูใช้ประกอบการสอนที่ไม่ได้ให้ภาพและเสียง เช่น กระดานดำ ขาดังภาพพลิก เครื่องมือทดลองทางวิทยาศาสตร์ เช่น แก้ว หลอดแก้วทดลอง คุรุภัณฑ์ทุกประเภทในห้องเรียนและห้องปฏิบัติการ

3. สื่อการสอนประเภทวิธีการ ครอบคลุมกิจกรรมทุกอย่างที่ครูหรือนักเรียนจัดขึ้นเองทั้งในและนอกห้องเรียน เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน วิธีการสอนวิธีใดวิธีหนึ่งที่ครูใช้เป็นเครื่องมือถ่ายทอดความรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนักเรียนตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด วิธีการที่นิยมใช้กันมากมี 9 ประเภท คือ (1) การสาธิต (2) การทดลอง (3) เกม (4) การแสดงบทบาท

สมมติ (5) การจำลองสถานการณ์ (6) การฝึกปฏิบัติจริงหลังจากเรียนทฤษฎี (7) ทักษะศึกษา (8) กิจกรรมอิสระ (9) กิจกรรมที่สร้างขึ้นตามโครงการ วิธีการทั้ง 9 ประเภทจำแนกออกเป็น 3 ลักษณะ คือ (1) วิธีการของครูและนักเรียนทั้งชั้น โดยอาจเป็นกิจกรรมที่ครูทำให้นักเรียนดู หรือนักเรียนทำและครูดูโดยมีครูคอยแนะนำ (2) วิธีการของนักเรียนเป็นกลุ่มย่อยทั้งที่เป็นการแบ่งกลุ่มทำกิจกรรมกลุ่ม ในเวลาเรียนและกิจกรรมกลุ่มที่ทำงานเป็นโครงการ และ (3) วิธีการของนักเรียนเป็นรายบุคคลทั้งที่ครูมอบหมาย หรือเพื่อมอบหมายในฐานะสมาชิกของกลุ่มและที่นักเรียนเลือกปฏิบัติเอง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 การสาธิต เป็นกิจกรรมที่มุ่งแสดงให้เห็นวิธีการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อให้นักเรียนทำเป็นหลังจากดูการสาธิตและฝึกฝนตาม เช่น ร้องเพลงให้ฟัง วาดภาพให้ดู ทำให้อู เป็นตัวอย่าง เป็นต้น บางครั้งอาจเป็นการสาธิตของนักเรียนให้เพื่อนๆ ดูก็ได้

3.2 การทดลอง เป็นกิจกรรมที่ครูและนักเรียนจัดขึ้น เพื่อให้ได้คำตอบอะไรสักอย่างตามสมมติฐานหลักการหรือทฤษฎีที่คนกำหนดขึ้น หรือมีผู้กำหนดไว้แล้ว เช่น การทดลองทางด้านภาษาศาสตร์ สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์เกษตรกรรม เป็นต้น การทดลองจึงเป็นกิจกรรมที่มีได้จำกัดเฉพาะวิชาวิทยาศาสตร์เท่านั้น ทุกกลุ่มวิชาสามารถใช้การทดลอง เพื่อวิจัยและหาคำตอบได้ทั้งนั้น

3.3 เกม เป็นกิจกรรมการเล่นที่มีกติกาและมีการแพ้ชนะ อาจเป็นเกมที่เล่นหลายคนหรือเล่นคนเดียวก็ได้ ในกรณีที่เล่นคนเดียวการแพ้ชนะก็เป็นการแพ้ชนะตนเอง บางครั้งเครื่องมือที่ใช้ประกอบการเล่นเกมก็อาจเป็นคู่แข่ง ซึ่งทำให้ผู้เล่นแพ้หรือชนะได้ เช่น เกมไฟฟ้า ประเภทต่างๆ ทั้งขนาดเล็กที่เรียกว่า “เกมกด” ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ของญี่ปุ่น เป็นต้น เกมที่นิยมเล่นกันในการเรียนการสอนมักต้องมีวัตถุประสงค์เฉพาะว่าครูมีความต้องการให้นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์อะไร

3.4 การแสดงบทบาทสมมติ เป็นวิธีการที่คนสมมติตัวเองเป็นผู้อื่นและแสดงบทบาทออกมาตามที่ตนคิดว่าผู้นั้นจะคิดหรือทำอย่างไรกับปัญหาหรือสถานการณ์ที่กำหนดให้

3.5 การจำลองสถานการณ์ เป็นวิธีการที่สร้างขึ้นเลียนแบบสถานการณ์จริง จึงมีขอบข่ายจำกัดกว่าการแสดงบทบาท ขณะเดียวกันก็ต้องการมีส่วนประกอบต่างๆ มากขึ้น เพราะการจำลองสถานการณ์ต้องมีสภาพแวดล้อมเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย และผู้ที่อยู่ในสถานการณ์จำลองสามารถจับหรือแตะต้องได้ มิใช่การจินตนาการสถานการณ์เองเหมือนการแสดงบทบาทสมมติ ดังนั้น จึงมีฉากจำลองของจริงประกอบ เช่น เล่นขายของ การแสดงละคร เช่น การหัดขับเครื่องบินกับเครื่องบินจำลอง การฝึกบริหารร้านอาหารในห้องอาหารจำลอง เป็นต้น

3.6 การฝึกปฏิบัติจริงหลังจากการเรียนรู้ทฤษฎี เป็นวิธีการที่ใช้การสอนกลุ่มทักษะต่างๆ เช่น ภาษาคณิตศาสตร์ งานศิลปะ งานฝีมือ งานช่าง ฯลฯ รวมทั้งการสอนกระบวนการที่มีขั้นตอนเฉพาะ เช่น ในวิชาวิทยาศาสตร์และการฝึกคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านจริยธรรมบางอย่างด้วย เช่น การกราบไหว้ การทำความเคารพ ฯลฯ

3.7 ทักษะศึกษา เป็นวิธีการหาความรู้จริงภายนอกห้องเรียน เพื่อให้ได้ประสบการณ์ตรงโดยการออกท่องเที่ยวไปดู เพื่อให้ได้เห็นแรงสัมผัสได้ เช่น ออกไปดูได้ภายในโรงเรียน ออกไปดูการทำนา ทำไร่ ไปดูโรงงานอุตสาหกรรมหรือเดินทางไปในที่ไกลซึ่งต้องมีการทำโครงการที่มีการวางแผนและเตรียมการล่วงหน้า

3.8 กิจกรรมอิสระ เป็นวิธีการที่มุ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนฝึกฝนการเสาะแสวงหาความรู้ด้วยตนเองให้มีความริเริ่มสร้างสรรค์และให้ฝึกความรับผิดชอบ กิจกรรมอิสระอาจเป็นกิจกรรมที่ครูมอบหมายแล้วให้นักเรียนหาเวลาเองทำเป็นรายบุคคล หรือกิจกรรมที่นักเรียนคิดกันขึ้นมาเองได้

3.9 กิจกรรมที่จัดขึ้นตามโครงการ หมายถึง กิจกรรมที่นักเรียนทำขึ้นตามโครงการซึ่งต้องมีการวางแผนและเตรียมการล่วงหน้า และมีระยะเวลาทำงานนานพอ อาจเป็นกิจกรรมรายบุคคลหรือกิจกรรมกลุ่ม เช่น การสะสมแมลง การร่วมกิจกรรมสหกรณ์แบบง่ายในชั้นเรียน การฝึกความเมตตากรุณาโดยสังเกตพฤติกรรมของตนทุกวันแล้วรายงานผลเมื่อครบ 7 เดือน

ทิพย์เกษร บุญอำไพ (2554 : 11-29) จำแนกประเภทของสื่อการสอนเป็น 3 ประเภท คือ

1. ประเภทวัสดุ
2. ประเภทอุปกรณ์
3. ประเภทวิธีการ

ซึ่งสื่อประเภทวัสดุ สามารถจำแนกตามการใช้ประโยชน์กับการเรียนการสอนได้ เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อวัสดุของจริงและของจำลอง และสื่อวัสดุสำหรับประกอบการทดลองและการฝึกปฏิบัติ สื่อประเภทอุปกรณ์ เป็นเครื่องมือช่วยในการเรียนการสอนมักใช้ร่วมกับวัสดุ เพื่อให้การนำเสนอมีประสิทธิภาพและหลากหลาย มักใช้ในแนวทางเดียวกัน เหมือนกัน และอาจใช้ร่วมกันกับสื่อวัสดุ อาทิ เครื่องเล่นดีวีดี กล้องถ่ายภาพวัสดุ 3 มิติ กระจกานอิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ เหล่านี้เป็นต้น และสื่อประเภทวิธีการ ได้แก่ การเรียนการสอนโดยใช้คำพูดและวาจา เช่น การสร้างความคุ้นเคย การระดมสมอง การใช้รายกรณีศึกษา การเรียนแบบร่วมมือ การทำงานเป็นกลุ่ม การโต้วาที การบรรยาย การอภิปราย การทำงานกลุ่ม และการแก้ปัญหา เป็นต้น

โดยสรุป ประเภทของสื่อการสอนที่แบ่งตามลักษณะของการใช้งานจำแนกเป็น 4 ประเภท คือ (1) ประเภทวัสดุ คือสื่อใดๆ ที่ใช้แล้วหมดไป (2) ประเภทอุปกรณ์ คือ สื่อที่เป็นเครื่องมืออาจใช้ร่วมกับวัสดุ และประเภทวิธีการ คือวิธีการสอนใดๆ ที่ครอบคลุมกิจกรรมทุกสิ่งอย่างขณะสอนหรืออาจเรียกว่ากระบวนการเรียนการสอนนั่นเอง (3) สื่อการสอนประเภทวิธีการ ได้แก่ กิจกรรมทุกอย่างที่ครูหรือนักเรียนจัดขึ้นเองทั้งในและนอกห้องเรียน ครอบคลุม การสาธิต การทดลอง เกม การแสดงบทบาทสมมติ การจำลองสถานการณ์ การฝึกปฏิบัติจริงหลังจากเรียน ทฤษฎี ทัศนศึกษา กิจกรรมอิสระ กิจกรรมที่ทำงานตามโครงการ (4) สื่อเทคโนโลยี หมายถึง วัสดุที่ได้ผลิตขึ้นเพื่อใช้ควบคู่กับโสตทัศนอุปกรณ์หรืออุปกรณ์ที่ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น แผ่นซีดี บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการสอน การนำทางไกลผ่านดาวเทียม

3.6 คุณภาพของสื่อการสอน

คุณภาพของสื่อการสอนที่ดี ต้องมีความตรงในหลายๆ ด้าน มีความทันสมัย และหาได้ง่ายในท้องถิ่น ซึ่งมีนักวิชาการกล่าวไว้ ดังนี้

นิคม ทาแดง (2545: 26) กล่าวว่า สื่อการสอนที่มีคุณภาพ ควรพิจารณาถึงความสอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม สื่อควรมีความเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียน ความสามารถและประสบการณ์เดิมของผู้เรียน สื่อความหมายได้ถูกต้อง มีอยู่ในท้องถิ่น ประหยัดเวลาและงบประมาณ

กรมวิชาการ (2546: 65-67) กล่าวถึง คุณภาพของสื่อการสอนที่จะนำไปใช้นั้น จะต้องสัมพันธ์กับเนื้อหาบทเรียนและจุดมุ่งหมายที่จะสอน มีความทันสมัย น่าสนใจ และเป็นสื่อที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาวิชานั้น ได้ดีเป็นลำดับขั้นตอน มีความเหมาะสมกับวัย ระดับความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน มีความสะดวก มีวิธีใช้ที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน มีความชัดเจนและราคาไม่แพง

สุรศักดิ์ ปาเฮ (2553: 27-30) กล่าวถึง คุณภาพของสื่อการสอนที่ดีจะต้องมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการสอน และมีลักษณะเฉพาะของผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันไปในหลากหลายคุณลักษณะ

บราวน์และคณะ (Brown and Other, 1972: 170-171) กล่าวถึงคุณภาพสื่อต้องมีความเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายทั่วไปและจุดมุ่งหมายเฉพาะ รวมทั้งเหมาะสมกับระดับชั้นเรียน มีความเชื่อถือได้ คือ มีเนื้อหาถูกต้องเที่ยงตรง ทันต่อเหตุการณ์ มีความน่าสนใจ โดยต้องคว่าสื่อการสอนนั้นดึงดูดความสนใจของผู้ใช้ได้หรือไม่ สร้างแรงกระตุ้นและแรงจูงใจรวมทั้งส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์หรือไม่อย่างไร คุณภาพด้านเทคนิคควรมีความชัดเจนเพียงไร รวมทั้งต้องมีราคาไม่แพงจนเกินไป

โดยสรุป คุณภาพของสื่อการสอนที่ดีนั้นต้องมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน มีความน่าสนใจ ใฝ่ใจ และราคาไม่แพง มีความคงทน หาง่ายในท้องถิ่น เทียบตรง ทนต่อเหตุการณ์ สร้างแรงกระตุ้นและแรงจูงใจรวมทั้งส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

3.7 ประโยชน์ของการใช้สื่อการสอน

ประโยชน์ของการใช้สื่อการสอนมีมากมายหลายตามแต่ละประเภทของสื่อซึ่งมีนักวิชาการได้กล่าวไว้ ดังต่อไปนี้

พิมพ์พร แก้วเครือ (2544) กล่าวถึง ประโยชน์ของสื่อการเรียนการสอนสามารถช่วยให้ครูมีความรู้มากขึ้นในการจัดแหล่งวิทยาการที่เป็นเนื้อหาเหมาะสมแก่การเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายการสอนช่วยครูในด้านการคุมพฤติกรรมการเรียนรู้และสามารถสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน สื่อการสอนจะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมหลายๆ รูปแบบ ช่วยให้ครูสอนได้ตรงตามจุดมุ่งหมายการเรียนการสอน และยังช่วยในการขยายเนื้อหาที่เรียนทำให้การสอนง่ายขึ้น และยังจะช่วยประหยัดเวลาในการสอน นักเรียนจะได้มีเวลาในการทำกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น ช่วยพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สมคิด จันทะเวช (2550) กล่าวถึงประโยชน์ของสื่อการเรียนการสอนในการใช้ประกอบการเรียนการสอนมีดังนี้

1. ช่วยให้นักเรียนรับรู้ แจ่มแจ้งชัดเจนขึ้น
2. ช่วยให้นักเรียนสนใจในบทเรียนมากขึ้นเพราะสื่อการเรียนการสอนจะสร้างความสนใจ ทำให้ผู้เรียนกระตือรือร้นในเรื่องที่เรียน และมีส่วนร่วมในการเรียน
3. ช่วยประหยัดเวลาเรียน โดยใช้เวลาน้อย แต่นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้มากขึ้น
4. ลดการบรรยายของผู้สอน แต่ช่วยให้เข้าใจง่ายขึ้น
5. ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความประทับใจ และจดจำได้นาน
6. ช่วยให้การเรียนมีประสิทธิภาพขึ้น
7. ส่งเสริมการคิดและแก้ปัญหาในการเรียนรู้
8. ทำให้นักเรียนเกิดการอยากรู้อยากเห็น เพราะเป็นการให้ข้อเท็จจริง
9. ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิด
10. สะดวกในการสอนของครู
11. สามารถสัมผัสและรับรู้ได้โดยง่าย
12. ช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์ของผู้เรียนเพราะสื่อการเรียนการสอนสามารถเก็บและเสนอข้อมูลได้ตามที่ต้องการ

13. เป็นเครื่องมือสำหรับครูในการวินิจฉัยผลการเรียน และช่วยในการสอน ช่อม เสริม
14. ครูสามารถสอนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้กว้างมากขึ้น
15. ช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีภายในชั้นเรียนผู้สอนสนุกสนาน ไปด้วยการสอน ทำให้ผู้เรียนมีชีวิตชีวา
16. ช่วยให้ผู้มีความเชื่อมั่นมากขึ้นเพราะครูบางคนพูดไม่เก่ง ในการใช้อุปกรณ์ หรือสื่อต่างๆ ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้สอน
17. สื่อการเรียนการสอนจะช่วยในการสื่อความหมายระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนให้ชัดเจน เป็นรูปธรรมมากขึ้นสามารถใช้กับคนกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อยหรือรายบุคคลในสถานที่ต่างกันได้

สำลี รักสุทธี (2553: 15) กล่าวถึงประโยชน์ของสื่อการสอนไว้ว่า เป็นเครื่องอำนวยความสะดวกสำหรับครูและนักเรียน ช่วยร่นเวลาการสอนให้สั้นลง ช่วยทำเรื่องที่เป็นนามธรรมให้มองเห็นเป็นรูปธรรม ช่วยกระตุ้นและเร้าความสนใจให้กับนักเรียน ช่วยให้นักเรียนไม่เบื่อหน่ายและมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน รวมถึงเป็นเครื่องยืนยันการพัฒนาครูได้เป็นอย่างดี

โดยสรุป สื่อการสอนมีประโยชน์ในการช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีภายในชั้นเรียน และช่วยร่นเวลาในการสอนให้สั้นลง นักเรียนได้รับประสบการณ์ที่หลากหลายและแจ่มชัดขึ้น และช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้เป็นอย่างดี

4. บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 (2557 : 37) เป็นหน่วยงานราชการในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีโรงเรียนในสังกัดทั้งสิ้น 88 โรงเรียน ครอบคลุม 4 อำเภอ มีหน้าที่พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาแก่ประชากรวัยเรียน ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ และส่งเสริมเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้สู่ระดับสากล มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ และกลยุทธ์ดังนี้

4.1 วิสัยทัศน์

สำนักงานมีระบบ โรงเรียนมีมาตรฐาน นักเรียนมีคุณภาพ

4.2 พันธกิจ

พัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาแก่ประชากรวัยเรียน โดยทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณภาพมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และพัฒนาคุณภาพสู่ระดับสากล

4.3 เป้าประสงค์

4.3.1 นักเรียนทุกคนได้รับการพัฒนาคุณภาพเต็มตามศักยภาพ มีคุณภาพตามหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือเพื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมตามหลักสูตร

4.3.2 นักเรียนทุกคนมีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตอาสา และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

4.3.3 ประชากรวัยเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ทุกคน ได้รับโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานตามสิทธิที่กำหนดไว้

4.3.4 ครูและบุคลากรทางการศึกษามีสมรรถนะ มีความก้าวหน้า มีขวัญกำลังใจที่ดีและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เต็มตามศักยภาพ

4.3.5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนมีความเข้มแข็งในการบริหารและจัดการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด โดยเน้นการมีส่วนร่วม

4.4 กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตรและส่งเสริมความสามารถด้านเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้

กลยุทธ์ที่ 2 ปลูกฝังคุณธรรม ความเป็นไทย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมและห่างไกลยาเสพติด

กลยุทธ์ที่ 3 ขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึงครอบคลุมผู้เรียนให้ได้รับโอกาสในการพัฒนา เต็มตามศักยภาพ และลดอัตราการออกกลางคันให้เป็นศูนย์ โดยระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เข้มแข็ง

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับ ให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ

กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาตามแนวทางการกระจายอำนาจ ทางการศึกษา หลักธรรมาภิบาล เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนและความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา

โดยสรุป สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานีเขต 1 มุ่งที่จะพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านบริหาร ด้านวิชาการ และด้านบริการ

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

ทรงวุฒิ ศรีวิไล (2539) ศึกษาความต้องการในการผลิตและใช้สื่อการสอนของ อาจารย์ใน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการในการผลิตและการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการศึกษาพบว่า อาจารย์มีความต้องการในการผลิตโดยต้องการงบประมาณสนับสนุนให้เพียงพอ และต้องการให้มีการจัดตั้งศูนย์บริการสื่อการสอนแก่คณาจารย์ ส่งเสริมให้อาจารย์เขียนตำราให้มากขึ้น รวมทั้งต้องการให้มีการจัดอบรมเกี่ยวกับการผลิตสื่อ ประกอบกับมีคู่มือการผลิตและใช้สื่อการสอนด้วย

ประเทือง อังกูรวัฒนา (2543) ศึกษาสภาพความต้องการและปัญหาการใช้สื่อการสอนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและการใช้สื่อการสอน ผลการศึกษาด้านสภาพการใช้สื่อ พบว่า ผู้บริหารเห็นว่าสื่อมีความจำเป็นและช่วยการสอนของครูมากที่สุด ครูผู้สอนส่วนใหญ่ใช้สื่อประเภทตำรา แบบเรียน กระดานดำ ด้วยวิธีการบรรยาย การอภิปราย การสาธิต และการทดลอง ด้านปัญหาพบว่า ครูขาดสื่อที่จำเป็น ขาดผู้ช่วยในการผลิตงานกราฟิก และส่วนใหญ่ครูขาดความรู้ด้านสื่อ ด้านความต้องการ ครูส่วนใหญ่ต้องการการฝึกอบรมด้านสื่อ ทั้งเรื่องการผลิต การใช้ การบำรุงรักษา การซ่อมแซม

ธัญญานันท์ บุญพิละ (2545) ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการการใช้สื่อการสอนของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา สภาพปัญหาและความต้องการการใช้สื่อการสอนของครู ผลการศึกษพบว่าครูผู้สอนใช้สื่อหลายประเภทรวมกัน และมีปัญหาขาดแคลนงบประมาณในการจัดหาและจัดซื้อ ไม่มีเวลาในการผลิตสื่อการสอน ขาดครุภัณฑ์ในการจัดเก็บสื่อ จึงมีความต้องการได้รับการอบรมในเรื่องการใช้และการผลิตสื่อการสอนในระดับมาก

สถิต เหนียวพันธ์ (2546) ได้ทำการพัฒนาครูในการผลิตและใช้สื่อการสอน โดยใช้วัสดุท้องถิ่น โรงเรียนบ้านนาขันธ์ จังหวัดอุบลราชธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบุคลากรครู

ระดับก่อนประถมศึกษาในการผลิตและใช้สื่อการสอนโดยใช้วัสดุท้องถิ่น โรงเรียนบ้านนาขันธ์ ตามกรอบ 7 ด้าน คือ การวางแผน การสำรวจข้อมูลหรือสภาพปัญหา พัฒนาสื่อ ทดลองการใช้สื่อ ปรับปรุงหลังจากได้ทดลอง นำไปใช้จริง ประเมินผล โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติ ขั้นสังเกต และขั้นสะท้อนผล จากผลการพัฒนาพบว่า ก่อนดำเนินการครูไม่มีความรู้เกี่ยวกับการผลิตและใช้สื่อหลังจากที่ได้ดำเนินการพัฒนาแล้วพบว่า ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจ สามารถผลิตสื่อและนำไปใช้ได้อย่างมั่นใจ ครูได้รับประสบการณ์จริงจากการผลิตสื่อซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งวิธีการสอนของครู ส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ตามหลักสูตร

นัชชา สงวนโสภณ (2549) ศึกษาความต้องการการฝึกอบรมเรื่อง การใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอนของครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาอ่างทอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการการฝึกอบรมเรื่องการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อ การเรียนการสอนของครู ผลการศึกษาพบว่า ครูส่วนใหญ่มีความต้องการการฝึกอบรมเรื่อง การใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน ในประเด็นการใช้งาน การจัดการไฟล์ ส่วนรูปแบบการ ฝึกอบรมที่ต้องการคือ การสอนงานแบบตัวต่อตัว และสื่อฝึกอบรมที่ต้องการคือ บทเรียน คอมพิวเตอร์ช่วยสอน

สุนัน แถวถึก (2550) ศึกษาการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ของนักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาระดับการใช้ สื่อในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อเปรียบเทียบการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอน และเพื่อ ศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงการดำเนินงาน ผลการศึกษาพบว่า ครูผู้สอนใช้สื่อการสอน ประเภทวัสดุอยู่ในระดับมาก ส่วนสื่อวิธีการและสื่ออุปกรณ์อยู่ในระดับปานกลาง มีการใช้สื่อการ สอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน คือ พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้าน สติปัญญา พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ และพัฒนาการด้านสังคม แตกต่างกัน ครูผู้สอนให้ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการปรับปรุงว่าควรสนับสนุนให้ครูได้รับการฝึกอบรมการใช้สื่อการ สอนที่เป็นเทคโนโลยีที่ทันสมัย การออกแบบสื่อการสอนสำหรับปฐมวัยควรให้ครอบคลุมถึง พัฒนาการทุกๆ ด้านของเด็ก และสื่อการสอนที่เป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่ ควรคำนึงถึงราคาให้ เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

ฐานิตา ตระพรหมมิน (2555) ศึกษาความต้องการหลักสูตรการฝึกอบรมด้าน เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาของครู โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่า 1) ความต้องการของครูในหลักสูตรตามขอบข่ายทางเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 7 หลักสูตร 2) ความต้องการอบรมของครูด้านหลักสูตรคอมพิวเตอร์ของ

โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ความต้องการหลักสูตรการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนการสอนของครู พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 2 หลักสูตร และ 4) ความต้องการหลักสูตรการตกแต่งรูปภาพและกราฟิกของครูพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 2 หลักสูตร มีข้อเสนอแนะในการวิจัยให้จัดการฝึกอบรมโดยคำนึงถึงความจำเป็นเฉพาะด้าน เฉพาะจุดประสงค์ มีการวางแผนพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องและมีการประเมินผลทุกครั้งเพื่อเป็นการวัดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมไปใช้งานจริง

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แบนเนอร์ (Bannert, 2000: 336-346) ได้ศึกษาผลการฝึกอบรมด้านสื่อโปรแกรมคอมพิวเตอร์ งานวิจัยนี้จะเน้นเกี่ยวกับประสิทธิผลและความเป็นไปของซอฟต์แวร์สองชนิดที่แตกต่างกันในการสนับสนุนผู้เรียนแต่ละคน ที่เข้ารับการฝึกอบรม โดยการตั้งค่าซอฟต์แวร์ในห้องเรียน ประมวลผลข้อความที่ได้บนพื้นฐานของการออกแบบการวิจัยกึ่งทดลอง กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาจำนวน 72 คน ที่เรียนในสาขาที่แตกต่างกัน ครั้งหนึ่งของหลักสูตรคือใช้อินเตอร์เฟซผู้ใช้ปกติมาตรฐานของซอฟต์แวร์ ในขณะที่อีกครึ่งหนึ่งที่ใช้อินเตอร์เฟซการฝึกอบรมสื่อในทุกฟังก์ชัน พบว่าบทบาทของการฝึกอบรมซอฟต์แวร์ซึ่งจะกลายเป็นความสำคัญมากขึ้นเนื่องจากความหลากหลายการเจริญเติบโต และความซับซ้อนของผลิตภัณฑ์ซอฟต์แวร์ที่ทันสมัย

โดยสรุป จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ครูมีความต้องการงบประมาณสนับสนุนการจัดอบรมเกี่ยวกับการผลิต ส่วนใหญ่ต้องการการฝึกอบรมด้านสื่อ ทั้งเรื่องการผลิต การใช้ การบำรุงรักษา การซ่อมแซม ส่วนรูปแบบการฝึกอบรมที่ต้องการคือ การสอนงานแบบตัวต่อตัว และสื่อฝึกอบรมที่ต้องการคือ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ครูผู้สอนให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการปรับปรุงว่าควรสนับสนุนให้ครูได้รับการฝึกอบรมการใช้สื่อการสอนที่เป็นเทคโนโลยีที่ทันสมัย เป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่ ราคาเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการหลักสูตรการฝึกอบรม ด้านสื่อการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย โดยมีการกำหนดรายละเอียดในส่วนของประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูลดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ครูระดับปฏิบัติการในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 รวมทั้งสิ้น 630 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูระดับปฏิบัติการในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 จำนวน 275 คนได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ตามตารางทอโรยามานัน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

2. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความต้องการหลักสูตรการฝึกอบรม ด้านสื่อการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 มีขั้นตอนในการจัดทำดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดขอบข่ายเนื้อหาที่จะสอบถาม มี 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความต้องการหลักสูตรการฝึกอบรม เรื่อง สื่อการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 โดยแยกเป็น 10 ด้านในการสอบถาม ดังนี้

1. ความต้องการหัวเรื่องของหลักสูตรการฝึกอบรม
2. ความต้องการด้านวัตถุประสงค์
3. ความต้องการด้านจำนวนของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

4. ความต้องการด้านระยะเวลาในการฝึกอบรม
5. ความต้องการด้านสถานที่ฝึกอบรม
6. ความต้องการด้านวิทยากรการฝึกอบรม
7. ความต้องการด้านวิธีการฝึกอบรม
8. ความต้องการด้านงบประมาณในการฝึกอบรม
9. ความต้องการหลักสูตรฝึกอบรมด้านเงื่อนไขการแจก

ประกาศนียบัตร

10. ความต้องการด้านการประเมินผลและติดตามผล

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะที่มีต่อหลักสูตรการฝึกอบรม ด้านสื่อการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1

ขั้นที่ 2 ศึกษาค้นคว้า จากเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามและ เนื้อหาสาระเกี่ยวกับการฝึกอบรม สื่อการสอน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

ขั้นที่ 3 กำหนดรูปแบบของแบบสอบถาม ประกอบด้วย (1) แบบเลือกตอบ (2) แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยกำหนดระดับคะแนนดังนี้

ระดับคะแนน	แปลความหมาย
5	มีความต้องการมากที่สุด
4	มีความต้องการมาก
3	มีความต้องการปานกลาง
2	มีความต้องการน้อย
1	มีความต้องการน้อยที่สุด

ขั้นที่ 4 สร้างแบบสอบถาม ได้แก่ แบบสอบถามแบบเลือกตอบ ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม มีข้อความจำนวน 9 ข้อ และแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ ตอนที่ 2 ความต้องการหลักสูตรการฝึกอบรม เรื่อง สื่อการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 มีข้อความทั้งสิ้น 10 ด้าน โดยจำแนกได้ดังนี้

1. ความต้องการหัวข้อเรื่องของหลักสูตรการฝึกอบรม มีข้อความจำนวน 7 ข้อ
2. ความต้องการด้านวัตถุประสงค์ แยกเป็น 2 ประเด็นย่อย คือ (1) ความต้องการด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีข้อความจำนวน 7 ข้อ และ (2) ความต้องการด้านวัตถุประสงค์ของการนำไปใช้ มีข้อความจำนวน 6 ข้อ
3. ความต้องการด้านจำนวนของผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีข้อความจำนวน 5 ข้อ

4. ความต้องการด้านระยะเวลาในการฝึกอบรม แบ่งเป็น 2 ประเด็นย่อย คือ (1) ในวัน เวลาราชการ มีข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ และ (2) นอกวัน เวลาราชการ มีข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ
5. ความต้องการด้านสถานที่ฝึกอบรม มีข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ
6. ความต้องการด้านวิทยากรการฝึกอบรม แบ่งเป็น 2 ประเด็นย่อย ได้แก่ (1) สังกัดของวิทยากร มีข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ และ (2) คุณสมบัติของวิทยากร มีข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ
7. ความต้องการด้านวิธีการฝึกอบรม มีข้อคำถามจำนวน 12 ข้อ
8. ความต้องการด้านงบประมาณในการฝึกอบรม มีข้อคำถามจำนวน 3 ข้อ
9. ความต้องการด้านเงื่อนไขการแจกประกาศนียบัตร แบ่งเป็น 2 ประเด็นย่อย ได้แก่ (1) ระยะเวลา มีข้อคำถามจำนวน 3 ข้อ และ (2) เงื่อนไขของเกณฑ์การวัด มีข้อคำถามจำนวน 3 ข้อ
10. ความต้องการด้านการประเมินผลและติดตามผล แบ่งเป็น 4 ประเด็นย่อย ได้แก่ (1) ประเมินด้านความรู้ มีข้อคำถามจำนวน 3 ข้อ (2) ประเมินด้านทักษะ มีข้อคำถามจำนวน 3 ข้อ (3) ประเมินด้านเจตคติ มีข้อคำถามจำนวน 2 ข้อ และ (4) ระยะเวลาของการติดตามผล มีข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ และแบบสอบถามแบบปลายเปิดได้แก่ ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะที่มีต่อหลักสูตรการฝึกอบรม ด้านสื่อการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 เป็นคำถามปลายเปิด มีจำนวนข้อคำถามจำนวน 7 ข้อ

ขั้นที่ 5 ตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล (รายนามผู้เชี่ยวชาญแสดงในภาคผนวก ก หน้า 89) เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยแนบพร้อม โครงร่างการวิจัยและแบบประเมินแบบสอบถาม จำนวน 5 ประเด็น คือ (1) ข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ (2) ข้อคำถามมีความชัดเจน (3) ข้อคำถามสัมพันธ์กับหัวเรื่อง (4) ข้อคำถามมีความตรงเชิงโครงสร้างของการฝึกอบรม (5) ข้อคำถามสั้นกระชับเข้าใจง่ายและข้อเสนอแนะต่างๆ

ขั้นที่ 6 ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดย

1. ปรับข้อความที่มีความซ้ำซ้อนในแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นที่ 7 ทดลองใช้แบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ในช่วงวันที่ 11-25 มีนาคม 2557 จำนวน 30 คน ผลการทดลองใช้พบว่า ข้อคำถามมีความสับสนในบางข้อ และประเด็นคำตอบไม่ครอบคลุม ผู้วิจัยจึงนำกลับมาแก้ไขและปรับปรุงให้มีความชัดเจนอีกครั้ง แล้วจัดพิมพ์เป็นฉบับที่สมบูรณ์เพื่อนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยติดต่อขออนุญาตผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 โดยการทำหนังสือขออนุญาตซึ่งออกโดยมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์แจ้งวัตถุประสงค์ของการเก็บข้อมูลดังกล่าว และได้รับอนุญาตให้ดำเนินการได้

จากนั้นจึงติดต่อผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อนัดหมายวันและเวลาที่เหมาะสมในการแจกแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสามารถเข้าไปดำเนินการได้ด้วยตนเอง โดยมอบแบบสอบถามให้กับผู้อำนวยการโรงเรียนเท่าจำนวนครูที่มีอยู่ในแต่ละโรงเรียนพร้อมกับแจ้งจุดประสงค์ของการสอบถาม และชี้แจงวิธีการตอบแบบสอบถาม และนัดวันเก็บแบบสอบถามกลับคืนในอีก 2 ถึง 5 วัน ทำเช่นนี้จนเก็บได้ครบทั้งสิ้น 275 ฉบับ ในวันที่ 25 มิถุนายน 2557 คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยการรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดมาวิเคราะห์ค่าสถิติ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังสูตรต่อไปนี้

4.1 การหาค่าร้อยละใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์นะ 2549: 105)

$$\frac{\text{จำนวนผู้ตอบ} \times 100}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}}$$

4.2 การหาค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 105)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
ΣX	แทน	ค่ารวมของคะแนนทั้งหมด
N	แทน	จำนวนนักเรียน

ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ดังกล่าวใช้เกณฑ์ในการแปลผลดังนี้

4.50 - 5.00	มีระดับความต้องการมากที่สุด
3.50 - 4.49	มีระดับความต้องการมาก
2.50 - 3.49	มีระดับความต้องการปานกลาง
1.50 - 2.49	มีระดับความต้องการน้อย
0.01 - 1.49	มีระดับความต้องการน้อยที่สุด

4.3 การหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์

2549 : 106)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
N	แทน	จำนวนนักเรียน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการหลักสูตรการฝึกอบรม ด้านสื่อการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 โดยสอบถามครูระดับปฏิบัติการ จำนวน 275 คน โดยได้รับแบบสอบถามกลับคืนครบทั้งหมด สำหรับการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้แบ่งผลการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ความต้องการหลักสูตรการฝึกอบรม ด้านสื่อการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะที่มีต่อหลักสูตรการฝึกอบรม ด้านสื่อการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพราชการ ตำแหน่ง/ระดับ การศึกษา ระดับที่รับผิดชอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบสอน ครั้งสุดท้ายที่เข้ารับการฝึกอบรมด้านสื่อการสอน เรื่องสื่อการสอนในด้านใดที่เข้ารับการฝึกอบรม

ตารางที่ 4.1 จำนวนร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (n=275)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	89	32.40
หญิง	186	67.60

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
2. อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	21	7.60
30-39 ปี	51	18.50
40-49 ปี	48	17.50
50-59 ปี	151	54.90
อื่นๆ	3	1.10
3. อายุราชการ		
ไม่เกิน 10 ปี	62	22.50
11-20 ปี	40	14.50
21-30 ปี	170	61.80
4. ตำแหน่ง/ระดับ		
ครู คศ.1	35	12.70
ครู คศ.2	62	22.50
ครู คศ.3	168	61.10
5. การศึกษา		
ต่ำกว่า ป.ตรี	1	0.40
ปริญญาตรี	182	66.20
ปริญญาโท	91	33.10
6. รับผิดชอบการสอนระดับ		
ช่วงชั้นที่ 1	99	36.00
ช่วงชั้นที่ 2	127	46.20
ช่วงชั้นที่ 3	32	11.60

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
7. รับผิดชอบสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้		
ภาษาไทย	42	15.30
คณิตศาสตร์	45	16.40
วิทยาศาสตร์	33	12.20
ภาษาต่างประเทศ	34	12.40
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	33	12.00
สุขศึกษาและพลศึกษา	28	10.20
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	37	13.50
8. ท่านเข้ารับการฝึกอบรมด้านสื่อการสอนครั้งสุดท้ายเมื่อใด		
1 - 3 เดือนที่ผ่านมา	45	16.40
4 - 6 เดือนที่ผ่านมา	55	20.00
7 - 9 เดือนที่ผ่านมา	36	13.10
มากกว่า 10 เดือน	126	45.80
9. ท่านเคยเข้ารับการฝึกอบรมเรื่องสื่อการสอนในด้านใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ด้านการใช้สื่อการสอน	103	37.50
ด้านการผลิตสื่อการสอน	135	49.10
ด้านการจัดระบบสื่อการสอน	11	4.00
ด้านการประเมินสื่อการสอน	10	3.60

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศหญิง มากที่สุดมีจำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 67.60 รองลงมาคือ เพศชาย มีจำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 32.40

1.2 อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม อายุระหว่าง 50-59 มากที่สุด มีจำนวน 151 คน คิดเป็น ร้อยละ 54.90 รองลงมา อายุระหว่าง 30-39 มีจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 18.50 และอายุระหว่าง 40-49 มีจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 17.50 ตามลำดับ มีผู้ไม่ตอบแบบสอบถามจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.40

1.3 อายุราชการของผู้ตอบแบบสอบถาม อยู่ระหว่าง 21-30 ปี มากที่สุดมีจำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 61.80 รองลงมา ไม่เกิน 10 ปี มีจำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 22.50 และระหว่าง 11-20 ปี มีจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 14.50 ตามลำดับ มีผู้ไม่ตอบแบบสอบถามจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.10

1.4 ตำแหน่ง/ระดับของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ครู คศ.3 มากที่สุดมีจำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 61.10 รองลงมา ครู คศ.2 มีจำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 22.50 และ ครู คศ.1 มีจำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 12.70 ตามลำดับ มีผู้ไม่ตอบแบบสอบถามจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 3.60

1.5 การศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม ระดับปริญญาตรี มากที่สุดมีจำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 66.20 รองลงมา ปริญญาโท มีจำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 33.10 และต่ำกว่าปริญญาตรี มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.40 ตามลำดับ มีผู้ไม่ตอบแบบสอบถามจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.40

1.6 ผู้ตอบแบบสอบถามรับผิดชอบการสอน ระดับช่วงชั้นที่ 2 มากที่สุดมีจำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 46.20 รองลงมา ช่วงชั้นที่ 1 มีจำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00 และช่วงชั้นที่ 3 มีจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 11.60 ตามลำดับ มีผู้ไม่ตอบแบบสอบถามจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 6.20

1.7 ผู้ตอบแบบสอบถามรับผิดชอบสอน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์มากที่สุด มีจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 16.40 รองลงมา ภาษาไทย มีจำนวน 42 คิดเป็นร้อยละ 15.30 และ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีจำนวน 37 คิดเป็นร้อยละ 13.50 ตามลำดับ มีผู้ไม่ตอบแบบสอบถามจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 8.40

1.8 ผู้ตอบแบบสอบถาม เข้ารับการฝึกอบรมด้านสื่อการสอนครั้งสุดท้าย มากที่สุด คือ มากกว่า 10 เดือน มีจำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 45.80 รองลงมา 4-6 เดือนที่ผ่านมา มีจำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 และ 1-3 เดือนที่ผ่านมา มีจำนวน 45 คิดเป็นร้อยละ 16.40 ตามลำดับ มีผู้ไม่ตอบแบบสอบถามจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 4.70

1.9 ผู้ตอบแบบสอบถาม เข้ารับการฝึกอบรมเรื่องสื่อการสอนในด้านการผลิตสื่อการสอนมากที่สุด มีจำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 49.10 รองลงมา ด้านการใช้สื่อการสอน มีจำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 และ ด้านการจัดระบบสื่อการสอน มีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 4.00 ตามลำดับ มีผู้ไม่ตอบแบบสอบถามจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 5.80

**ตอนที่ 2 ความต้องการหลักสูตรการฝึกอบรม ด้านสื่อการสอนของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1**

ตารางที่ 4.2 ความต้องการหลักสูตรการฝึกอบรม ด้านสื่อการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 โดยภาพรวม (n=275)

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความต้องการ
1. ความต้องการหัวข้อเรื่องของหลักสูตรการฝึกอบรม	3.76	0.97	มาก
2. ความต้องการด้านวัตถุประสงค์	3.79	0.89	มาก
3. ความต้องการด้านจำนวนของผู้เข้ารับการฝึกอบรม	3.17	1.18	ปานกลาง
4. ความต้องการด้านระยะเวลาในการฝึกอบรม	2.94	1.19	น้อย
5. ความต้องการด้านสถานที่ฝึกอบรม	3.41	1.08	ปานกลาง
6. ความต้องการด้านวิทยากรการฝึกอบรม	3.91	1.16	มาก
7. ความต้องการด้านวิธีการฝึกอบรม	3.22	1.03	ปานกลาง
8. ความต้องการด้านงบประมาณในการฝึกอบรม	3.32	1.11	ปานกลาง
9. ความต้องการด้านเงื่อนไขการแจกประกาศนียบัตร	3.48	0.98	ปานกลาง
10. ความต้องการด้านการประเมินผลและติดตามผล	3.46	0.99	ปานกลาง
รวม	3.45	1.06	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.2 พบว่า โดยภาพรวมพบว่าความต้องการหลักสูตรการฝึกอบรม ด้านสื่อการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.45$, S.D.=1.06) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความต้องการด้านวิทยากรการฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}=3.91$, S.D.=1.16) รองลงมาคือ ความต้องการด้านวัตถุประสงค์ ($\bar{X}=3.79$, S.D.=0.89) และความต้องการหัวข้อเรื่องของหลักสูตรการฝึกอบรม ($\bar{X}=3.76$, S.D.=0.97) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 ความต้องการหัวเรื่องของหลักสูตรการฝึกอบรม (n=275)

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความต้องการ
1. การผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ (เอกสารประกอบการเรียน, นิตาน,แบบฝึก)	3.81	0.98	มาก
2. การผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน, e-book, เพาเวอร์พอยท์, วิดิทัศน์เพื่อการศึกษา)	3.92	1.03	มาก
3. การผลิตสื่อออนไลน์ (e-learning, สื่อเครือข่ายสังคมออนไลน์, ยูทูป)	3.72	1.04	มาก
4. การผลิตสื่อประสม (ชุดการสอนแผนจุฬา, ชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์, ชุดการสอนอิเล็กทรอนิกส์)	3.59	0.96	มาก
5. การจัดระบบและออกแบบสื่อการเรียนการสอน	3.79	0.89	มาก
6. การพัฒนานวัตกรรมและประเมินสื่อการศึกษา	3.76	0.92	มาก
7. การวิจัยและประเมินสื่อการศึกษา	3.71	0.95	มาก
รวม	3.76	0.97	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่าความต้องการหัวเรื่องของหลักสูตรฝึกอบรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.76$, S.D.=0.97) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าความต้องการการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน, e-book, เพาเวอร์พอยท์, วิดิทัศน์เพื่อการศึกษา) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.92$, S.D.=1.03) รองลงมาคือ การผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ (เอกสารประกอบการเรียน, นิตาน,แบบฝึก) ($\bar{X}=3.81$, S.D.=0.98) และการจัดระบบและออกแบบสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X}=3.79$, S.D.=0.89) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 ความต้องการด้านวัตถุประสงค์ ในด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร (n =275)

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความต้องการ
ความต้องการด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร			
1. เพื่อพัฒนาทักษะการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์	3.62	0.92	มาก
2. เพื่อพัฒนาทักษะการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์	3.72	0.93	มาก
3. เพื่อพัฒนาทักษะการผลิตสื่อออนไลน์	3.54	1.00	มาก
4. เพื่อพัฒนาทักษะการผลิตสื่อประสม	3.68	0.96	มาก
5. เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะด้านการจัดระบบและ ออกแบบสื่อการเรียนการสอน	3.75	0.90	มาก
6. เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะด้านการพัฒนานวัตกรรมและ ประเมินสื่อการศึกษา	3.67	0.84	มาก
7. เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะด้านการวิจัยและประเมิน สื่อการศึกษา	3.64	0.84	มาก
รวม	3.66	0.91	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่าต้องการด้านวัตถุประสงค์ ในด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.66$, S.D.=0.91) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ความต้องการเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะด้านการจัดระบบและออกแบบสื่อการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}=3.75$, S.D.=0.90) รองลงมาคือ เพื่อพัฒนาทักษะการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ($\bar{X}=3.72$, S.D.=0.93) และเพื่อพัฒนาทักษะการผลิตสื่อประสม ($\bar{X}=3.68$, S.D.=0.96) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 ความต้องการด้านวัตถุประสงค์ ในด้านวัตถุประสงค์ของการนำไปใช้ (n=275)

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความต้องการ
ความต้องการด้านวัตถุประสงค์ของการนำไปใช้			
1. เพื่อพัฒนาความรู้	4.02	0.87	มาก
2. เพื่อพัฒนาทักษะ	4.00	0.80	มาก
3. เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน	4.03	0.86	มาก
4. เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่าง เหมาะสมกับบริบทโรงเรียน	3.96	0.90	มาก
5. เพื่อความก้าวหน้าทางอาชีพ	3.82	0.86	มาก
6. เพื่อพัฒนาองค์กร	3.85	0.86	มาก
รวม	3.95	0.86	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่าความต้องการด้านวัตถุประสงค์ ในด้านวัตถุประสงค์ของการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.95$, S.D.=0.86) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ความต้องการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}=4.03$, S.D.=0.86) รองลงมาคือ เพื่อพัฒนาความรู้ ($\bar{X}=4.02$, S.D.=0.87) และเพื่อพัฒนาทักษะ ($\bar{X}=4.00$, S.D.=0.80) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 ความต้องการด้านจำนวนของผู้เข้ารับการศึกษา (n=275)

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความต้องการ
1. 15 – 20 คน/รุ่น	3.37	1.32	ปานกลาง
2. 20 – 35 คน/รุ่น	3.39	1.15	ปานกลาง
3. 35 – 40 คน/รุ่น	3.33	1.11	ปานกลาง
4. 40 – 45 คน/รุ่น	2.84	1.05	ปานกลาง
5. 45 – 50 คน/รุ่น	2.94	1.28	ปานกลาง
รวม	3.17	1.18	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.6 พบว่าความต้องการด้านจำนวนของผู้เข้ารับการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.17$, S.D.=1.18) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า จำนวน 20 – 35 คน/รุ่น มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}=3.39$, S.D.=1.15) รองลงมาคือ 15 – 20 คน/รุ่น ($\bar{X}=3.37$, S.D.=1.32) และ 35 – 40 คน/รุ่น ($\bar{X}=3.33$, S.D.=1.11) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 ความต้องการด้านระยะเวลาในการศึกษา ในวัน เวลาราชการ (n=275)

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความต้องการ
ในวัน เวลาราชการ			
1. 1 – 3 วัน	4.08	1.06	มาก
2. 3 – 5 วัน	3.17	1.19	ปานกลาง
3. 5 – 7 วัน	2.48	0.99	น้อย
4. 7 – 9 วัน	2.22	1.11	น้อย
รวม	2.99	1.09	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.7 พบว่าความต้องการด้านระยะเวลาในการศึกษา ในวัน เวลาราชการ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.99$, S.D.=1.09) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า จำนวน 1-3 วัน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}=4.08$, S.D.=1.06) รองลงมาคือ 3-5 วัน ($\bar{X}=3.17$, S.D.=1.19) และ 5-7 วัน ($\bar{X}=2.48$, S.D.=0.99) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 ความต้องการด้านระยะเวลาในการฝึกอบรม นอกวัน เวลาราชการ (n=275)

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความต้องการ
นอกวัน เวลาราชการ			
1. 1-3 วัน	3.55	1.37	มาก
2. 3-5 วัน	3.01	1.36	ปานกลาง
3. 5-7 วัน	2.47	1.17	น้อย
4. 7-9 วัน	2.52	1.27	ปานกลาง
รวม	2.89	1.29	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.8 พบว่าความต้องการด้านระยะเวลาในการฝึกอบรม นอกวัน เวลาราชการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.89$, S.D.=1.29) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า จำนวน 1-3 วัน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}=3.55$, S.D.=1.37) รองลงมาคือ 3-5 วัน ($\bar{X}=3.01$, S.D.=1.36) และ 7-9 วัน ($\bar{X}=2.52$, S.D.=1.27) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 ความต้องการด้านสถานที่ฝึกอบรม (n=275)

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความต้องการ
1. ห้องอบรมของสำนักงานเขตพื้นที่	3.93	1.20	มาก
2. สถานที่ใกล้เคียงกับจังหวัดของสำนักงานเขตพื้นที่	3.18	1.08	ปานกลาง
3. ห้องปฏิบัติการเฉพาะเรื่องสำหรับการฝึกปฏิบัติจริง ในพื้นที่สำนักงานเขต	3.52	0.96	มาก
4. ห้องปฏิบัติการเฉพาะเรื่องสำหรับการฝึกปฏิบัติจริง นอกพื้นที่สำนักงานเขต	3.03	1.10	ปานกลาง
รวม	3.41	1.08	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.9 พบว่าความต้องการด้านสถานที่ฝึกอบรมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.41$, S.D.=1.08) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ห้องอบรมของสำนักงานเขตพื้นที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}=3.93$, S.D.=1.20) รองลงมาคือ ห้องปฏิบัติการเฉพาะเรื่องสำหรับการฝึกปฏิบัติจริงในพื้นที่สำนักงานเขต ($\bar{X}=3.52$, S.D.=0.96) และสถานที่ใกล้เคียงกับจังหวัดของสำนักงานเขตพื้นที่ ($\bar{X}=3.18$, S.D.=1.08) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 ความต้องการด้านวิทยากรฝึกอบรม ในส่วนของต้นสังกัดของวิทยากร (n =275)

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความต้องการ
สังกัดของวิทยากร			
1. วิทยากรในสังกัดสำนักงานเขต	3.24	1.06	ปานกลาง
2. วิทยากรในเครือข่ายหน่วยงาน	3.74	1.01	มาก
3. อาจารย์สังกัดในมหาวิทยาลัยต่างๆ	3.73	0.99	มาก
4. วิทยากรจากสถาบันการฝึกอบรมต่างๆ ที่มีชื่อเสียง	3.84	1.04	มาก
รวม	3.64	1.03	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่าความต้องการด้านวิทยากรฝึกอบรม ในส่วนของต้นสังกัดของวิทยากรอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.64$, S.D.=1.03) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า วิทยากรจากสถาบันการฝึกอบรมต่างๆ ที่มีชื่อเสียงมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}=3.84$, S.D.=1.04) รองลงมาคือ วิทยากรในเครือข่ายของหน่วยงาน ($\bar{X}=3.74$, S.D.=1.01) และอาจารย์สังกัดในมหาวิทยาลัยต่างๆ ($\bar{X}=3.73$, S.D.=0.99) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 ความต้องการด้านวิทยากรฝึกอบรม ในส่วนคุณสมบัติของวิทยากร (n=275)

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความต้องการ
คุณสมบัติของวิทยากร			
1. มีความรู้ความสามารถในหลักสูตรฝึกอบรม	4.30	2.08	มาก
2. มีความเชี่ยวชาญในการถ่ายทอดความรู้	4.17	1.02	มาก
3. มีเทคนิคการฝึกอบรมที่น่าสนใจ	4.24	0.95	มาก
4. มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในเรื่องที่อบรม	4.06	1.10	มาก
รวม	4.19	1.29	มาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่าความต้องการด้านวิทยากรฝึกอบรม ในส่วนคุณสมบัติของวิทยากรอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.19$, S.D.=1.29) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ต้องการวิทยากรที่มีความรู้ ความสามารถในหลักสูตรฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}=4.30$, S.D.=2.08) รองลงมาคือ มีเทคนิคการฝึกอบรมที่น่าสนใจ ($\bar{X}=4.24$, S.D.=0.95) และมีความเชี่ยวชาญในการถ่ายทอดความรู้ ($\bar{X}=4.17$, S.D.=1.02) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.12 ความต้องการด้านวิธีการฝึกอบรม (n=275)

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความต้องการ
1. การบรรยาย	3.35	1.06	ปานกลาง
2. การอภิปรายกลุ่ม	3.07	0.94	ปานกลาง
3. การอภิปรายถกเถียง	2.83	1.09	ปานกลาง
4. การระดมสมอง	3.30	1.06	ปานกลาง
5. การแสดงบทบาทสมมติ	3.10	1.07	ปานกลาง
6. การศึกษากรณีศึกษา	3.17	1.12	ปานกลาง
7. การสาธิต	3.84	0.98	มาก
8. การสัมภาษณ์	3.03	1.08	ปานกลาง
9. การอภิปรายหมู่	2.94	0.92	ปานกลาง

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความต้องการ
10. การบรรยายหมู่	2.93	1.04	ปานกลาง
11. การสัมมนา	3.32	0.96	ปานกลาง
12. การประชุมเชิงปฏิบัติการ	3.79	1.06	มาก
รวม	3.22	1.03	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.12 พบว่าความต้องการด้านวิธีการฝึกอบรมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.32$, S.D.=1.06) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การสาธิตมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}=3.84$, S.D.=0.98) รองลงมาคือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ ($\bar{X}=3.79$, S.D.=1.06) และการบรรยาย ($\bar{X}=3.35$, S.D.=1.06) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.13 ความต้องการด้านงบประมาณในการฝึกอบรม (n=275)

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความต้องการ
1. งบประมาณการฝึกอบรมจากต้นสังกัดทั้งหมด	4.05	0.99	มาก
2. งบประมาณการฝึกอบรมจากต้นสังกัดบางส่วน	3.18	1.04	ปานกลาง
3. งบประมาณการฝึกอบรมจากผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งหมด	2.72	1.29	น้อย
รวม	3.32	1.11	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.13 พบว่าความต้องการด้านงบประมาณในการฝึกอบรมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.32$, S.D.=1.11) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ต้องการงบประมาณการฝึกอบรมจากต้นสังกัดทั้งหมด ค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}=4.05$, S.D.=0.99) รองลงมาคือ ต้องการงบประมาณการฝึกอบรมจากต้นสังกัดบางส่วน ($\bar{X}=3.18$, S.D.=1.04) และงบประมาณการฝึกอบรมจากผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งหมด ($\bar{X}=2.72$, S.D.=1.29) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.14 ความต้องการด้านเงื่อนไขการแจกประกาศนียบัตร เรื่องเงื่อนไขเวลา (n=275)

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความต้องการ
เงื่อนไขเวลา			
1. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีจำนวนชั่วโมงในการฝึกอบรม ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 70	3.39	1.08	ปานกลาง
2. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีจำนวนชั่วโมงในการฝึกอบรม ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 75	3.30	0.95	ปานกลาง
3. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีจำนวนชั่วโมงในการฝึกอบรม ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80	3.58	1.07	มาก
รวม	3.42	1.04	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.14 พบว่าความต้องการด้านเงื่อนไขการแจกประกาศนียบัตร เรื่องเงื่อนไขเวลาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.42$, S.D.=1.04) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีจำนวนชั่วโมงในการฝึกอบรมไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80 ค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}=3.58$, S.D.=1.07) รองลงมาคือ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีจำนวนชั่วโมงในการฝึกอบรมไม่น้อยกว่า ร้อยละ 70 ($\bar{X}=3.39$, S.D.=1.08) และผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีจำนวนชั่วโมงในการฝึกอบรมไม่น้อยกว่า ร้อยละ 75 ($\bar{X}=3.30$, S.D.=0.95) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.15 ความต้องการด้านเงื่อนไขการแจกประกาศนียบัตร เรื่อง เงื่อนไขของเกณฑ์การวัด (n=275)

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความต้องการ
เงื่อนไขของเกณฑ์การวัด			
1. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมผ่านเกณฑ์การทดสอบด้านพุทธิ พิสัย ทักษะพิสัยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70	3.70	0.98	มาก
2. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมผ่านเกณฑ์การทดสอบด้านพุทธิ พิสัย ทักษะพิสัยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75	3.38	0.83	ปานกลาง

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความต้องการ
3. ผู้เข้ารับการศึกษาฝึกอบรมผ่านเกณฑ์การทดสอบด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80	3.52	0.99	มาก
รวม	3.54	0.93	มาก

จากตารางที่ 4.15 พบว่าความต้องการด้านเงื่อนไขการแจกประกาศนียบัตร เรื่อง เงื่อนไขการวัดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.54$, S.D.=0.93) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้เข้ารับการศึกษาฝึกอบรมผ่านเกณฑ์การทดสอบด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.70$, S.D.=0.98) รองลงมาคือ ผู้เข้ารับการศึกษาฝึกอบรมผ่านเกณฑ์การทดสอบด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ($\bar{X}=3.52$, S.D.=0.99) และผู้เข้ารับการศึกษาฝึกอบรมผ่านเกณฑ์การทดสอบด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75 ($\bar{X}=3.38$, S.D.=0.83) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.16 ความต้องการด้านการประเมินผลและติดตามผล ในการประเมินด้านความรู้
(n=275)

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความต้องการ
ประเมินด้านความรู้			
1. ประเมินจากการตอบปากเปล่า	3.35	1.11	ปานกลาง
2. ประเมินจากการทำแบบทดสอบ	3.56	0.87	มาก
3. ประเมินจากการทำแบบสอบถาม	3.60	0.93	มาก
รวม	3.51	0.97	มาก

จากตารางที่ 4.16 พบว่าความต้องการด้านการประเมินผลและติดตามผล ในการประเมินด้านความรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.51$, S.D.=0.97) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ประเมินจากการทำแบบสอบถาม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.60$, S.D.=0.93) รองลงมาคือ ประเมินจากการทำแบบทดสอบ ($\bar{X}=3.56$, S.D.=0.87) และประเมินจากการตอบปากเปล่า ($\bar{X}=3.35$, S.D.=1.11) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.17 ความต้องการด้านการประเมินผลและติดตามผล ในการประเมินด้านทักษะ (n=275)

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความต้องการ
ประเมินด้านทักษะ			
1. ประเมินจากการทำแบบทดสอบ	3.57	0.95	มาก
2. ประเมินจากการฝึกปฏิบัติจริง	3.86	0.89	มาก
3. ประเมินจากชิ้นงานที่สำเร็จ	3.71	0.93	มาก
รวม	3.71	0.92	มาก

จากตารางที่ 4.17 พบว่าความต้องการด้านการประเมินผลและติดตามผล ในการประเมินด้านทักษะอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.71$, S.D.=0.92) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ประเมินจากการฝึกปฏิบัติจริง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.86$, S.D.=0.89) รองลงมาคือ ประเมินจากชิ้นงานที่สำเร็จ ($\bar{X}=3.71$, S.D.=0.93) และประเมินจากการทำแบบทดสอบ ($\bar{X}=3.57$, S.D.=0.95) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.18 ความต้องการด้านการประเมินผลและติดตามผล ในการประเมินด้านเจตคติ (n=275)

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความต้องการ
ประเมินด้านเจตคติ			
1. ประเมินจากแบบสังเกตโดยทีมงานฝึกอบรม	3.86	0.87	มาก
2. ประเมินจากการตอบแบบสอบถาม	3.61	0.88	มาก
รวม	3.74	0.88	มาก

จากตารางที่ 4.18 พบว่าความต้องการด้านการประเมินผลและติดตามผล ในการประเมินด้านเจตคติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.74$, S.D.=0.88) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ประเมินจากแบบสังเกตโดยทีมงานฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.86$, S.D.=0.87) และรองลงมาคือ ประเมินจากการตอบแบบสอบถาม ($\bar{X}=3.61$, S.D.=0.88) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.19 ความต้องการด้านการประเมินผลและติดตามผล ในส่วนของระยะเวลาของการติดตามผล (n=275)

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความต้องการ
ระยะเวลาของการติดตามผล			
1. ติดตามผลหลังจากผ่านการอบรมไปแล้ว 2 เดือน	3.38	1.19	ปานกลาง
2. ติดตามผลหลังจากผ่านการอบรมไปแล้ว 3 เดือน	3.31	1.11	ปานกลาง
3. ติดตามผลหลังจากผ่านการอบรมไปแล้ว 4 เดือน	3.02	0.93	ปานกลาง
4. ติดตามผลหลังจากผ่านการอบรมไปแล้ว 5 เดือน	3.01	1.00	ปานกลาง
5. ติดตามผลหลังจากผ่านการอบรมไปแล้ว 6 เดือน	3.17	1.16	ปานกลาง
รวม	3.18	1.08	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.19 พบว่าความต้องการด้านการประเมินผลและติดตามผล ในส่วนของระยะเวลาของการติดตามผลอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.18$, S.D.=1.08) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าติดตามผลหลังจากผ่านการอบรมไปแล้ว 2 เดือน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}=3.38$, S.D.=1.19) รองลงมาคือ ติดตามผลหลังจากผ่านการอบรมไปแล้ว 3 เดือน ($\bar{X}=3.31$, S.D.=1.11) และติดตามผลหลังจากผ่านการอบรมไปแล้ว 6 เดือน ($\bar{X}=3.17$, S.D.=1.16) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะที่มีต่อหลักสูตรการฝึกอบรม ด้านสื่อการสอน ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1

- 3.1 ด้านหัวข้อของหลักสูตรการฝึกอบรม
 - 3.1.1 สื่ออิเล็กทรอนิกส์ , ภาพยนตร์สั้น (2 คน)
 - 3.1.2 เป็นหัวข้อที่น่าสนใจ และนำไปใช้ได้จริง
 - 3.1.3 การผลิตสื่อประกอบการสอน (2 คน)
 - 3.1.4 สื่อที่จำเป็นกับการเรียนการสอน (3 คน)
 - 3.1.5 ต้องการอบรมให้ครอบคลุมทุกด้าน
 - 3.1.6 ผลิตสื่อสิ่งพิมพ์

3.2 ด้านวัตถุประสงค์

3.2.1 ตรงตามเนื้อหา

3.2.2 ใช้สำหรับครูและผู้บริหาร

3.2.3 เพื่อเพิ่มความรู้และทักษะในการผลิตและการใช้สื่อ

3.2.4 เพื่อผลิตภาพยนตร์ส่งเสริมการเรียนรู้ (2 คน)

3.2.5 เพื่อผลิตสื่อไปใช้ในการประกอบการสอน (5 คน)

3.3 ด้านจำนวนของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

3.3.1 20 คน

3.3.2 โรงเรียนละ 2 คนเป็นอย่างน้อย

3.3.3 10-20 คน

3.3.4 30 – 40 คน (2 คน)

3.3.5 ไม่เกิน 30 คน (4 คน)

3.3.6 20-35 คน/รุ่น (3 คน)

3.3.7 ไม่เกิน 100 คน

3.3.8 40-45 คน

3.3.9 40-50 คน (2 คน)

3.4 ด้านระยะเวลาในการฝึกอบรม

3.4.1 3 วัน (5 คน)

3.4.2 1 – 3 วัน (8 คน)

3.4.3 จัดอบรมวันเสาร์-อาทิตย์ แจกส่งหนังสืออย่างน้อย 1 เดือน

3.4.4 3-5 วัน (5 คน)

3.4.5 1-2 วัน

3.5 ด้านสถานที่ฝึกอบรม

3.5.1 ห้องอบรมในเขตพื้นที่ สพป.อน.1 (14 คน)

3.5.2 ห้องที่มีความพร้อมทั้งจำนวนคอมพิวเตอร์และความเร็วสูงของอินเทอร์เน็ต

ในการเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ

3.6 ด้านวิทยากรการฝึกอบรม

3.6.1 ผู้ชำนาญการ

3.6.2 ต่างพื้นที่ ในจังหวัดใกล้เคียง

3.6.3 ผู้ที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้าน (13 คน)

- 3.6.3 วิทยากรจากสถาบันการฝึกอบรมต่างๆ ที่มีชื่อเสียง (5 คน)
- 3.7 ด้านวิธีการฝึกอบรม
 - 3.7.1 ฝึกปฏิบัติจริง (6 คน)
 - 3.7.2 ต้องการให้อบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้สามารถปฏิบัติได้จริง (8 คน)
 - 3.7.3 การบรรยายและฝึกปฏิบัติ (2 คน)
 - 3.7.4 อภิปรายกลุ่ม
 - 3.7.5 มีเทคนิคที่น่าสนใจ
 - 3.7.6 การสาธิต
- 3.8 ด้านงบประมาณในการฝึกอบรม
 - 3.8.1 ควรได้รับงบประมาณจาก สพป. ทั้งหมด (20 คน)
- 3.9 ด้านเงื่อนไขการแจกประกาศนียบัตร
 - 3.9.1 ผู้สำเร็จหลักสูตร
 - 3.9.2 แจกทันทีหลังอบรมเสร็จสิ้น (8 คน)
 - 3.9.3 ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80 (5 คน)
 - 3.9.4 สามารถผลิตสื่อที่ใช้ได้จริงอย่างน้อย 1 ชิ้น
 - 3.9.5 ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 75-80
 - 3.9.6 ร้อยละ 75 ของเวลาฝึกอบรม (2 คน)
- 3.10 ด้านการประเมินผลและติดตามผล
 - 3.10.1 โดยกรรมการและการรายงาน
 - 3.10.2 ประเมินเพื่อให้กำลังใจ และให้ผู้รับการประเมินเกิดความรู้สึกลึกซึ้งทางบวก
 - 3.10.3 ประเมินโดยตอบแบบสอบถาม
 - 3.10.4 ส่งผลงานประกวด และติดตามจากการเผยแพร่ออนไลน์
 - 3.10.5 ตรวจสอบผลงาน
 - 3.10.6 ติดตามหลังอบรม 1-2 เดือน (2 คน)
 - 3.10.7 ติดตามหลังอบรม 2-4 เดือน
 - 3.10.8 ทดสอบ
 - 3.10.9 ติดตามหลังอบรม 6 เดือน (3 คน)

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความต้องการหลักสูตรการฝึกอบรม ด้านสื่อการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม สรุปการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 รูปแบบการวิจัย การวิจัยเชิงสำรวจ

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 วัตถุประสงค์ทั่วไป เพื่อศึกษาความต้องการหลักสูตรการฝึกอบรม ด้านสื่อการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1

1.2.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ

- 1) เพื่อศึกษาความต้องการหัวข้อของหลักสูตรการฝึกอบรม
- 2) เพื่อศึกษาความต้องการหลักสูตรฝึกอบรมด้านวัตถุประสงค์
- 3) เพื่อศึกษาความต้องการหลักสูตรฝึกอบรมด้านจำนวนของผู้เข้ารับการฝึกอบรม
- 4) เพื่อศึกษาความต้องการหลักสูตรฝึกอบรมด้านระยะเวลาในการฝึกอบรม
- 5) เพื่อศึกษาความต้องการหลักสูตรฝึกอบรมด้านสถานที่ฝึกอบรม
- 6) เพื่อศึกษาความต้องการหลักสูตรฝึกอบรมด้านวิทยากรการฝึกอบรม
- 7) เพื่อศึกษาความต้องการหลักสูตรฝึกอบรมด้านวิธีการฝึกอบรม
- 8) เพื่อศึกษาความต้องการหลักสูตรฝึกอบรมด้านงบประมาณในการฝึกอบรม
- 9) เพื่อศึกษาความต้องการหลักสูตรฝึกอบรมด้านเงื่อนไขการแจกประกาศนียบัตร
- 10) เพื่อศึกษาความต้องการหลักสูตรฝึกอบรมด้านการประเมินผลและติดตามผล

1.3 การดำเนินการวิจัย

1.3.1 ประชากร ได้แก่ ครูระดับปฏิบัติการในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 รวมทั้งสิ้น 630 คน

1.3.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูระดับปฏิบัติการในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 จำนวน 275 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ตามตาราง ทาโรยามาเน่ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

1.3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความต้องการหลักสูตร การฝึกอบรม ด้านสื่อการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 แบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ความต้องการ หลักสูตรการฝึกอบรม ด้านสื่อการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุทัยธานี เขต 1 โดยแยกเป็น 10 ด้านในการสอบถาม (1) ความต้องการหัวข้อเรื่องของหลักสูตร ฝึกอบรม (2) ความต้องการด้านวัตถุประสงค์ (3) ความต้องการด้านจำนวน ของผู้เข้ารับ การฝึกอบรม (4) ความต้องการด้านระยะเวลาในการฝึกอบรม (5) ความต้องการด้านสถานที่ ฝึกอบรม (6) ความต้องการด้านวิทยากรการฝึกอบรม (7) ความต้องการด้านวิธีการฝึกอบรม (8) ความต้องการด้านงบประมาณในการฝึกอบรม (9) ความต้องการหลักสูตรฝึกอบรมด้านเงื่อนไข การแจกประกาศนียบัตร (10) ความต้องการด้านการประเมินผลและติดตามผล ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง สื่อการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1

1.3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเข้าไปดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดย แจกแบบสอบถามในโรงเรียนพร้อมกับแจ้งจุดประสงค์ของการสอบถาม และชี้แจงวิธีการตอบ แบบสอบถาม และนัดวันเก็บแบบสอบถามกลับคืนหลังจากแจก 2-5 วัน ซึ่งเก็บมาได้ครบจำนวน 275 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

1.3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.4 สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า

เพศของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 50-59 มีอายุราชการอยู่ระหว่าง 21-30 ปี ส่วนใหญ่เป็นครูระดับ คศ.3 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี รับผิดชอบการสอนระดับช่วงชั้นที่ 2 ส่วนใหญ่รับผิดชอบสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

เข้ารับการฝึกอบรมด้านสื่อการสอนครั้งสุดท้าย มากกว่า 10 เดือน และอบรมในด้านการผลิตสื่อการสอน

ตอนที่ 2 ความต้องการหลักสูตรการฝึกอบรม ด้านสื่อการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความต้องการในระดับมาก 3 ด้าน ปานกลาง 6 ด้าน และ น้อย 1 ด้าน เรียงตามลำดับ ดังนี้ (1) ความต้องการด้านวิทยากรการฝึกอบรม คือ ต้องการคุณสมบัติของวิทยากรที่มีความรู้ ความสามารถในการหลักสูตรฝึกอบรม (2) ความต้องการด้านวัตถุประสงค์ คือ เพื่อนำไปใช้พัฒนาความรู้ (3) ความต้องการหัวข้อเรื่องของหลักสูตรฝึกอบรม คือ การผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน, e-book, เพาเวอร์พอยท์, วิดีทัศน์เพื่อการศึกษา) (4) ความต้องการด้านเงื่อนไขการแจกประกาศนียบัตร คือ ต้องการให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมผ่านเกณฑ์การทดสอบด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 และมีจำนวนชั่วโมงในการฝึกอบรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 (5) ความต้องการด้านการประเมินผลและติดตามผล คือ ด้านความรู้ต้องการประเมินจากการทำแบบสอบถาม ด้านทักษะ ต้องการประเมินจากการฝึกปฏิบัติจริง ด้านเจตคติ ต้องการประเมินจากแบบสังเกตโดยทีมงานฝึกอบรม และการติดตามผลต้องการให้มีการติดตามหลังผ่านการอบรมไปแล้ว 2 เดือน (6) ความต้องการด้านสถานที่ฝึกอบรม คือ ต้องการห้องอบรมของสำนักงานเขตพื้นที่ (7) ความต้องการด้านงบประมาณในการฝึกอบรม คือ ต้องการงบประมาณการฝึกอบรมจากต้นสังกัดทั้งหมด (8) ความต้องการด้านวิธีการฝึกอบรม คือ ต้องการวิธีการสาธิต (9) ความต้องการด้านจำนวนของผู้เข้ารับการฝึกอบรม คือ ต้องการ 20-35 คน/รุ่น และ (10) ความต้องการด้านระยะเวลาในการฝึกอบรม คือ ต้องการอบรมในวัน เวลาราชการ 3-5 วัน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะที่มีต่อหลักสูตรการฝึกอบรม ด้านสื่อการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 สรุปข้อเสนอแนะในประเด็นมากที่สุด ดังนี้

1. ด้านหัวข้อเรื่องของหลักสูตรการฝึกอบรม มีข้อเสนอแนะให้เป็นหัวข้อเรื่องสื่อที่จำเป็น กับการเรียนการสอน
2. ด้านวัตถุประสงค์มีข้อเสนอแนะ เพื่อผลิตสื่อไปใช้ในการประกอบการสอน
3. ด้านจำนวนของผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีข้อเสนอแนะ ไม่เกิน 30 คน
4. ด้านระยะเวลาในการฝึกอบรมมีข้อเสนอแนะ 1-3 วัน
5. ด้านสถานที่ฝึกอบรมมีข้อเสนอแนะ ให้ใช้ห้องอบรมในเขตพื้นที่

สพป.อน.1

6. ด้านวิทยาการการฝึกอบรมมีข้อเสนอแนะให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้าน
7. ด้านวิธีการฝึกอบรมมีข้อเสนอแนะให้อบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้สามารถปฏิบัติได้จริง
8. ด้านงบประมาณในการฝึกอบรมมีข้อเสนอแนะให้ใช้งบประมาณจากสพป.
9. ด้านเงื่อนไขการแจกประกาศนียบัตรมีข้อเสนอแนะให้แจกทันทีหลังอบรมเสร็จสิ้น
10. ด้านการประเมินผลและติดตามผลมีข้อเสนอแนะให้ ติดตามผลหลังอบรม 6 เดือน

2. อภิปรายผล

2.1 ความต้องการหัวข้อเรื่องของหลักสูตรการฝึกอบรม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพบว่าครูมีความต้องการการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน, e-book, เพาเวอร์พอยท์, วิกิทัศน์เพื่อการศึกษา) สูงที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนัชชา สงวนโสภณ (2549) ศึกษาความต้องการการฝึกอบรมเรื่อง การใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลาง พบว่า ครูส่วนใหญ่มีความต้องการการฝึกอบรมเรื่อง การใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน ในประเด็นการใช้งาน การจัดการไฟล์ ส่วนรูปแบบการฝึกอบรมที่ต้องการคือ การสอนงานแบบตัวต่อตัว และสื่อฝึกอบรมที่ต้องการคือ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ซึ่งเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์

การฝึกอบรมหลักสูตรการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์จึงเป็นทางเลือกที่เหมาะสมสำหรับครูในการนำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์และเกิดประสิทธิภาพเนื่องจาก สื่ออิเล็กทรอนิกส์มีความทันสมัยสามารถใช้เป็นสื่อหลักในการเรียนการสอน บูรณาการเรียนการสอน และปรับเปลี่ยนการเรียนในสภาพแวดล้อมในเชิงเสมือนได้เป็นอย่างดี

2.2 ความต้องการด้านวัตถุประสงค์ของการนำไปใช้ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนสูงที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะหลักสูตรฝึกอบรมในเรื่องที่ตรงตามวัตถุประสงค์และความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะส่งผลให้ผู้เข้ารับ

การฝึกอบรมได้ประโยชน์ เกิดความสนใจเรียนรู้ และบรรลุวัตถุประสงค์การฝึกอบรมของครูที่มีเป้าหมายเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

2.3 ความต้องการด้านจำนวนของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยพบว่าครูมีความต้องการผู้เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 20-35 คน/รุ่น สูงที่สุด เนื่องจากการกำหนดจำนวนของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ไม่มากหรือน้อยเกินไปจะทำให้วิทยากรสามารถควบคุม และดำเนินการจัดกิจกรรมได้อย่างทั่วถึง

2.4 ความต้องการด้านระยะเวลาในการฝึกอบรม ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยพบว่าครูมีความต้องการด้านระยะเวลาฝึกอบรม ในวัน เวลาราชการ จำนวน 1-3 วัน สูงที่สุด สอดคล้องกับสมชาติ กิจยรรยง และอรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง (2550: 78-94) การกำหนดวันเวลาขึ้นอยู่กับความจำเป็นและความเหมาะสมต่างๆ ในแง่ของการดำเนิน โครงการและผู้เข้ารับการอบรม ช่วงเวลาไม่ควรจะตรงกับช่วงที่ผู้เข้ารับการอบรมมีภาระงานอื่น ดังนั้นวัน เวลา 1-3 วัน เป็นระยะเวลาที่ไม่มากและไม่น้อยเกินไป เหมาะสมที่จะได้รับความรู้และไม่กระทบต่อภาระงานอื่นมากนัก

2.5 ความต้องการด้านสถานที่ฝึกอบรม ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยพบว่าครูมีความต้องการห้องอบรมของสำนักงานเขตพื้นที่ สูงที่สุด เนื่องจากห้องอบรมของสำนักงานเขตพื้นที่จึงเป็นสถานที่ที่การคมนาคมสะดวกสำหรับการเดินทางมาฝึกอบรม

2.6 ความต้องการด้านวิทยากรการฝึกอบรม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพบว่าครูมีความต้องการวิทยากรในส่วนคุณสมบัติของวิทยากรที่มีความรู้ ความสามารถในหลักสูตรฝึกอบรม สูงที่สุด สอดคล้องกับวิจิตร อวະกุล (2540: 139-194) ควรคัดเลือกวิทยากรที่มีความสามารถในการถ่ายทอด มีประสบการณ์เพียงพอ มีทักษะการอบรม อีกทั้งกุลชน ธนาพงศธร และไตรรัตน์ โภคพลากร (2546) กล่าวว่าวิทยากรจะต้องมีความสามารถทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความรู้ ความเข้าใจและเกิดทัศนคติที่ดี จนกระทั่งมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม

2.7 ความต้องการด้านวิธีการฝึกอบรม ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยพบว่าครูมีความต้องการวิธีการสาธิตสูงที่สุด สอดคล้องกับสมคิด บางโม (2551) กล่าวถึงการสาธิตเป็นการแสดงให้เห็นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เห็นการปฏิบัติจริงจากการกระทำจะมีลักษณะคล้ายสอนงาน ข้อดีคือผู้เข้ารับการฝึกอบรมเข้าใจได้เร็วและมีความน่าเชื่อถือสูงเพิ่มทักษะได้ดี สามารถปฏิบัติได้หลายครั้ง

2.8 ความต้องการด้านงบประมาณในการฝึกอบรม ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยพบว่าครูมีความต้องการงบประมาณการฝึกอบรมจากต้นสังกัดทั้งหมดสูงที่สุด สอดคล้องกับ

งานวิจัยของทรงวุฒิ ศรีวิไล (2539) พบว่า อาจารย์มีความต้องการในการผลิตสื่อการสอนโดยมีต้องการงบประมาณสนับสนุนให้เพียงพอ ทั้งนี้เนื่องจากการฝึกอบรมในด้านสื่อการสอนต้องนำความรู้และทักษะไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่จึงต้องการให้หน่วยงานต้นสังกัดสนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการพัฒนาความรู้ ความสามารถดังกล่าว

2.9 ความต้องการหลักสูตรฝึกอบรมด้านเงื่อนไขการแจกประกาศนียบัตร ภาพรวมอยู่ ในระดับปานกลาง โดยพบว่าครูมีความต้องการให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมผ่านเกณฑ์การทดสอบด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 และให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีจำนวนชั่วโมงในการฝึกอบรมไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80 สูงที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากเป็นเกณฑ์การวัดผลสัมฤทธิ์ขั้นต่ำ อีกทั้งการกำหนดชั่วโมงในการเข้ารับการฝึกอบรมเป็นเงื่อนไขเวลาที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ที่ต้องการเสริมสร้างและพัฒนาทักษะการสร้างสื่อการสอน สอดคล้องกับ กุลชน ธนาพงศธร และไตรรัตน์ โภคพลากร (2546) กล่าวว่าควรมีการระบุหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเงื่อนไข หรือ เงื่อนไขเวลา อะไร อย่างไร ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจึงจะมีสิทธิ์ได้รับประกาศนียบัตรหรือวุฒิบัตรนั้น เนื่องจากเกณฑ์เป็นการกำหนดขอบเขตของการวัดความสำเร็จของงาน อีกทั้งยังเป็นมาตรฐานของการวัดความสำเร็จในการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรม

2.10 ความต้องการด้านการประเมินผลและติดตามผล ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยพบว่าครูมีความต้องการประเมินด้านความรู้จากการทำแบบสอบถาม ประเมินด้านทักษะอยู่ในการฝึกปฏิบัติจริง ประเมินด้านเจตคติจากแบบสังเกตโดยทีมงานฝึกอบรม และมีความต้องการระยะเวลาของการติดตามผลหลังจากผ่านการอบรมไปแล้ว 2 เดือนสูงสุด เนื่องจากการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ต้องได้รับการประเมินอย่างรอบด้านทั้ง พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในครั้งนี

3.1.1 ความต้องการหัวข้อเรื่องของหลักสูตรการฝึกอบรม ผลการวิจัยพบว่าครูมี ความต้องการการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน, e-book, เพาเวอร์พอยท์, วิดิทัศน์เพื่อการศึกษา) เสนอแนะให้จัดทำหลักสูตรฝึกอบรมหัวข้อการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการสอนของครู

3.1.2 ความต้องการด้านวัตถุประสงค์ ของการนำไปใช้ผลการวิจัยพบว่ามีความต้องการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน เสนอแนะจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมที่สามารถนำไปยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนได้

3.1.3 ความต้องการด้านจำนวนของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ผลการวิจัยพบว่าครุมีความต้องการผู้เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 20-35 คน/รุ่น เสนอแนะให้จัดทำหลักสูตรฝึกอบรมโดยระบุจำนวนของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่พอเหมาะต่อการอบรมต่อ 1 รุ่น

3.1.4 ความต้องการด้านระยะเวลาในการฝึกอบรม ผลการวิจัยพบว่าครุมีความต้องการด้านระยะเวลาฝึกอบรม ในวัน เวลาราชการ จำนวน 1-3 วัน เสนอแนะให้จัดทำหลักสูตรฝึกอบรมในวัน เวลาราชการไม่เกิน 3 วัน

3.1.5 ความต้องการด้านสถานที่ฝึกอบรม ผลการวิจัยพบว่าครุมีความต้องการห้องอบรมของสำนักงานเขตพื้นที่ เสนอแนะให้จัดทำหลักสูตรฝึกอบรมโดยกำหนดสถานที่ที่เป็นห้องอบรมของเขตพื้นที่โดยใช้ห้องที่มีความเหมาะสมต่อบริบทของหลักสูตรฝึกอบรม

3.1.6 ความต้องการด้านวิทยากรการฝึกอบรม ผลการวิจัยพบว่าครุมีความต้องการวิทยากรในส่วนคุณสมบัติของวิทยากรที่มีความรู้ ความสามารถในหลักสูตรฝึกอบรม เสนอแนะให้มีการเสนอชื่อวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในหลักสูตรฝึกอบรมด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

3.1.7 ความต้องการด้านวิธีการฝึกอบรม ผลการวิจัยพบว่าครุมีความต้องการวิธีการสาธิต เสนอแนะให้ดำเนินการฝึกอบรมด้วยวิธีการสาธิต

3.1.8 ความต้องการด้านงบประมาณในการฝึกอบรม ผลการวิจัยพบว่าครุมีความต้องการงบประมาณการฝึกอบรมจากต้นสังกัดทั้งหมด เสนอแนะให้จัดทำโครงการฝึกอบรมที่สามารถใช้งบประมาณจากต้นสังกัด

3.1.9 ความต้องการหลักสูตรฝึกอบรมด้านเงื่อนไขการแจกประกาศนียบัตร ผลการวิจัยพบว่าครุมีความต้องการให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมผ่านเกณฑ์การทดสอบด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 และให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีจำนวนชั่วโมงในการฝึกอบรมไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80 เสนอแนะให้จัดทำหลักสูตรฝึกอบรมโดยกำหนดเกณฑ์การทดสอบทั้งด้านพุทธิพิสัย และทักษะพิสัย รวมทั้งจำนวนชั่วโมงในการเข้ารับการฝึกอบรม ให้มีการตรวจสอบเวลาในการเข้ารับการฝึกอบรมทั้งภาคเช้าและภาคบ่าย ทั้งนี้ต้องแจ้งเกณฑ์ประเมินดังกล่าวล่วงหน้าให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมรับทราบ

3.1.10 ความต้องการด้านการประเมินผลและติดตามผล ผลการวิจัยพบว่าครุมีความต้องการประเมินด้านความรู้ จากการทำแบบสอบถาม ประเมินด้านทักษะอยู่ในจากการฝึกปฏิบัติจริง ประเมินด้านเจตคติจากแบบสังเกตโดยทีมงานฝึกอบรม และมีความต้องการระยะเวลาของการติดตามผลหลังจากผ่านการอบรมไปแล้ว 2 เดือน เสนอแนะให้จัดทำกรประเมินผลทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ทั้งก่อนการฝึกอบรม ระหว่างการฝึกอบรม และหลังการฝึกอบรม

หลังจากผ่านการฝึกอบรมไปแล้วสักระยะ ควรดำเนินการติดตามผลการนำไปใช้ของครูเพื่อนำประเด็นหรือข้อปัญหา มาปรับปรุงแก้ไขในครั้งต่อไป

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยพบว่าครูมีความต้องการการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้นในการทำวิจัยครั้งต่อไปผู้วิจัยขอเสนอแนะให้ทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาชุดฝึกอบรมการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อการเรียนการสอนระดับชั้นประถมศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ (2546) เทคโนโลยีการศึกษา: สื่อการเรียนการสอน กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ลาดพร้าว
กระทรวงศึกษาธิการ (2551) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
กรุงเทพมหานคร: ชุมชนุสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
กิดานันท์ มลิทอง (2544) สื่อการสอนและฝึกอบรม: จากสื่อพื้นฐานถึงสื่อดิจิทัล กรุงเทพมหานคร
นอรุณการพิมพ์
กิตติ พัทธวิชัย (2554) เอกสารการสอนชุดวิชาหลักการเรียนรู้และเทคนิคการฝึกอบรม หน่วยที่ 10
การฝึกอบรมการศึกษานอกระบบ นนทบุรี: ประชาชน
เกษมสันต์ สกลรัตน์ (2547) “การศึกษาการผลิตและการใช้สื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์ของ
คณาจารย์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน” วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีการศึกษา) มหาวิทยาลัยบูรพา
จินตนา ไบกาชุย (ม.ป.ป.) การเขียนสื่อการเรียนการสอน กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น
ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2547) “แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีและสื่อสารการฝึกอบรม” ใน *ประมวลสาระ
ชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการฝึกอบรม* หน่วยที่ 1 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
_____. (2554) *สื่อกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน* นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ชูชัย สมितिไกร (2552) *การฝึกอบรมบุคลากรในองค์กร* กรุงเทพมหานคร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ชูศรี วงศ์รัตน์ (2549) *เทคนิคการเขียนเค้าโครงการวิจัย: แนวทางสู่ความสำเร็จ* กรุงเทพมหานคร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2533) *เทคโนโลยีการศึกษาทฤษฎีการวิจัย* กรุงเทพมหานคร
โอเอสพรีนติ้งเฮาส์
ดาว ใจสุขะ (2544) จาก: [http://www.elearning.msu.ac.th/opencourse/0503780/
Unit04/unit04_006.htm](http://www.elearning.msu.ac.th/opencourse/0503780/Unit04/unit04_006.htm) ค้นคืนวันที่ 4 ตุลาคม 2556
เดือนเพ็ญพร ชัยภักดี (2556) จาก: www.du.duan.com/training ค้นคืนวันที่ 23 เมษายน 2557
ทรงวุฒิ ศรีวิไล (2539) “ความต้องการในการผลิตและใช้สื่อการสอนของอาจารย์ในมหามกุฏราช
วิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์

- ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ และวรางคณา โทโพธิ์ไทย (2555) “เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษากับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้วยการฝึกอบรม” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษากับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์* หน่วยที่ 7 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- ทิพย์เกษร บุญอำไพ (2554) *สื่อกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน* นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ธัญญานันท์ บุญพิละ (2545) “ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการการใช้สื่อการสอนของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏลพบุรี
- นริพรธณ สุวรรณกิตติ (2541) “ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพของผู้ต้องขังก่อนพ้นโทษในเรือนจำกลางคลองเปรม” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- นัชชา สงวนโสภณ (2549) “ความต้องการการฝึกอบรมเรื่อง การใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอนของครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีการศึกษา)
- นิคม ทาแดง (2545) *เทคโนโลยีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้* กรุงเทพมหานคร ภาพพิมพ์
- บุญชม ศรีสะอาด (2545) *การวิจัยเบื้องต้น* กรุงเทพมหานคร สุวีริยาสาส์น
- บุญเรือง สุนทรสถิตย์กุล (2553) “ความต้องการการฝึกอบรมอาชีพของผู้ใช้แรงงานในจังหวัดแพร่” การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- บุษบง เขียงล้ำ (2556) “ความหมาย ประเภทและประโยชน์ของสื่อการเรียนการสอน” ค้นคืนวันที่ 4 ตุลาคม 2556 จาก <http://oohlively1.blogspot.com>
- เบญจวรรณ บุญใจเพชร (2556) “นำความยั่งยืนเข้าสู่องค์กร” ค้นคืนวันที่ 28 ธันวาคม 2556 จาก <http://www.bangkokbiznews.com/home/detail/usiness/hr/20091112/85992/HRD-นำความยั่งยืนเข้าสู่องค์กร.html>
- ประเทือง อังกูรวัฒนา (2543) “สภาพความต้องการและปัญหาการใช้สื่อการสอนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- โยธิน ศันสนยุทธ (2530) *มนุษย์สัมพันธ์: จิตวิทยาการทำงานในองค์กร* กรุงเทพมหานคร ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ

ราชบัณฑิตยสถาน (2542) *พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542* กรุงเทพมหานคร

อักษรเจริญทัศน์

พิมพ์พร แก้วเครือ (2544) “สื่อการเรียนการสอน” ค้นคืนวันที่ 25 ธันวาคม 2556 จาก

http://sps.lpru.ac.th/script/show_article.pl?mag_id=5&group_id=23&article_id=194

ภาวิศ ทองโรจน์ (2551) “10 อาการที่ทำให้ต้องผ่าตัดใหญ่การศึกษาไทย” (8: 23) มติชนรายวัน

วิจิตร อวาทกุล (2540) *การฝึกอบรม* กรุงเทพมหานคร (ม.ป.ท.).

สถิต เหนี่ยวพันธ์ (2546) “การพัฒนาครูในการผลิตและใช้สื่อการสอน โดยใช้วัสดุท้องถิ่น

โรงเรียนบ้านนาขันธ์ จังหวัดอุบลราชธานี” วิทยานิพนธ์ปริญญา

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

สมคิด จันทะเวช (2550) “ประโยชน์ของสื่อการเรียนการสอน” ค้นคืนวันที่ 4 ตุลาคม 2556 จาก

http://somkitenglish.blogspot.com/2007/10/blog-post_3485.html

สมคิด บางโม (2551) *เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม* กรุงเทพมหานคร วิทยพัฒน์

สมชาติ กิจจรรอง และอรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง (2550) *เทคนิคการจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรอย่าง*

มีประสิทธิภาพ กรุงเทพมหานคร สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น

สุภาวดี แดปรเมสามัย (2551) “ปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการสอนของ

ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ ระดับช่วงชั้นที่ 3 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น”

วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต หลักสูตรและการสอน

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

สายัน (2551) จาก : <http://sayan201.blogspot.com/feeds/posts/default> ค้นคืนวันที่ 4 เมษายน 2557

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 (2557) *แผนกลยุทธ์และแผนพัฒนา*

อุทัยธานี (ม.ป.ท.)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 (2557) *แผนปฏิบัติการประจำปี*

งบประมาณ 2557 อุทัยธานี (ม.ป.ท.)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545) *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*

และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กรุงเทพมหานคร พริกหวานกราฟฟิค

ลำลี รักสุทธิ (2553) “คู่มือการจัดทำสื่อ นวัตกรรมและแผนฯ ประกอบสื่อ นวัตกรรม”

กรุงเทพมหานคร เพิ่มทรัพย์การพิมพ์

สิรินาถย์ กฤษณาธาร (2552) “ความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัท การบินไทย จำกัด

(มหาชน)” วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

- สุนัน แถวถึก (2550) “การศึกษาการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพัฒนาศาสตร์พยาบาลมนุษย มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- สุรศักดิ์ ปาเส (2553) *สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา* พิมพ์ครั้งที่ 2 แพร์ แพร์ไทยอุตสาหกรรม การพิมพ์
- อนิชาวีง แก้วจางค์ (2552) *การจัดการทรัพยากรมนุษย์* กรุงเทพมหานคร ภาควิชาการธุรกิจ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ
- อมรวิชัย นาคทรพร (2539) ““ห้องเรียนอนาคตแห่งศตวรรษที่ 21” ต้องไร้กำแพง” คืบคืบวันที่ 27 ธันวาคม 2556 จาก http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1342934813
- อริยา คูหา (2546) *แรงจูงใจและอารมณ์* ปัตตานี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- อภิชัย ธินทัต (2551) “สื่อการสอน” คืบคืบวันที่ 4 พฤษภาคม 2557 จาก <http://www.mcupl.th.edu/main/media/media05.html>
- อาชญญา รัตนอุบล (2540) *กระบวนการฝึกอบรมสำหรับการศึกษานอกระบบโรงเรียน* กรุงเทพมหานคร ประชาชน
- Bannert, M. (2000) “The effects of training wheels and self-learning materials in software training” *Journal of Computer Assisted Learning*, 16: 336–346. doi: 10.1046/j.1365-2729.2000.00146.
- Brown, James W. and Others (1972) *Administering Educational Media: Technology and Library Services*. New York: McGraw Hill.
- Silverman, R. E. (1975) *Psychology*. New Jersey: Prentice Hall Inc.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

1. **ชื่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณี ยะหะกร (ด้านเนื้อหา)**
สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาศึกษาศาสตร์
 แขนงหลักสูตรและการสอน
วุฒิการศึกษา ค.บ.(การสอนภาษาไทยและสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษา)
 ค.ม. (การสอนภาษาไทย)
 ค.ศ. (หลักสูตรและการสอน)
ประสบการณ์หรือความชำนาญ
 อาจารย์ประจำสาขาศึกษาศาสตร์ แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

2. **ชื่อ รองศาสตราจารย์ ดร.สารีพันธ์์ สุภวรรณ (ด้านเทคโนโลยีการศึกษา)**
สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาศึกษาศาสตร์
 แขนงการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
วุฒิการศึกษา ค.บ. (โสตทัศนศึกษา)
 ค.ม. (โสตทัศนศึกษา)
 ค.ศ. (การศึกษานอกโรงเรียน)
ประสบการณ์หรือความชำนาญ
 อาจารย์ประจำสาขาศึกษาศาสตร์ แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

3. **ชื่อ ดร.อภิเชษฐ์ นิมพลีสวรรค์ (ด้านวัดและประเมินผล)**
สถานที่ทำงาน ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดหัวจิว อำเภอ พยุหะคีรี สพป.นครสวรรค์ เขต 1
วุฒิการศึกษา ค.ศ. (การวัดและประเมินผลทางการศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ประสบการณ์หรือความชำนาญ
 อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
 เชี่ยวชาญด้านวัดและประเมินผล

ภาคผนวก ข

แบบประเมินคุณภาพของแบบสอบถาม

แบบประเมินคุณภาพแบบสอบถาม
เรื่อง ความต้องการหลักสูตรการฝึกอบรม ด้านสื่อการสอน
ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1

คำชี้แจง 1. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคุณภาพที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

2. แบบประเมินมี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คุณภาพของแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะของแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 คุณภาพของแบบสอบถาม

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์					
2. ข้อคำถามมีความชัดเจน					
3. ข้อคำถามสัมพันธ์กับหัวเรื่อง					
4. ข้อคำถามมีความตรงเชิงโครงสร้างของการฝึกอบรม					
5. ข้อคำถามสั้นกระชับเข้าใจง่าย					

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะของแบบสอบถาม

.....

.....

.....

โดยภาพรวมของการประเมินคุณภาพของแบบสอบถามอยู่ในระดับใด

ดีมาก

ดี

ปานกลาง

ปรับปรุง

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้เชี่ยวชาญด้าน.....

วันที่เดือน.....พ.ศ. 2557

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่องานวิจัย

เรื่อง

ความต้องการหลักสูตรการฝึกอบรม ด้านสื่อการสอนของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1

1. คำชี้แจง สำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม ครูระดับปฏิบัติการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1
2. แบบสอบถามฉบับนี้ จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการหลักสูตรการฝึกอบรม
ด้านสื่อการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1
3. ให้ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องแสดงความต้องการที่ตรงกับความเป็นจริง
มากที่สุด
4. แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 ความต้องการหลักสูตรการฝึกอบรม ด้านสื่อการสอนของครู
 1. ความต้องการหัวข้อเรื่องของหลักสูตรการฝึกอบรม
 2. ความต้องการด้านวัตถุประสงค์
 3. ความต้องการด้านจำนวนของผู้เข้ารับการฝึกอบรม
 4. ความต้องการด้านระยะเวลาในการฝึกอบรม
 5. ความต้องการด้านสถานที่ฝึกอบรม
 6. ความต้องการด้านวิทยากรการฝึกอบรม
 7. ความต้องการด้านวิธีการฝึกอบรม
 8. ความต้องการด้านงบประมาณในการฝึกอบรม
 9. ความต้องการด้านเงื่อนไขการแจกประกาศนียบัตร
 10. ความต้องการด้านการประเมินผลและติดตามผล
 - ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะที่มีต่อหลักสูตรการฝึกอบรม ด้านสื่อการสอนของครูสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1
5. แบบสอบถามชุดนี้แบ่งระดับความต้องการตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความต้องการในระดับมากที่สุด
 4 หมายถึง มีความต้องการในระดับมาก
 3 หมายถึง มีความต้องการในระดับปานกลาง
 2 หมายถึง มีความต้องการในระดับน้อย
 1 หมายถึง มีความต้องการในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ
 - ชาย
 - หญิง
2. อายุ
 - ต่ำกว่า 30 ปี
 - 30-39 ปี
 - 40-49 ปี
 - 50-59 ปี
 - อื่นๆ
3. อายุราชการ
 - ไม่เกิน 10 ปี
 - 11-20 ปี
 - 21-30 ปี
4. ตำแหน่ง/ระดับ
 - ครู คศ.1
 - ครู คศ.2
 - ครู คศ.3
5. การศึกษา
 - ต่ำกว่า ป.ตรี
 - ปริญญาตรี
 - ปริญญาโท
6. รับผิดชอบการสอนระดับ
 - ช่วงชั้นที่ 1
 - ช่วงชั้นที่ 2
 - ช่วงชั้นที่ 3
7. รับผิดชอบสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้
 - ภาษาไทย
 - คณิตศาสตร์
 - วิทยาศาสตร์
 - ภาษาต่างประเทศ
 - การงานอาชีพและเทคโนโลยี
 - สุขศึกษาและพลศึกษา
 - สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
8. ท่านเข้ารับการฝึกอบรมด้านสื่อการสอนครั้งสุดท้ายเมื่อใด
 - 1 - 3 เดือนที่ผ่านมา
 - 4 - 6 เดือนที่ผ่านมา
 - 7 - 9 เดือนที่ผ่านมา
 - มากกว่า 10 เดือน
9. ท่านเคยเข้ารับการฝึกอบรมเรื่องสื่อการสอนในด้านใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - ด้านการใช้สื่อการสอน
 - ด้านการผลิตสื่อการสอน
 - ด้านการจัดระบบสื่อการสอน
 - ด้านการประเมินสื่อการสอน

ตอนที่ 2 ความต้องการหลักสูตรการฝึกอบรม ด้านสื่อการสอนของครู

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความต้องการ				
		5	4	3	2	1
2.1 ความต้องการหัวเรื่องของหลักสูตรการฝึกอบรม						
	1. การผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ (เอกสารประกอบการเรียน, นิตาน,แบบฝึก)					
	2. การผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน, e-book, เพาเวอร์พอยท์, วิกิทัศน์เพื่อการศึกษา)					
	3. การผลิตสื่อออนไลน์ (e-learning, สื่อเครือข่ายสังคมออนไลน์, ยูทูป)					
	4. การผลิตสื่อประสม (ชุดการสอนแผนจุฬา, ชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์, ชุดการสอนอิเล็กทรอนิกส์)					
	5. การจัดระบบและออกแบบสื่อการเรียนการสอน					
	6. การพัฒนานวัตกรรมและประเมินสื่อการศึกษา					
	7. การวิจัยและประเมินสื่อการศึกษา					
2.2 ความต้องการด้านวัตถุประสงค์						
	ความต้องการด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร					
	1. เพื่อพัฒนาทักษะการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์					
	2. เพื่อพัฒนาทักษะการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์					
	3. เพื่อพัฒนาทักษะการผลิตสื่อออนไลน์					
	4. เพื่อพัฒนาทักษะการผลิตสื่อประสม					
	5. เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะด้านการจัดระบบและออกแบบสื่อการเรียนการสอน					
	6. เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะด้านการพัฒนานวัตกรรมและประเมินสื่อการศึกษา					
	7. เพื่อ พัฒนาความรู้และทักษะด้านการวิจัยและประเมินสื่อการศึกษา					

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความต้องการ				
		5	4	3	2	1
	ความต้องการด้านวัตถุประสงค์ของการนำไปใช้					
	1. เพื่อพัฒนาความรู้					
	2. เพื่อพัฒนาทักษะ					
	3. เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน					
	4. เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมกับบริบทโรงเรียน					
	5. เพื่อความก้าวหน้าทางอาชีพ					
	6. เพื่อพัฒนาองค์กร					
2.3 ความต้องการด้านจำนวนของผู้เข้ารับการฝึกอบรม						
	1. 15 – 20 คน/รุ่น					
	2. 20 – 35 คน/รุ่น					
	3. 35 – 40 คน/รุ่น					
	4. 40 – 45 คน/รุ่น					
	5. 45 – 50 คน/รุ่น					
2.4 ความต้องการด้านระยะเวลาในการฝึกอบรม						
	ในวัน เวลาราชการ					
	1. 1 – 3 วัน					
	2. 3 – 5 วัน					
	3. 5 – 7 วัน					
	4. 7 – 9 วัน					
	นอกวัน เวลาราชการ					
	1. 1 – 3 วัน					
	2. 3 – 5 วัน					
	3. 5 – 7 วัน					
	4. 7 – 9 วัน					

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความต้องการ				
		5	4	3	2	1
2.5 ความต้องการด้านสถานที่ฝึกอบรม						
	1. ห้องอบรมของสำนักงานเขตพื้นที่					
	2. สถานที่ใกล้เคียงกับจังหวัดของสำนักงานเขตพื้นที่					
	3. ห้องปฏิบัติการเฉพาะเรื่องสำหรับการฝึกปฏิบัติจริงในพื้นที่สำนักงานเขต					
	4. ห้องปฏิบัติการเฉพาะเรื่องสำหรับการฝึกปฏิบัติจริงนอกพื้นที่สำนักงานเขต					
2.6 ความต้องการด้านวิทยากรการฝึกอบรม						
	สังกัดของวิทยากร					
	1. วิทยากรในหน่วยงาน					
	2. วิทยากรในเครือข่ายของหน่วยงาน					
	3. อาจารย์สังกัดในมหาวิทยาลัยต่างๆ					
	4. วิทยากรจากสถาบันการฝึกอบรมต่างๆ ที่มีชื่อเสียง					
	คุณสมบัติของวิทยากร					
	1. มีความรู้ ความสามารถในหลักสูตรฝึกอบรม					
	2. มีความเชี่ยวชาญในการถ่ายทอดความรู้					
	3. มีเทคนิคการฝึกอบรมที่น่าสนใจ					
	4. มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในเรื่องที่อบรม					
2.7 ความต้องการด้านวิธีการฝึกอบรม						
	1. การบรรยาย					
	2. การอภิปรายกลุ่ม					
	3. การอภิปรายถกเถียง					
	4. การระดมสมอง					
	5. การแสดงบทบาทสมมติ					
	6. การศึกษากรณีศึกษา					
	7. การสาธิต					
	8. การสัมภาษณ์					

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความต้องการ				
		5	4	3	2	1
	9. การอภิปรายหมู่					
	10. การบรรยายหมู่					
	11. การสัมมนา					
	12. การประชุมเชิงปฏิบัติการ					
2.8 ความต้องการด้านงบประมาณในการฝึกอบรม						
	1. งบประมาณการฝึกอบรมจากต้นสังกัดทั้งหมด					
	2. งบประมาณการฝึกอบรมจากต้นสังกัดบางส่วน					
	3. งบประมาณการฝึกอบรมจากผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งหมด					
2.9 ความต้องการด้านเงื่อนไขการแจกประกาศนียบัตร						
	เงื่อนไขเวลา					
	1. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีจำนวนชั่วโมงในการฝึกอบรมไม่น้อยกว่า ร้อยละ 70					
	2. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีจำนวนชั่วโมงในการฝึกอบรมไม่น้อยกว่า ร้อยละ 75					
	3. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีจำนวนชั่วโมงในการฝึกอบรมไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80					
	เงื่อนไขของเกณฑ์การวัด					
	1. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมผ่านเกณฑ์การทดสอบด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70					
	2. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมผ่านเกณฑ์การทดสอบด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75					
	3. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมผ่านเกณฑ์การทดสอบด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80					

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความต้องการ				
		5	4	3	2	1
2.10 ความต้องการด้านการประเมินผลและติดตามผล						
	ประเมินด้านความรู้					
	1. ประเมินจากการตอบปากเปล่า					
	2. ประเมินจากการทำแบบทดสอบ					
	3. ประเมินจากการทำแบบสอบถาม					
	ประเมินด้านทักษะ					
	1. ประเมินจากการทำแบบทดสอบ					
	2. ประเมินจากการฝึกปฏิบัติจริง					
	3. ประเมินจากชิ้นงานที่สำเร็จ					
	ประเมินด้านเจตคติ					
	1. ประเมินจากแบบสังเกตโดยทีมงานฝึกอบรม					
	2. ประเมินจากการตอบแบบสอบถาม					
	ระยะเวลาของการติดตามผล					
	1. ติดตามผลหลังจากผ่านการอบรมไปแล้ว 2 เดือน					
	2. ติดตามผลหลังจากผ่านการอบรมไปแล้ว 3 เดือน					
	3. ติดตามผลหลังจากผ่านการอบรมไปแล้ว 4 เดือน					
	4. ติดตามผลหลังจากผ่านการอบรมไปแล้ว 5 เดือน					
	5. ติดตามผลหลังจากผ่านการอบรมไปแล้ว 6 เดือน					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะที่มีต่อหลักสูตรการฝึกอบรม ด้านการสอน
ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายุทธยานี เขต 1

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านหัวข้อเรื่องของหลักสูตรการฝึกอบรม

.....
.....
.....

2. ด้านวัตถุประสงค์

.....
.....
.....

3. ด้านจำนวนของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

.....
.....
.....

4. ด้านระยะเวลาในการฝึกอบรม

.....
.....
.....

5. ด้านสถานที่ฝึกอบรม

.....
.....
.....

6. ด้านวิทยากรการฝึกอบรม

.....
.....
.....

7. ด้านวิธีการฝึกอบรม

.....

.....

.....

8. ด้านงบประมาณในการฝึกอบรม

.....

.....

.....

9. ด้านเงื่อนไขการแจกประกาศนียบัตร

.....

.....

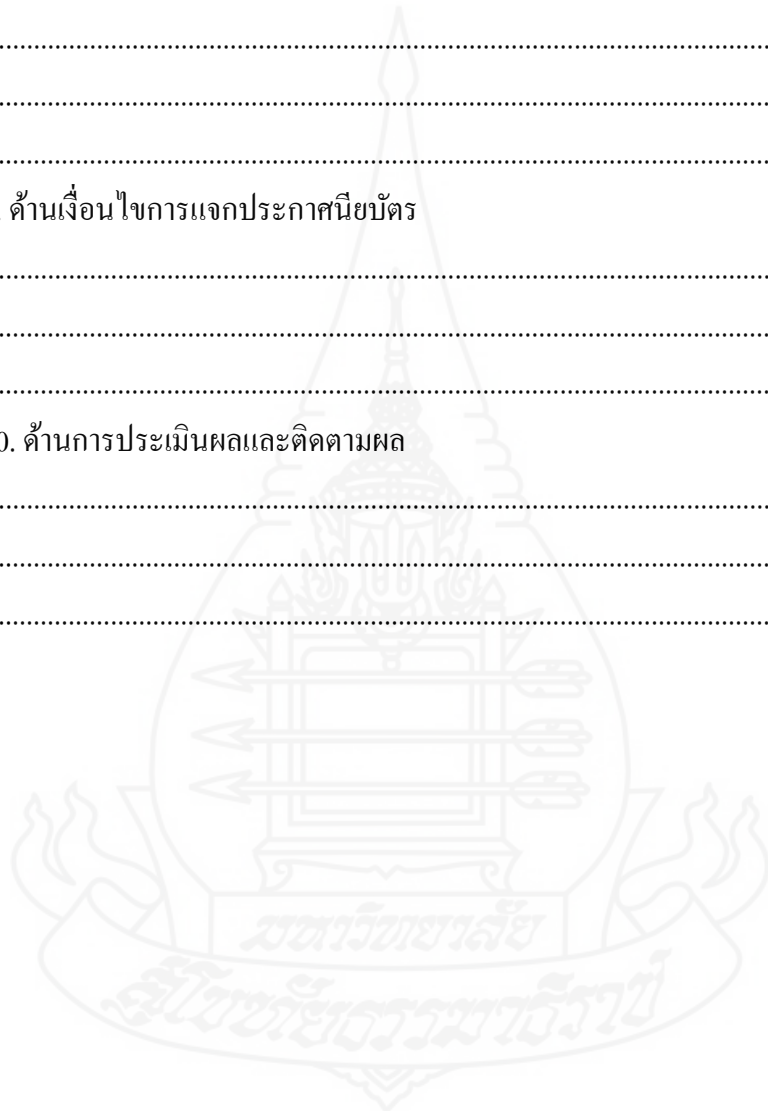
.....

10. ด้านการประเมินผลและติดตามผล

.....

.....

.....

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ นางทัศนะ ชัยยอด
วัน เดือน ปีเกิด 23 เมษายน 2515
สถานที่เกิด
ประวัติการศึกษา ปริญญาบริหารธุรกิจบัณฑิต (การจัดการทั่วไป)
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
สถานที่ทำงาน
ตำแหน่ง

